Poštarina plaćena u gotovu.

Riječ Božja

U ime franjevaca

izdavaju O. PETAR VLAŠIĆ i O. KRSTO BELAMARIĆ

GODINA 5 | Studeni-Prosinac 1934 | SVESKA 6

Izlazi svakog drugog mjeseca — Predplata: Din 100 godišnje.
Uprava u ZAGREBU, Franj. Samostan Gospe Lurdske (Vrbanićeva 13). Ovamo se šalju sve pretplate i reklamacije.
Rukopisi se šalju na Nadbiskupski Duhovni Sud u Beogradu (Jov. Ristića 20).

S A D R Ž A J :

Str.

Nedjeljne Homilije (Colombo-Nola)

1 Na svečani dan Božića (P. Matijević) 415
2 Drugi dan Božića (P. Matijević) 418
3 Na Staru godinu (P. Matijević) 422

Katehetsko-apologetske propovijedi O. P. Vlašića:

DESET ZAPOVIJEDI BOŽJIH U NAŠE DOBA.

4 Nedj. 24 po Duh. (4 po Bogoj.) Slijedi V z. O samoubistu 427
5 Nedj. 25 po Duh. (5 po Bog.) VI z. O grdobi bludnosti . 432
6 Nedj. 26 po Duh. (6 po Bog.) Slijedi VI z. O ljepoti čistoće 436
7 Nedj. 27 (posljednja) po Duh.: Slijedi VI z. Četiri mutna izvora nečistoće 440
8 Nedj. I Adventa: Sedma zapovijed Božja 444
9 Nedj. II Adventa: Osma zapovijed Božja 448
10 Nedj. III Adventa: Deveta zapovijed Božja 452
11 Nedj. IV Adventa: Deseta zapovijed Božja 455
12 Nedj. među osminom Božića: Zaključna propovijed o 10 zapovijedi B. 459

NA DANE SVETACA:

13 Na blagdan Svih Svetih (Stj. Kolander) 465
14 Na Mrtvi dan (O. Šulenta) 471
15 Na blagdan Bezgrešnog Začeća Bl. Dj. M. (Stj. Kolander) 476

PRIGODNI GOVORI:

16 Euharistijski govori (po franc. O. Nola) 481
17 Kod blagoslova kapele (Stj. Kolander) 488
18 O kršć. dobrotvornosti (I. Berti) 491
19 Trećoredske konferencije (O. Gugić) 496

Bibliografija 504

Iz Uredništva i Uprave

1. S Božjom pomoću eto smo završili petu godinu izdavanja „Riječi Božje". Milo nam je istaknuti, da naše svećenstvo rado ima „Riječ Božju" kako to razabiremo iz mnogobrojnih priznanja pismenih i usmenih. Mi ćemo se truditi da i unaprijed odgovaramo željama naših vrijednih pretplatnika i potrebama savremene pastorizacije.

2. Zahvaljujemo svim svojim vrijednim suradnicima i pretplatnicima na dosadašnjoj potpori, pa se preporučamo i za buduće.

3. Nastojne godine 1935 za sve nedjelje donosićemo zgodne propovijedi raznovrsnog moralnog sadržaja, koje je obradio po talijanskom auktoru: „Homo Novus" naš franjevac u Crikvenici O. Metod Semenčić. Propovijedi su popraćene zgodnim primjerima.

4. Među prigodnim govorima objelodanivaćemo Konferencije za kršć. djevojke od konzultora beogradske nadbiskupije dr. Augustina Juretića, te 10 govora o svećeništvu od župnika u Salima (Dalm.) Don Antuna Strgačića. Nastavićemo također s Konferencijama za kršć. žene i majke, koje je iz francuskog obradio kanonik dr. Josip Frančišković.

5. Za sve dane Blažene Djevice Marije izlaziće ove godine propovijedi našeg urednika O. Vlašića, popraćene mnogim zgodnim primjerima, dok će za blagdane Gospodnje biti propovijedi O. Karla Nole, koji je već poznat našoj javnosti sa zgodnim nedjelnim Homilijama, koje su u „R. B." izlazile prošle god. 1933, a i posebno su tiskane.

6. Upozorujemo g.g. pretplatnike da sve što se tiče uredništva (propovijedi) šalju na Nadbiskupski Duhovni Sud u Beograd Jov. Ristića 20, a što se tiče uprave (reklamacije, novac, nove narudžbe) neka šalju u Franjevački Samostan Gospe Lurdske u Zagreb (Vrbanićeva 13).

RIJEČ BOŽJA

GODINA 5 | Studeni-Prosinac 1934 | SVESKA 6

NA BLAGDANE GOSPODNJE

NA SVEČANI DAN BOŽIĆA

Tri Božićne Mise

Betlemska štalica je uzrok radosti. — Tri sv. mise sjećaju poroda Isusova u vječnosti, od Marije Djevice i u duši po milosti. — Poklonimo se Božićnom otajstvu.

„Evo navješćujem Vam radost veliku"
Lk. 2 10

Bila je tiha noć. Mjesec je plovio svodom nebeskim između zvijezda i zvijezdica kao stariji brat među sestricama svojim. A oko Betlehema sve je šutilo, jer se već približila ponoć. Samo stado ovaca tiho su griskala zelenu travicu. A njihovi pastiri okupili se oko vatre, da ogriju ozeble ruke i nevinom šalom rastjeraju ponoćni san.

No njihov razgovor kao da nije večeras tekao od srca. Čudna je noćašnja noć. Mjesec dobiva bjelinu sunca, a zvijezde — ta one ne trepere nego se s neba osmjehuju. A duše pastira kao da su nešto neobično predosjećale. I doista! Nečujno se k njima spustio anđeo Gospodnji i uznemirenim dušama pastirskim javio veliku radost: „Ne bojte se!... Danas vam se rodio Spasitelj, koji je Krist Gospodin".

Oj pastiri čujte novi glas —
On će jako razveselit vas!

Doista oni se „novom glasu" poveseliše. I doznavši od anđela da se Krist rodio u njihovoj štalici betlemskoj, krenuše onamo, da Mu se poklone.

Kakva su čuvstva veselja i sreće, kakva su čuvstva neizvjesnosti i strahopočitanja morala obuzimati priproste čobane, kad su došli k svetoj štalici! Mnogo su puta oni k njoj prilazili, mnogo su se puta u njoj pred olujom sklonili, ali sada — sada je ta štalica slavila rođenje Boga-čovjeka, sada ona postaje svetinjom.

I mi se, braćo kršćanska, posebnim osjećajem približujemo crkvi našoj. Često mi amo dolazimo: prigodom misa, krštenja, vjenčanja i proslava, ali nikada takovim čuvstvom kao na današnji dan Božića, kad nam sveta Crkva navješćuje porod Isusov — tu „radost veliku" „svemu narodu". Najbolje nam danas taj neobični i sveti događaj označuju tri svete mise: ponoćka, zornica i poldanja sv. misa. U tim trima sv. misama slavimo mi tro-struki porod Isusov, pa neka to bude predmet našega razmatranja, da možemo shvatiti duboku tajnu Božjega Kristovog poroda.

I.

Prvi porod Isusov dogodio se, kada je „u početku" druga božanska osoba Sin rođen od prve bož. osobe — Boga Oca. Nauka je naime sv. vjere naše, da je jedan Bog, a tri su božanske osobe: Otac, Sin i Duh Sveti. Prva bož. osoba nije stvorena ni rođena ni proizašla, nego je od vijeka, počelo bez počela. Druga bož. osoba je od Oca rođena, a treća je proizašla od Oca i Sina. Dakako da mi ne smijemo to rođenje Isusa-Boga shvatiti u ljudskom i čovječanskom smislu, nego u čisto nadnaravnom i duhovnom. Bog Sin ne samo da nije rođen „u početku" po majci kao ljudska djeca, nego je Njegovo rođenje čisto nadnaravno i nadosjetno. On je „odsjev slave Očeve." Kao što na pr. čovjek zamisli neku stvar, osobu, cilj t. j. učinit ću to u budućoj godini, pa je ta njegova misao, ideja doista samo njegova, po njemu rođena — tako je i Bog Sin duhovnim načinom rođen od Boga Oca, pa se On i zove „Riječ": „U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše kod Boga i Bog bijaše Riječ". (Iv. 1 1).

Ako hoćemo da nam bude nešto jasnije i po ljudskom shvatljivije rođenje Sina od Boga Oca i izlaženje Duha Svetoga od Oca i Sina, tada uzmimo za primjer — vatru. Šiba ili drvo se pali i pokaže se plamen, koji smjesta od sebe daje toplinu i svijetlo, a ipak ostaje jedna vatra. Tako se i Bog Sin rađa od Boga Oca, a Bog Duh Sveti izlazi od Oca i Sina, a ostaje isto Božanstvo, jedan Bog.

Uza sve primjere i tumačenje ostaje ovo veliko Otajstvo neshvatljivo ljudskom umu. Ono je tako puno tajna kao i sama ponoćna sv. misa, koja nas na nj podsjeća. Po mraku dolazimo na Ponoćku, otajstveno čuju se glasovi ljudi, koji se crkvi približuju, svjetlo nas zabljesne, kad stupimo u sjajno osvjetljenu crkvu, a kad izađemo van, opet je mrak i tama. Na to veliko otajstvo podsjeća nas početak prve Božićne sv. Mise, kad svećenik moli: „Gospod mi reče: Ti si Sin moj, ja Te danas rodih" (Ps. 2 7).

II.

Kao što nas početak prve sv. mise sjeća rođenja Kristova u vječnosti, tako nas početak druge sv. mise sjeća drugog rođenja Isusovog, kad je on na svijet došao po Bl. Dj. Mariji, poradi kojega i mi slavimo danas svetkovinu Božića t. j. maloga Boga. Taj početak glasi: „Svjetlost će danas zasjati nad nama, jer nam se rodi Gospod" (Iz. 9 2-6).

To je onaj porod, o kojem crkvena pjesma pjeva:

„Jedno nebesko djetešce
U krilu majke Djevice!" —

Bez sumnje je, kršć. moja braćo, i taj drugi porod Isusov vrijedan udivljenja i pun svetoga Otajstva. Jer kao što u prvom porodu rađa se Bog od Boga Oca bez majke, tako se u ovom porodu rađa Sin Božji od Majke bez oca. U prvom porodu rađa se Sin, koji ostaje najuže sjedinjen s Ocem Nebeskim, a u drugom porodu rađa se Bog, koji je po Mariji primio tijelo čovječje, te je tu Bog i Čovjek najuže združen. U jednoj osobi Isusa Krista očituje se čovječanstvo i Božanstvo, u jednoj osobi nalazi se Bog i Čovjek ujedno. Sad ćemo lakše razumjeti riječi: „Zato će se ono sveto, što ćeš roditi, — zvati Sin Božji."

Ako želimo malo dublje proniknuti ovo otajstvo t. j. ovo drugo rođenje Gospodinovo, gdje se Bog Čovjek rodio po Mariji Djevici, pretstavimo si plemenitu voćku koju je vrtlar kalamio sa dva razna kalama. Jedan kalam je kajsija, a drugi recimo breskva. Ako se kalami prime bit će to zanimivo i na prvi pogled neshvatljivo prirodno čudo, gdje će se jedna voćka moći nazivati breskvom i kajsijom. Još bolje možemo otajstveno rođenje i združenje Isusa, Boga-Čovjeka uporediti sa dvije lampe recimo električne. Kroz isto držalo puštena je električna struja i ona daje svijetlo u dvije lampe, u kojima zapravo nijesu dva svjetla nego jedno svijetlo, te ako obe lampe približimo, izgledat će nam doista kao jedno svijetlo i jedna lampa.

Jedan jedini pogled u današnju svetkovinu i betlehemsku štalicu uvjerava nas, da je Isus djetešce u čovječanskom tijelu. A drugi pogled u sveto evanđelje osvjedočava nas, da je to isto djetešce pokazalo Božansku narav. Danas Isus leži nemoćan, ozebao i zaplakan u rukama Majčice, ali za 12 godina prenerazit će svećenike Njegova mudrost, za 30 godina zadivit će veličina Njegova ljudstvo, kad se nad Njim otvore nebesa, a za 33 godine uplašit će Njegova moć rimske vojnike, te će vođa rimske vojske na Kalvariji podviknuti: „Zaista ovaj bijaše Sin Božji!" (Lk. 23 47)

Ljudska pamet slaba je da shvati i ovo otajstvo, kako se Bog može združiti s čovjekom u jednoj osobi i promatrajući to čudo, možemo zadivljeno kazati: „Slava Bogu vječnome", kako nas to lijepo upućuje ona pjesma:

Kakvo čudo dogodi se
Noćas gradu Betlemu?
Bog i Čovjek porodi se, —
Slava Bogu vječnomu.

III.

Značenje napokon ove treće sv. mise Božićne mogli bismo potražiti u misnim riječima, koje svećenik čita u sv. evanđelju, kad veli za Isusa: „Bijaše svjetlost prava, koja obasjava svakoga čovjeka, koji dolazi na ovaj svijet." (Iv. 1 9) To je značenje treće sv. mise, koja nam označuje treće rođenje Kristovo t. j. Njegov dolazak u duše po milosti. Naša je duša slika Božja, zaručnica Kristova. Jedna duša je vrijednija nego cijeli ovaj svijet stvoren od blata. Radi naših duša, miljenica svojih, Krist Gospodin ostavio je nebesku slavu, u životu i na Križu je stekao samilost, koju daje on našim dušama.

Zato od onoga časa, kad je Isus došao na svijet, vidimo, kako se duše griju, uzbuđuju i Njemu približavaju. Eno jedva se u štalici rodio, miču se pobožni pastiri ustaju sveti kraljevi, trza se nepravedni Herod. A kad se Gospodin pojavio kao Učitelj i Čudotvorac u muževnoj dobi, tada se oko Njega kupe ljudi kao pčele oko matice svoje. Ogromni broj naroda Njega je okruživao, 72 mlada čovjeka javiše se za Njegove učenike, svećenici i vođe židovskoga naroda šalju k Njemu svaki čas poslanstva pa čak su k Njemu neki i obnoć zalazili, da ga čuju.

Ta pojava traje vjekovima. Slikari se natječu, tko će ljepše lik Gospodinov naslikati; pjesnici, koji će ljepšu pjesmu ispjevati; učenjaci, koji će Njegovu vjeru dublje proučiti. 500 milijuna ima takovih na svijetu koji se kršćanima nazivlju i Kristovima priznaju Evo trećega rođenja Kristovog, gdje se on po milosti rađa u dušama, od grešnika stvara pravednike i od pravednika svece i Božje ugodnike.

Sastajući se evo već kod treće sv. mise pokleknimo strahopočitanjem pred tajnom Božanskog rođenja Kristova u vječnosti. Radujmo se nad rođenjem Gospodinovim po Mariji Djevici, tome početku našega spasenja. Otvorimo dušu svoju Gospodinu, da se Krist u duši našoj po milosti porodi i da nas preporodi za sebe. Da ne možemo nikada više na Nj zaboraviti sa pastirima i kraljevima, nego da On uvijek bude naš.

Pavao Matijević, župnik.

Na drugi dan Božića

Govor iz betlehemske štalice

Šutnja betlemske štalice, mnogo nam govori. — Isus se rađa kao dijete, dijete je stvor Božji. — Isus iskazuje čast obitelji, moderni Herodi. — Isus prima siromaštvo, kršćanska Charitas. — Zapamtimo govor štalice betlemske.

U štalici prostoj — rodio se Bog.
Božićna pjesma.

Među prelijepim Božićnim pjesmama, čut ćemo danas jednu, koja nam milo pjeva:

Oj pastiri, čudo novo,
Niste nikad vidjeli ovo:
U štalici prostoj — rodio se Bog.

Tko je tu pjesmu spjevao, taj je rekao veliku istinu. Ne samo pastiri nego cijeli svijet nije vidio niti će kadgod više vidjeti takova čuda, kakvo se na Božić dogodilo, kako nam to opisuju sveta evanđelja: „Javljam vam radost veliku. Danas vam se u gradu Davidovu rodi Spasitelj, koji je Krist Gospodin." (Lk. 2 10) To je čudo! Kad čovjek uspoređuje čudesa, koja se zbivaju na ovom svijetu, pa kad usporedi i samo stvaranje svijeta sa ovim čudesnim porodom Boga-djeteta mora priznati, da je rođenje Boga jedno od najvećih čudesa. Rodio se Onaj, koji je bio od vijeka. Rodio se Stvoritelj, iz čije je ruke sve postalo, za kojega sveti Ivan apostol kaže: „U početku bijaše Riječ ... Sve je kroz nju postalo, štogod je postalo." Onaj dakle, koji je sve na svijetu stvorio, On se rodio i to kao maleno, siromašno dječešce u betlemskoj štalici.

Draga braćo! Bog dragi ne izgovara uzalud nijednu riječ, a pogotovo Bog ne će nešto učiniti bez prevelikog uzroka. Pa i kad je izvedeno ovo djelo porođenja Sina Božjega u podrtoj štalici, i to je moralo imati svoj preveliki uzrok. Dajte, kršćanska braćo, zamislimo se u tu veliku tajnu, zašto se Isus Bog naš rodio kao djetešce u Betlemu, da možemo bolje razumjeti riječi crkvene pjesme: „U štalici prostoj — rodio se Bog!"

I.

Bog! Ta sama jedna riječ dovoljna je, da u nama pobudi čuvstva straha, udivljenja, ljubavi i potpune poniznosti. Ta Bog je sjajniji od sunca, viši od neba, dublji od mora. Bog je početak i svršetak svega. Njemu tri puta pjevamo: Svet, svet, svet, da četvrti puta kažemo: Svet i presvet. Taj svemogući Bog, uzeo je na sebe tijelo čovjeka i u sićušnosti i nemoći djeteta rodio se u štalici. Kad su to čuli priprosti pastiri, kaže sveti Luka: Prepadoše se veoma." (2 9) I uplašili su se i snebili nad tim čudom, pa im je anđeo morao tumačiti i poticati ih, neka se ne boje i neka idu pa neka mu se poklone: „Ne bojte se! Naći ćete dijete, gdje leži povito u jaslicama." (Lk. 2 12)

A Gospodin je htio da dođe kao dijete na svijet, da cijelo čovječanstvo upozori, kako je dijete stvor Božji, koje treba primati ne kao suvišnu stvar u kući, nego kao miljenče Božje i dar Njegov.

To je bilo veoma potrebno. Bilo je u staro doba naroda, koji su dijete prezirali i život djeteta ovisio je od volje roditelja. Novorođenče donašali su najprije ocu, te ako bi ga on uzeo na ruke, dijete je postalo član obitelji, ali ako ga otac nije prihvatio, tada su ga bacili u vodu, postavljali su ga u goru, i izlagali po poljima

— neka budu hrana zvijerima. Katolički nam misionari još i danas javljaju tako žalosne slučajeve iz poganskih krajeva, gdje roditelji djecu svoju — pogotovo ako su sakata — bacaju na ulicu i pred životinje. Nažalost i u Evropi, koja je u većini kršćanska, imade država i zakona i žalosnih primjera, gdje se kao na pr. u komunističkoj Rusiji ubijanje djece ili odstranjivanje djece prije poroda ne smatra nikakvim zlom, niti grijehom. Jedamput je na svijetu živio žalosni kralj Herod, koji je pomorio nevinu betlemsku djecu i cijeli se rod ljudski nad tim zgraža, ali evo i nakon 20 vjekova imade roditelja i država novovjekih Heroda, koji počinjaju taj u nebo vapijući grijeh.

Svratimo svoje misli na današnji veseli blagdan sa tih žalosnih stvari i sjetimo se Djeteta, koje je bilo dostojno, da Bog primi na se tijelo djetinje. Čovjek mora biti okrutna srca, koji se ne raznježi u blizini djeteta, onoga nevinoga stvora Božjega, u kojemu nema zlobe ni zavisti, onoga dobrog djeteta, kojemu čitaš iz bistrog pogleda nevinost kao što promatramo vedrinu zraka iz plavetnog svoda nebeskog. Ta Isus je toliko volio djecu, da je govorio: „Pustite malenekmeni, takovihjekraljevstvo nebesko" (Mar. 10 13) i odmah nadodaje: „Ako ne budete kao djeca, ne ćete unići u kraljevstvo nebesko" (Mk. 10 15)

Bog dragi nije se zadovoljio time, što je čovjeka stvorio na sliku svoju, nego je i sam uzeo na se tijelo djeteta, da oda počast onima, koji su vrijedni najveće nagrade Božje i naše najveće pažnje. I upravo zato što je Isus došao na svijet kao maleno dijete, zato i jest Božićni blagdan svetkovina svete ljubavi. Jer kao što se nitko srcu našemu ne može tako približiti kao maleno dijete, tako je i Božanski Spasitelj otvorio vrata našega srca, jer je Bog bio, pa se do djeteta snizio, samo da nam se što više približi. Blagdan Božića je blagdan djece.

O drago i sveto Djetešce! Kako da iz srca našega ne potekne val ljubavi, kad vidimo, kako na tvrdoj zemlji i oštroj slami počivaš. Ti si nama dalo svijetlost i toplinu sunca, a Tvoje tijelo okružuje mrak i toplina životinjica. Tvoja sveta usta učila su nas vječne istine, a sada su od boli i nemoći djetinje pripravna na plač. O drago sveto Djetešce, mi Ti se klanjamo.

II.

Gospodin Isus imao je namjeru svojim porodom odlikovati i počastiti malo dijete, a htio je također odati čast obitelji. Obitelj je ona prva i najmanja stanica ljudskog društva, koju je Stvoritelj postavio u raj zemaljski. Jedan muž i jedna žena — Adam i Eva — imali su u bračnoj čistoj zajednici da budu početnici ljudskog roda i da se iz ove prve obitelji razvijaju nove obitelji, čiji će članovi napunjati zemlju i nebo.

A što se dogodilo? Obitelelj je tijekom stoljeća izgubila svoju čistoću, čast i jedinstvo. Pogaństvo je pogazilo jedinstvenost braka i namjesto prvotne bračne svetinje nastalo je brakolomstvo i nevjera i mnogoženstvo i t. d. Trebala je da nadođe kršćanska vjera, u kojoj se brak proglasio svetinjom i sakramentom. Trebalo je da Isus javno dovikne Židovima i poganima: „Što je Bog sastavio, čovjek neka ne rastavlja! Čovjek će ostaviti oca i mater i prionut će uz ženu svoju." (Mt. 19 5) Ne samo da je to Isus naglasio, nego je i sam izabrao jednu obitelj, svetu obitelj Bl. Djevice Marije i Sv. Josipa, te je iz kruga te obitelji došao na ovaj svijet i u svoje djetinje doba predao se potpuno majčinskoj njezi Marijinoj i jakoj zaštiti hranitelja svetog Josipa. Danas je zato dan, gdje je sveti kršćanski brak zadobio svoje značenje, biljeg i čast. Danas i mi uz Isusa promatramo u mislima svojima cijelu obitelj i kad pogledamo svetu sliku jaslica, potražit ćemo najprije Dijete Isusa, a odmah zatim svrnut ćemo pogled svoj na Mariju i Josipa, na čiju pomoć je Božansko Djetešce bilo posve oslonjeno.

Sigurno je, draga braćo, Krist Gospodin mogao saći s neba u liku odraslog čovjeka ili sjajnog anđela. Mogao je s nebesa saći na ognjenim kolima, kao što se sv. Ilija onamo uspeo. Mogao je Isus doći u okolicu rijeke Jordana, dati se po Ivanu krstiti i odmah započeti svoju nauku i čudesa. Ali On je htio počastiti i proslaviti malo dijete i odrasti u krugu svete obitelji, da nam ne samo riječima, nego i primjerom pokaže, kako su djeca srcu Njegovu mila, a obitelj ovome svijetu potrebna. Današnji sv. Otac Papa Pijo XI. izdao je prije par godina poslanicu na cijeli svijet, u kojoj govori „O čistoj obitelji", a u toj poslanici osvrće se baš na svetost kršćanskoga braka djecom blagoslovenoga. On osuđuje sve stare i novovjeke krivovjerce, koji su brak proglasili trgovinom i ugovorom, koji se u istom danu dade sklopiti i razriješiti. Takve pogubne nauke osuduje primjerom svojim u današnjoj svetkovini i Gospodin Isus. Zato se svetkovina Božića i smatra svetkovinom obiteljskom, te je i u našem narodu pradavni običaj, da se na prvi dan Božića ne ide iz kuće iz svoje obitelji, nego taj dan želi svaka obitelj, da provede u zajedničkoj i međusobnoj radosti.

III.

Ovo naše razmišljanje ne bi bilo cjelovito, kad u Porođenju Isusovu ne bismo istakli još i treću oznaku, koja se živo ističe u štalici Betlemskoj, a to je siromaštvo, kojim se Isus okružio, da nas u svemu, pa i u tom pretekne. Ta čujte onu Božićnu pjesmu:

Oj pelenice i živinice, dište parom
Da ne zebe — svega svijeta — Bog.

Da mi moramo prebivati u štalici i da nemamo gdje ogrijati ruke svoje ozeble nego na pari jednoga vola i magarca i za nas bi to bilo teško i nesnosno, a kamo li za bogataša jednoga, koji i ne pozna tvrdoću zemlje i zadah štale. Kako je istom moralo biti dragom Isusu, koji je naučio na ljepotu neba, koji je nad zvi-

jezdama imao svoje prijestolje i među anđelima svoje boravište. A sada je primio siromaštvo kao prvoga i najvećega svoga prijatelja. Tu se ispunila stoput spominjana riječ Isusova: Ptice imadu gnjezda svoja, zvijeri duplja, a Sin čovječji nema kamo sklonuti glavu svoju.

Cijeli svijet danas tišti siromaštvo i sve veće osiromašenje. Po svim gradovima skuplja se za nezaposlene radnike, a po selima prilozi za siromašnu djecu. I k nama putnici nailaze svaki dan. Sjetimo se dragoga Isusa i Njegove bijede, pružimo ruku bližnjemu, koliko možemo, jer što siromahu damo kao da smo Kristu dali.

Treba da završimo. Na početku smo kazali, da je rođenje Isusovo veliko otajstvo. I kad smo se zamislili u to otajstvo, našli smo tri tajne lijepe i uzvišene i da dalje ne tražimo, složimo iz njih pouku. A ta je: Isus je došao da nam bude Spasitelj i da nas u nebo povede. Ne izbira On učenjake, plemenitaše ni bogataše. On je zadovoljan, ako prijatelje svoje nađe u selu, u štali, među pastirima, siromasima i djecom. Samo jedno traži od svojih prijatelja, da vjeruju i žive prema nalozima Božjima. Isus je zadovoljan, ako i mi hoćemo stupiti u krug Njegovih prijatelja. Odazovimo se želji Gospodinovoj, zapjevajmo pred jaslicama Spasiteljevima zavjetnu pjesmu punu Božićne miline:

Isuse mili, Bože moj!
Srce Ti dajem, da sam Tvoj!
Zauvijek Tvoj! Amen.

Pavao Matijević, župnik.

Na Staru Godinu

Na raskrsnici

Grčka priča o Heraklu. — Vrijeme brzo prolazi. — Vječnost nikada ne prestaje. — Stvorimo dobre odluke, da ćemo se brinuti za vrijeme, kako bismo uživali vječnost.

„Dobro, slugo dobri i vjerni! Budući da si bio u malom vjeran, nad mnogim ću te postaviti!" Mt. 25 21

Stari su Grci pripovijedali o važnoj zgodi ljudskoga života ovu priču: neki mladić je dorasao, te je krenuo u svijet. Koraci njegovi bili su nesigurni, a glava puna misli, jer je on imao pred sobom cijeli svijet, u koji je krenuo, ali nije znao, što mu taj nepoznati svijet donosi. Napokon je on došao na raskršće, odakle su putovi vodili na sve strane svijeta. Tu je trebalo odlučiti, na koju će stranu krenuti i on je stao, pa je razmišljao, kamo će. Putevi glatki i široki kao da su k sebi zvali mladoga putnika, a on je upirao pogled svoj u daljinu kao da je htio prodrijeti u njihovu nepoznatu otajstvenost i vidjeti, koji mu donosi sreću.

Kršćanska braćo! U ovaj čas nalazimo se i mi kao taj mladi Herkul na raskrsnici ali ne putova nego na raskrsnici dviju godina. Za sobom smo ostavili poznati kraj i poznate časove prošle godine 1934, koja nam eto izmiče ispred očiju. A k nama se približava Nova Godina 1935. Ona nam donosi isto toliko dana i časova kao i stara godina ali u njoj imade mnogo staza i putova nepoznatih i skliskih i mi ne znamo, što će nam oni donijeti. Znamo tek, da ti putovi vode na razne strane i da nas mogu dovesti u nebo i u pakao, u sreću i u nesreću, do uživanja i do trpljenja.

Kad su ovi časovi na raskršću dviju godina tako odlučni, doista je korisno, da se i mi malo zamislimo prije nego li na te nove staze krenemo. I lijepo je, što smo se mi sastali pred Isusom u presvetom Sakramentu, pa da ovdje naša odluka pane. Dok drugi nastoje, da zadnje časove Stare Godine isprate u veselju, pjesmi i zabavi, mi ćemo se najprije zahvaliti Gospodinu na svim podijeljenim darovima u prošloj godini, a zatim ćemo Njemu preporučiti korake svoje u godini budućoj. Tu ćemo ujedno odlučiti, kojom ćemo stazom života krenuti u budućoj godini.

Da nam ta odluka bude što lakša i spasonosnija promislimo večeras: 1. kako vrijeme brzo leti i 2. kako vječnost nikada ne prestaje. Novorođeni Spasitelj neka svojim nebeskim blagoslovom poprati naše razmišljanje!

I.

Vrijeme brzo prolazi.

Treba li tome dokaza? Ta mi znademo, da vrijeme upravo leti pokraj nas i kad se jedan čas sjetimo kojega događaja iz prošlosti, čisto nehotice izgovaramo riječi: kako je to brzo prošlo! Sjetimo se n. pr. početka svjetskoga rata. Mi znamo, kad je to bilo, sjećamo se opće žalosti i zaprepaštenja, koje je posvuda nastalo, kad su izlijepljeni plakati o ratu, možda se sjećamo i pojedinih riječi, koje smo izgovorili, a gle od toga dana prošlo je punih 20 godina. Kako je to brzo prošlo! Naše mjesto je nekada sasma drugačije izgledalo. Mi kao da gledamo onu staru kuću, onaj neravni put, onu granatu lipu, ali toga više nema ničega, sve je to prošlo, vrijeme je uništilo tolike mnoge naše uspomene. Jest kako je to sve davno bilo, a mi se toga tako živo sjećamo kao da je bilo jučer. Pa naša mladost i dani djetinjstva, kamo su oni prohujali! Kao da gledamo pred sobom, kad smo se kao djeca igrali, kad su nas prvi dan vodili u školu, kad smo bili nagrađeni ili kažnjeni. Jest, sve je to bilo, ali ne jučer, nego kada? — pred 10, 20, 50 godina. Iz naše duše i pameti nisu ti događaji nestali, ali vrijeme ih je kao brza voda odnijela sobom i nama ostaje tek — sjećanje.

Perzijski kralj Kserkses podigao je protiv Grka ogromnu vojsku do 2 milijuna momaka i mladih ljudi. No kad je trebao prijeći na grčku obalu morao je preko morskog tjesnaca načiniti dugački most. I načinio ga je, pa je vojska tri dana neumorno prelazila preko mosta pod nadzorom samoga kralja. A kad je bilo treći dan i već su zadnji vojnici prelazili, tada se Kserkse malo zamisli u to, što je gledao i zaplače. Plakao je za onim mladim životima, koji su bili njegovoj upravi povjereni i kad je pomislio, da će 2 milijuna mladih života sutra ili za koji dan ili za nekoliko godina pogubiti svoje živote, tada je zaplakao ponovno veliki car, jer se osjetio malen i slab prema veličajnosti i snazi vremena, koje sve uništava. Kakva bi istom strava obuzela srce carevo, da je on bio poučen o vječnim istinama, pa da je on poznavao uz cijenu vremena zemaljskoga i cijenu i veličinu vječnosti, kojoj su svi oni mladi životi pripadali!

U 20. poglavlju četvrte knjige Kraljeva pripovijeda se, kako je kralju židovskom Ezehijelu došao prorok Izaija i javio mu volju Božju, da on imade skoro umrijeti. A kralj proplaka gorko i od žalosti, što mora umrijeti okrene se k zidu i poče vapiti Gospodinu, da ne ispuni odluku svoju, nego da produži barem još malo život. U svojoj molitvi nabrajao je kralj sva dobra djela, koja je Gospodinu učinio i sjećao je Boga, kako mu je on vjerno služio. I Gospodin se smilova, te posla nazad proroka Izaiju, neka kaže kralju, da mu produžuje život za 15 godina.

Zaista neugodan slučaj. Prorok dolazi i javlja kralju smrt. Ali kralju nije bilo dosta života. Činilo mu se, da je nedavno još bio dječak, a njegovo kraljevanje izgledalo mu je tako kratko kao da je počelo jučer. Jer vrijeme na ovoj zemlji leti pokraj nas tako brzo kao onaj konjanik, što se popeo na jakoga i odmornoga konja, pa jaše na njemu strjelovitom brzinom. Čini se, da konj ni na zemlju ne staje nego da zrakom leti. Ali gle! — konjanik zastaje. svršio je trk svoj, možda ga i nije svršio, ali konj ne će da ga dalje nosi. Tako je život ljudski jedan nagli trk po ovom svijetu i — najednom dolazi svršetak, možda bez priprave i nenadano kao kralju Ezehijelu.

Te misli o kratkoći ljudskoga vijeka i brzoj prolaznosti ovoga života poznate su nama svima, ali mi na njih često zaboravljamo. I da noćas Krist Gospodin zađe po zemlji i da se uputi među ljude našao bi baš danas i večeras, kad je čas za razmišljanje najprikladniji, našao bi mnoge nepripravne. I da se On našali, pa da zađe u gradske hotele, seoske gostione, na zabave, u kazališta i kina i da pogleda svojim prodirnim pogledom po ljudima i da pokaže na neke pojedince, koji će buduće godine sjahati sa onog brzog konja, što se zove vrijeme i život, — al bi nastalo zaprepaštenje, bilo bi suza i jauka. Čini mi se, da bi među onima, koji se ovdje u crkvi ne nalaze bilo veće zbrke i nepripravnosti nego li među nama, koji Spasitelju svojem dolazimo, da mu preporučimo i izručimo svoj život prošli i budući.

II.

Vječnost nikada ne prestaje.

Velika je istina, da vrijeme brzo leti, a još je veća i ozbiljnija istina, da vječnost nikada ne prestaje. Za mnoge je dakako i to neugodno, ali za nas žive kršćane nema ta istina toliko strahote, jer mi znamo, da ta vječnost ovisi o nama, o našim dobrim nakanama i o našim djelima.

Jeste li čuli današnje evanđelje? Gospodar je pozvao svoje sluge, kad je polazio na daleki put (Mt. 25 14) i dao je jednome pet, drugome dva, a trećemu jedan talenat, ali ih je upozorio, da će zatražiti račun, kad se bude vratio s puta. Prošli su mjeseci i godine, i napokon se gospodar vratio s puta i pozvao je sluge na obračun. Onaj što je dobio 5 talenata zaslužio je još pet. Onaj što je primio dva zaradio je još dva, a onaj što je dobio jedan talenat, zakopao je svoj talenat u zemlju, te niti je što radio s njime niti zaslužio. Tada gospodar pohvali prvu dvojicu govoreći: „Dobro, slugo dobri i vjerni! Budući si bio u malom vjeran, nad mnogim ću te postaviti!" A za trećega kaza: „Nekorisnoga slugu bacite u tamu najkrajnju!"

Sveta Crkva propisuje nam to evanđelje o dobrim i nekorisnim slugama na zadnji dan godine upravo zato, da promislimo danas o vremenu i o njegovoj cijeni i da se sjetimo, da su talenti oni dani i godine života, koje nam je dragi Bog poklonio, ali kad dođe čas, tražit će se od nas obračun i tada započinje vječnost sa svojom neprestanom nagradom ili kaznom. Stavimo dakle, draga moja braćo, svatko sebi ozbiljno pitanje: što bismo učinili, da Gospodin zatraži sada ili sutra od nas obračun za primljene darove? Možda bismo mi u tom slučaju voljeli, da nije ni bilo prošle godine u našem životu? Možda bismo morali vikati s onim svecem ne: diem perdidi — dan sam izgubio, nego: annum perdidi — godinu sam izgubio, zakopao sam talente, koje mi je Bog podijelio.

Sveto Pismo Starog Zavjeta pripovijeda o nerazboritom mladiću Ezavu, koji je išao u lov i jako ogladnio. A kad je došao kući, zatekao je brata svojega Jakoba, kako slasno jede leću iz punoga tanjira. Ezav zamoli brata da i njemu dade leće, ali Jakob reče: Ne dam ti leće, ako mi ne dadeš pravo na svoje prvenstvo. Gladni i nerazboriti Ezav doista prihvati ponudu Jakobovu i dade mu svoje prvenstvo za tanjur leće. Tako je ostao za primjer nerazboritoga čovjeka, koji nije znao procijeniti vrijednost cijeloga posjeda očevog, kojega je prodavši prvenstvo dao za — tanjir leće. A što tek da mi kažemo za sebe, kad ne znamo procijeniti vrijednost vječnoga života i nebeske nagrade, nego smo je pripravni žrtvovati i zapustiti za jedan časak grijeha! A poslije —

poslije ćemo se kajati kao i Ezav, kad je njegovo prvenstvo prešlo na brata.

No rekli smo nije još kasno. Ako se stidimo ili ako bismo se morali žalostiti poradi prošle godine, sada je prilika, da za novu godinu stvorimo spasonosne odluke. Sveti Bernardo kaže: „Vrijeme vrijedi koliko sam Bog, jer si vremenom možemo Boga pribaviti." A sveti Pavao dovikuje Efežanima: Braćo gledajte, kako ćete oprezno hoditi. Ne kao nerazumni već kao mudri, upotrebljujući vrijeme, jer su zli dani. Tako nas i sam Apostol naroda savjetuje i upućuje, da pazimo na dane buduće godine i da ih upotrijebimo onako, kako ćemo želiti na dan suda, da smo ih upotrijebili.

Ako hoćemo, da pravo shvatimo zamašaj sadanjega časa, gdje stojimo upravo na međi između stare i nove Godine, pomislimo, da nam je umro jedan susjed. I mi ga danas sahranjujemo. Nad otvorenim njegovim grobom rastužili smo se, jer su nas s njime vezale mnoge uspomene. Ali eno nabacuju se ljudi zemljom na njegovu raku, pa i mi bacamo šaku praha. I tada treba poći kući. Našega susjeda više ne ćemo naći. Na njegovom mjestu nalazimo novoga nasljednika. A mi smo u brizi, kakav li će on biti, hoćemo li se moći s njime slagati i prijateljevati.

Tako je baš sa starom i novom Godinom. Još samo nekoliko koraka koraknut ćemo u ovoj godini, još nekoliko sati proživjet ćemo u njoj, a tada joj treba reći: Zbogom, nikada više s njom ne ćemo se sresti. A pred nama već stoji nasljednik — Nova Godina. I mi u jutro ustajemo i odmah nam pomisao dolazi: kakva će ona biti, hoće li nam više dobra ili zla donijeti? Hoće li nas ona Bogu približiti ili će nas od Njega, Stvoritelja našega, udaljiti? To ovisi o nama, o našim odlukama, o našoj dobroj i ustrajnoj volji. Već unaprijed zato odlučimo, da ćemo se u novoj godini junački držati. Bude li borbe, mi ćemo je voditi uz pomoć Božju. Bude li napasti, mi ćemo je uklanjati. Bude li trpljenja, mi ćemo ga radi svoje vječne sreće podnositi. Budemo li te lijepe naše odluke i u život provodili, tada možemo mirna i iskrena srca zapjevati:

Na tom mladom ljetu — veselmo se svi
I slavimo Boga — koj na zemlji bi.

Pavao Matijević, župnik.

KATEHETSKO-APOLOGETSKE PROPOVIJEDI O. P. VLAŠIĆA

DESET ZAPOVIJEDI BOŽJIH

U NAŠE DOBA

Nedjelja 24 po Duhovima
(4 po Bogojavljenju)

Slijedi V zapovijed Božja: O samoubistvu

„Što se strašite, malovjerni?" Mt. 8 26

Ovako se može punim pravom doviknuti savremenom naraštaju. Koliko god se savremeni naraštaj ponosi svojim tobožnjim napretkom; koliko god se junači i isprsuje ističući silu svoga duha, koliko god se hvali tekovinama moderne kulture: on je u sebi slab, plašljiv, kukavičan. Čim osjeti prvu poteškoću u borbi života, klone; čim ga prva teža nesreća snađe, zdvaja i u zdvojnosti uzimlje revolver ili nož ili čašu lizola; ili se vješa o konop ili se baca u vodu ili se strmoglavljuje sa visoke pećine, ili trči pod točkove voza, ili na koji drugi način oduzimlje sebi život.

Nema vjere, nema pouzdanja u Boga, nema jakosti duha, da se pretrpe možebitne suprotnosti života, pa se počinja s a m o u b i s t v o.

Strašni grijeh, strašni zločin i proti Bogu i proti društva, a u prvom redu proti samome sebi. A nažalost, zločin u naše doba veoma čest, ne samo po velikim gradovima, nego i po malim selima.

Zato vam hoću danas govoriti, u vezi sa petom zapovijedi Božjom: „Ne ubij" o samoubistu, i to

1 kako je samoubistvo danas vrlo često;

2 kako je to kukavičluk i veliki zločin;

3 koji je najuspješniji lijek protiv samoubistva.

I.

Samoubistvo je danas vrlo često.

U jednom velikom newyorškom listu objavljena je, na osnovu službenih podataka zanimljiva najnovija statistika o pošasti sa-

moubijstava u svijetu. Odmah u početku se naglašuje, da je sklonost kod dragovoljnog oduzimanja života stalno u povećanju. Samoubijstva ima više nego ikada, ima ih svugdje, u svima zemljama i među najsrećnijim narodima, koji ranije nisu ni znali za ovo zlo.

U cijelom svijetu posljednjih godina, u prosječnoj statistici, broj samoubijstava muškaraca je četiri puta veći od ženskih samoubica. Jedini izuzetak čini ovdje Španija, gdje dvaput veći broj žena dragovoljno oduzima sebi život nego muškarci. U Španiji je rekordni broj muževa samoubojica, dok u svim ostalim zemljama svijeta mahom neoženjeni ljudi oduzimaju sebi život.

Romanski narodi manje naginju samoubijstvu, germanski najviše, slavenski osrednje. Kod Francuza i Talijana je najmanji broj samoubijstava, a veliki kod Nijemaca, Šveđana i Norvežana. Englezi su od sviju neromanskih naroda najmanje skloni samoubijstvu.

Iz Beča javljaju statistiku samoubijstava kroz godinu 1932, ili bolje rečeno broj onih, koji su bili siti života u ovom velegradu. Po toj statistici je 2875 osoba kidisalo na svoj život, samo za par stotina manje nego li u godini 1931. U ovoj godini uzrok samoubijstava je pretežno gospodarske prirode i bijede među pučanstvom. Samoubojice su razne dobi. Počam od 12 godina do 83 godine.

Broj samoubijstava, po statistici za 1931 god. iznosio je u Berlinu preko 1900. Od toga broja je 419 njih prešlo 60 godina a 635 samoubica nalazilo se između 30 i 50 godine. Naročito je zanimljivo, da je između 5—10 godine bilo 5 malih samoubica. Utvrđeno je da su to prava samoubijstva, a nikako nesretni slučajevi.

Dječja samoubistva nikako ne prestaju: to je postala prava pošast poslije Svjetskog rata. Najviše se djeca ubijaju zbog neuspjeha u školi, plašeći se roditelja i ogorčenja što se prema njima tako strogo postupa. U Kapšvaru (Madžarska) izvršio je samoubistvo 11-god. Mihalj Kun, sin bogatih roditelja, opet zbog neuspjeha u školi. Mihalj Kun se objesio o dvije ženske čarape vezane za kvaku od prozora. Kad su roditelji došli kući, našli su ga mrtvog. On je ostavio pismo, u kome za svoju smrt krivi jednog svog profesora.

Naša dnevna štampa bilježi mal ne svaki dan po jedno ili više samoubistva i kod nas.

Manija samoubistava zahvaća u Zagrebu sve veći opseg. Zagreb u tom pogledu tuče rekord pred ostalim gradovima Zapada. Broj samoubijstava rapidno raste od godine na godinu. G. 1930. bilo je u Zagrebu 150 samoubijstava, g. 1931. bilo ih je već 207, a g. 1932. do 23. kolovoza 195. Ako tom progresijom budemo napredovali, Zagreb će postati rekorderski grad u samoubijstvima. Na sam Božić pretprošle godine zabilježena su tri samoubistva, a drugi dan Božića opet tri.

U Subotici samo jednog dana također izvršena su tri samoubistva.

Koji su uzroci samoubistvima?

Ima ih mnogo i raznovrsni su, ali nema ni jednoga, koji bi pred čovjekom duboke vjere, a kamo li pred Stvoriteljem, mogao opravdati preuzetnost, da se čovjeku oduzima, što mu se ne može dati. U najviše slučajeva tu je po srijedi nesretna ljubav, ali ima i drugih uzroka. Jedni se ubijaju, da izbjegnu ljudskoj kazni. Drugi da izbjegnu sramoti. Jedni, da što prije učine kraj zemaljskim patnjama. Drugi za to, što ne mogu tobože preboljeti nešto milo, drago i ugodno. Jedni zbog izgubljenog imetka. Drugi, što ne mogu postignuti žudenog cilja. Svi ovi i njima slični razlozi dolaze u uveličanim dimenzijama, pred oči onih lica, čija duša nije prožeta tvrdom vjerom u Boga te nadom i pouzdanjem, da ih Bog u svim njihovim nevoljama i opravdanim željama neće zaboraviti, ako oni ne zaborave Boga.

Mnogo je kriva širenju samoubistva i dnevna štampa. Poznati francuski sociolog Tardè ustanovio je da je glavni razlog zločina, a i samoubisto spada među zločine, i to među najstrašnije zločine (na vlastitoj osobi) nasljedovanje drugih. Primjer zločina kao zaraza djeluje. A naša štampa na dugo i na široko piše o pojedinim samoubistvima, sažaljujući i veličajući samoubice. Uistinu možemo kazati da je obrađivanje slučajeva samoubistava u stanovitoj našoj dnevnoj štampi veliki krivac, što samoubistvo brzo raste.

II.

Samoubistvo je kukavičluk i teški grijeh.

Po shvatanju nekojih samoubisto bi bilo dokaz velikog junaštva samoubice. Takvim ga obično stanovite novine prikazuju. U stvari samoubistvo je najniži kukavičluk.

Zašto samoubica počinja samoubistvo? Jer je ogorčen u životu, jer nema volje da snosi težak život na ovom svijetu, jer se boji koje kazne, jer ga je strah od ove ili one bolesti i tome slično. To je isto kao kad bi vojnik, od straha pred neprijateljem bacio oružje iz ruke i nagnao u bijeg. Ko toga vojnika ne bi proglasio kukavicom? A eto, isto čini samoubica. On bježi ispred borbe zemaljskoga života i ubija se zato da ne upadne u te borbe, u te poteškoće.

A i strašan je grijeh samoubistvo.

Strahota ovog grijeha razabire se: 1 što je ovo jedan od grijeha koji vape u nebo;

2 što Crkva zabranjuje kršćanski pogreb samoubicama.

3 što samoubica počinje teški trostruki zločin protiv Boga, protiv društva i protiv samog sebe.

a) protiv Boga: Opće je poznato moralno načelo: što kome ne možeš dati, ne možeš mu ni oduzimati. Pa gle! mi ne možemo

dati života ni crvu ni mravu, a oduzimamo samovoljno sami sebi — čovjeku, jedinom biću stvorenu na sliku i priliku Božiju. Bog je zapovjedio: „Ne ubij". A mi samoubistvom kršimo njegovu zapovijed i ubijamo njegova stvora, kojeg je On odlikovao nad sva druga bića ovog svijeta i kojemu je sve drugo podvrgao. Zar to nije strašan grijeh i neposlušnost Bogu!?

b) protiv društva: jer mu se nasilno oduzimlje jedan njegov član, koji bi još mogao živjeti i raditi za opće dobro.

c) protiv samog sebe. Bog je kazao: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. Dakle mjerilo prave ljubavi jest ljubav samoga sebe. Čovjek mora u prvom redu ljubiti sebe i sebi želiti dobro. A eto, samoubica kidiše na najveće svoje dobro, na život. On mrzi sebe. Ali što je strašnije ubija ne samo svoje tijelo, nego i svoju dušu, jer umire u smrtnom grijehu i biva izgubljen za vazda.

Francuski svećenik de Prefontaine, počasni kanonik verseljski, šetao se jedne večeri u satorskoj šumi. Šetajući se tako susretne jednog čovjeka, mračnog izgleda, sa revolverom u ruci. Ovaj se uputi ravno prema svećeniku. Svećenik se poboja misleći da ga ovaj čovjek hoće ubiti. Zato stade bježati. Ali mu onaj čovjek poviče neka se ništa ne boji, želi ga samo nešto upitati. Svećenik stade. Kad je onaj čovjek bio blizu svećenika, stade mu se jadati na svoj život, pun svakojakih briga i nevolja i zapita svećenika, je li teški grijeh učiniti kraj takvom životu revolverskim hicem. Svakako, odgovori svećenik, to je i kukavičluk i teški grijeh. I stade nesretniku govoriti o dobroti i providnosti Božjoj i o tom kako treba strpljivo i junački nositi svoj križ. Predoči mu propetog Spasitelja. Svećenikove su riječi djelovale. Nestretnik baci revolver, a kašnje uđe u samostan trapista, gdje je 20 augusta god. 1837 primio redovničko odijelo i sveto živio sve do smrti. Nije li bolje učinio nego da se ubio?

III.

Koji je najuspješniji lijek protiv samoubistva.

Pred kakovih 30 godina raznjeli su brzojavi širom svijeta senzacionalnu vijest. Mladi princ Pignatelli, bogata i odlična roda, u predvečerje svoga vjenčanja sa jednom mladom, bogatom, lijepom kneginjom, sjedeći za svojim pisaćim stolom u Napulju ubio se iz revolvera. Svatovi, kojih je bio velik broj, sve iz najotmenijih krugova, a došli su u Napulj iz raznih krajeva Europe, mjesto svečanoj svadbi, prisustvovali su tužnom pogrebu.

Što je nesretnog princa navelo na taj korak?

Na njegovom pisaćem stolu našli su jedno pesimistično, bezvjersko djelo mračnoga Nitzschea. To je djelo bilo otvoreno; vidilo se da ga je mladi princ pred samo svoje samoubistvo čitao. Ono mu je zamračilo pamet, utrnulo vjeru, i nesretnik je počinio samoubistvo.

A jedna je okolnost nadasve značajna. Kad je njegov sluga, čuvši pucanj, ušao u sobu mladog gospodara, i našao ga u lokvi krvi na sred sobe, sav zaprepašćen stao ga je podizati. U to opazi na zidu nad pisaćim stolom jednu sliku, koja je tu običajno visjela. Visjela je i ovog puta, ali okrenuta k zidu. Bila je to slika Marijina.

Nesretni princ sigurno je prije svog očajnog koraka okrenuo tu sliku, da ne gleda lice presvete Djevice i Majke Božje. Time je prekinuo zadnju nit, koja ga je veživala s vjerom, s Bogom. I tada je slijedilo najgore: odapeo je revolver i ubio se.

Draga moja braćo! Ovaj grozni slučaj uči nas, da samo ljudi koji gube vjeru i pouzdanje u Boga počinjaju samoubistvo. Dok oni gledaju Boga, milog Spasitelja, ljubeznu nebesku majku Mariju, Svece, nebo, ne usuđuju se počiniti tako strašan zločin nad samim sobom. Čim preokrenu tu sliku, dolazi očaj i sve je svršeno.

Vjera, dakle i pouzdanje u Boga, najuspješniji je lijek protiv pošasti samoubistva.

Svi se slažu u tom, da je uzrok samoubistvima u duševnoj krizi. Pojedinci nemaju volje da snose težak život na ovom svijetu i zbog toga nasilno ga dokrajčuju. Sve se to zbiva, jer u velikim gradovima nestaje vjere iz duša ljudi. Moderni građanin gubi vjeru i u ovaj i u prekogrobni život. Ovozemni život postaje mu bez vrijednosti. Smisao trpljenja i odricanja ne lebdi mu pred očima. I strah pred kaznom na drugom svijetu zbog nasilnog oduzimanja vlastitog života potisnut je iz čovječjih predodžba.

Liječnici preporučuju osnivanje stanica za samoubojice, koji bi prije čina iznosili težinu svoga života. Katolička vjera ima nenatkriljivu stanicu: to je ispovijedaonica, u kojoj se čiste savjesti i preporađaju očajnici. U toj stanici zagarantirana je diskrecija. I uistinu statistike u Njemačkoj iznose, da je broj samoubijstava procentualno mnogo manji kod katolika, nego kod protestanata.

Nijesu samo pojedinci izgubili vjeru, već je i društvo izopačeno. Moderna štampa, pogotovo naša, da se na nju opet vratimo, ne stvara zdravo raspoloženje društva. Vrline postaju sprdnja a mane i poroci proglasuju se pravim vrednotama. Hijerarhija vrijednosti je posvema prevrnuta. Stoga protiv pojava samoubijstva, koje su dokaz dekadencije suvremene civilizacije, nije dostatna samo negativna, već je potrebita i pozitivna borba, koja se sastoji u jačanju vjerske svijesti, njezinom prožimanju javnog života.

VI Zapovijed Božja: Ne sagriješi bludno

Nedjelja 25 po Duhovima (5 po Bogojavljenju)

O grdobi bludnog grijeha

„Onda se pokaza i kukolj." Mt. 13 26

Draga braćo!

Danas ću vam govoriti o jednom grijehu, o kojem bi bolje bilo šutjeti.

O grijehu, za koga sv. Pavao kaže da se ne smije ni spomenúti među kršćanima. Napose ne bi se smio spomenuti sa ovog svetog mjesta.

A ipak moram ga spomenuti, moram o njemu govoriti, moram protiv njega ustati. Jer je to grijeh, koji čini strašan rasap u ljudskome društvu.

Vi znate koliku štetu nanosi zdravoj pšenici pogubni kukolj. Puno više nego li kukolj pšenici škodi taj grijeh i pojedinom čovjeku i pojedinim obiteljima i čitavim narodima i svemu ljudskom rodu.

Zato je sam višnji Gospod sa gore Sinajske zagrmio protiv njega, kad je kazao: „N e s a g r i j e š i b l u d n o."

O i ter kako je potrebno tu šestu zapovijed Božju ponoviti i naglasiti napose današnjem našem razvratnome društvu! među kojim se, poput pogubnog kukolja, tako strašno širi grijeh bludnosti u raznim svojim vrstama. I dok za druge grijehe i postupke postoje državni zakoni koji ih kažnjavaju, postoji javno mnijenje koje ih osuđuje, postoje tolike predostrožnosti koje ih onemogućuju ili bar umanjuju: za bludnost ne postoji ništa od toga. Pače postoje tolika sredstva, koja ga olakoćuju tolike ustanove koje ga brane, tolika javna udruženja koja ga promiču kao što su: nećudoredna štampa, bestidne pozorišne ili kinematografske predstave, nečedna moda, plesne dvorane, nećudoredne slike, noćni lokali i tako dalje i tako dalje. Zato i jest taj grijeh u naše doba toliko raširen.

Na posljednji dan godine 1928 držao je u Münchenu glasoviti njemački kardinal i nadbiskup Faulhaber propovijed u kojoj se nije ustručavao kazati: „Danas u našem društvu vlada u tom pogledu tolika okorjelost, tolika grdoba, tolika poganska nećudorednost, da će na dan Općeg Suda bolje proći Sodoma i Gomora nego li narodi Europe!"

Eto zašto smatram potrebnim, predragi, da vam progovorim u tri navrata o šestoj zapovijedi Božjoj. Danas ću vam pokazati:

1 Kolika je grdoba bludnog grijeha;

2 koliku štetu on nanosi duši;

3 koliku štetu nanosi tijelu.

I.

Kolika je grdoba bludnoga grijeha.

a) Otvaram Sveto Pismo i čitam: „Videći Bog da je zloća ljudska velika na zemlji, i da je sve mišljenje srca njihova u svako vrijeme sklono na zlo, pokaja se, što je stvorio čovjeka na zemlji I dirnut usred srca žalošću: Istrijebiću, reče, čovjeka, koga sam stvorio, sa lica zemaljskoga, od čovjeka sve do životinja, od živa što gmiže sve do ptica nebeskih: jer se kajem što sam ih učinio." (Gen. 6 5 i d.).

Je li moguće? Bog, premudri, predobri Stvoritelj, kaje se što je čovjeka stvorio i hoće da ga uništi!

Kad se pokajao? Kad je odlučio da uništi ljudski rod? Onda kad ga je vidio ogrezla u grijehu bludnosti. Bilo je to u doba Nojevo.

Čovjek je i prije griješio, i Bog ga je kažnjivao. Eno Adam je prekršio Njegovu zapovijed, da ne jede od zabranjenog voća, i bio je istjeran iz raja zemaljskoga. Eno Kain je prolio nevinu krv brata svoga Abela i potucao se nemiran po zemlji. Eno je Lameh ubio čovjeka i bio udaren žigom proklestva. Griješili su i drugi i Bog ih kažnjivao, ali nikada se zato nije pokajao što je stvorio čovjeka niti je zato odlučio uništiti ljudski rod. A eto, kad je vidio kako su ljudi duboko pali u ćudorednom pogledu, kad je grijeh bludnosti među njima zavladao, višnji Tvorac to više ne može trpjeti i općim potopom uništava bludno pokoljenje.

Očiti dokaz kako je grdan ovaj grijeh u očima Božjim!

b) Čitam dalje u Svetome Pismu: „Vika Sodome i Gomore umnoži se i grijeh njihov oteža vrlo... I pusti Gospod na Sodomu i Gomoru dažd od sumpora i ognja i zatre gradove ove i sav kraj unaokolo i sve stanovnike u gradovima i sve zeleno na zemlji." (Gen. 19). Ko danas otiđe na istok, u Palestinu, do ušća Jordana vidi pred sobom samu pustoš: Mrtvo more bez ikakova znaka života u sebi i okolo sebe. A tu su negda bili plodni predeli i cvatući gradovi Sodoma i Gomora. — Što su tako strašno stanovnici njihovi sagriješili, da ih je stigla tako strahovita kazna? P o d a l i s u s e g r i j e h u b l u d n o s t i. A Bogu je taj grijeh tako odvratan da ga je daždom od sumpora i ognja kaznio, i zatro ne samo stanovnike u onim gradovima nego i sve živo i sve zeleno naokolo.

c) Sveti Oci nazivaju bludni grijeh ž i v o t i n j s k i m g r i j e h o m. U njemu sudjeluju najniže strasti ljudske; tu se ispoljuje u svoj svojoj grdobi ono što čovjek ima zajedničkog sa životinjom. Po ovom grijehu je čovjek, kako govori psalmista „kao bezumna stoka, njoj uprav sličan." (Ps. 48 21). Zato isti

(psalmista) opominje: „Nemojte biti kao konj i mazga, u kojih nema razuma." (Ps. 31 9).

d) Sveto Pismo, pače, kaže, da nad onima, koji bludno griješe ima vlast đavao. Zato je starac Tobija upućivao svog sina na čist život govoreći mu: „Čuj me i kazaću ti, nad kojima ima đavao vlast. Koji se tako žene da Boga od sebe i od srca svojega odstranjuju i tjelesnim svojim željama tako ugađaju kao konj i mazga, u kojih nema razuma, nad njima ima đavao vlast." (Tob. 6 16).

Vidite li, dakle, predragi, kolika je grdoba bludnoga grijeha! A pogledajmo i koliku štetu ovaj grijeh nanosi. I to ponajprije

II.

Koliku štetu nanosi bludnost duši.

Gledam Jeremiju proroka. Sjedi tužan i plače. Plače nad razvalinama rodnoga grada, prije tako lijepa, da je bio dika sve zemlje, sada tako ružna, da je postao ruglo narodâ. I čujem ga gdje nariče:

„Kako je potamnjelo zlato, isplavila je boja najljepša, kamenje je od svetinje razmetnuto po uglovima sviju ulica!

S kim ću te poreditì ili komu ću te upriličiti, kćeri Jerusolimska? Komu ću te izjednačiti i kako da te utješim, djevojko, kćeri Sionska?

Pljeskaju rukama nad tobom svi koji prolaze putem; zviždaju i klimaju glavom govoreći: Ovo li je grad izvrsne ljepote, radost cijele zemlje?" (Plač Jer.).

Draga moja braćo!

Ovo što je sveti prorok plačući kazao o Jerusalemu, iza kako su ga oplijenili i porušili neprijatelji, Asirci i Babilonci, može se punim pravom kazati o svakoj duši, koja se podala bludnosti. Ta duša biva izobličena, zlato Božje milosti na njoj potamnjuje; krsna nevinost, ta boja najljepša, isplavi, kamenje dobrih sposobnosti razmetnuto je i neupotrebivo. Ta duša vuče se po blatu, gine, đavli joj se potsmijevaju a blagi anđeli sažalno nad njom plaču!

U toj duši nestaje mira, a uvlači se nemir. „Za jedan časak radosti, tisuću dana žalosti." Za kratko uživanje, dugotrajno grizodušje.

Eno pogledajte kralja Davida! Sagriješio je sa ženom Urijinom jedne noći — tako kaže sv. Efrem — a plakao je sve preostale noći svoga života. „Iznemogao sam od jecanja svoga, svaku noć kvasim postelju svoju i suzama svojim natapam prostirku svoju." Tako žali sam pali kralj. (Ps. 6 7).

To se događa na ovom svijetu, a što će biti na drugome? Čujmo što sv. Ivan Apostol u svom Objavljenju (21 8) kaže: „Nečistima i bludnicima dio je u jezeru, što gori ognjem i sumporom. To je druga smrt."

Vidite li, dakle predragi, koliku štetu nanosi duši bludni grijeh?

III.

Koliku štetu nanosi bludnost tijelu.

Ali, dok drugi grijesi, redovno škode samo duši, ovaj grijeh škodi ne samo duši nego i tijelu. To je već naglasio sv. Pavao, kad je pisao: „Bježite od bludnosti. Svaki grijeh, koji učini čovjek, izvan je tijela, a ko griješi bludno, griješi na tijelu svome." (I Kor. 6 18).

Bludnost na upadni način troši tjelesne sile, oduzimlje zdravlje, uništava mladost. Glasoviti liječnik Tisot kazao je: „Nijedna kužna bolest ne oslabljuje toliko naravnu snagu, nijedna ne djeluje tako porazno na razum i pamćenje, nijedna ne uništava tako strašno mladež, nijedna tako ne prikraćuje život ljudski, kao bludnost."

Eno gledam onog mladića. Nema mu nego 25 godina. Iz njega bi morala izbijati mladost, snaga, život! A gle! kako je jadan, slabunjav, upalih obraza, kao istrošeni starac, kao iscijeđeni limun!

Eno gledam onu djevojku! Nema joj nego samih dvadeset godina. Morala bi cvati kao ruža, morala bi biti rumena kao jabuka, jedra kao jedri grozd, zdravlje i život morao bi iz nje izbijati! A gle! povlači se kao starica od osamdeset godina, utučena je, blijeda, nevoljna, izgleda kao naranča kojoj si sok ispio.

Odakle to?

Ne treba da vam kažem. Vi i sami pogađate.

Kad je slavni vojskovođa Aleksandar Veliki stajao sa svojom malom, ali čilom, zdravom vojskom, nasuprot golemoj, nepreglednoj persijskoj vojsci, i znajući koliko se Perzijanci podavaju putenosti, koja je trošila svu njihovu snagu, obrati se svojima i kaza im: „Ondje je doduše puno neprijatelja, ali malo hrabrih vojnika." I lako ih je nadvladao, jer ih je već prije putenost nadvladala.

Predragi! Višnji Gospod sa gore Sinajske kazao je: „Ne sagriješi bludno!" O kad bi se ljudi držali ove velike zapovijedi, koliko bi bio zdraviji, snažniji, zadovoljniji naš naraštaj! Koliko bi bilo više života na zemlji, i koliko bi ljepši taj život bio!

Nedjelja 26 po Duhovima (VI po Bogojavljenju)

Slijedi VI zapovijed Božja: O ljepoti čistoće

„Kraljevstvo je nebesko slično kvasu, koji uzevši žena metne u tri mjere brašna, dok sve ne uskisne." Mt. 13 33

Posljednje nedjelje govorio sam vam o grdobi bludnoga grijeha. Danas ću vam govoriti o ljepoti čistoće, u vezi sa šestom zapovijedi Božjom: „Ne sagriješi bludno."

Govorim ne samo o djevičanskoj čistoći, što ju posjeduju oni sretnici, koji se uzdržavaju od svake putene naslade, i svega svoga života žive čisto poput anđela. Govorim također i o čistoći, koju su dužni obdržavati i ženidbeni drugovi, kojima, ako i jest dopušteno ono što se odnosi na rađanje djece, ipak izvan toga dužni su i oni čuvati se svega ostaloga, što se protivi svetoj čistoći. Govorim i o čistoći udovičke dobi, koji po smrti svoga druga treba da povučeno i u posvemašnjoj čistoći i uzdržljivosti žive, osim u slučaju da opet stupe u zakoniti brak.

Koliko je bludnost grdna i odvratna, toliko je čistoća lijepa i privlačiva. Što je ljiljan među cvijećem, to je krepost čistoće među drugim krepostima.

Božanski Učitelj u današnjoj priči govori nam o kvasu, koji uzme žena i metne u brašno, da ono uskisne. Vi znadete što je kvas i kako on blagotvorno djeluje na brašno. Po sebi trpak kvas čini da od brašna postane tečan i sladak kruh.

U neku ruku možemo i svetu čistoću poreditì kvasu. I ona je po sebi trpka kao i kvas, jer je neugodna našim sjetilima i hoće se samoprijegora da se čisto živi; ali ona čini naš život mirnim zadovoljnim, sretnim, lijepim.

Da se zaljubite u tu prekrasnu krepost, u taj mirisavi cvijet kršćanske savršenosti, te da svaki od vas u svom životu goji stalešku čistoću, kazaću vam:

1 kako je čistoća Bogu mila;
2 kako ju i ljudi, pa bili i pokvareni, uvelike cijene;
3 kako je ona ideal svih plemenitih duša.

I.

Čistoća je Bogu mila.

„O kako je lijep čist naraštaj, i kako je sjajan! Njegova je uspomena besmrtna, jer je mio Bogu i ljudima." Tako govori sama božanska Mudrost u Starom Zavjetu (Mudr. 4 1).

„Blaženi čista srca, jer će oni Boga vidjeti." Tako naglasuje vrhovni zakonoša Novoga zavjeta, božanski Učitelj Krist Gospod (Mt. 5 8).

Iz ovih i mnogobrojnih drugih navoda Svetoga Pisma Staroga i Novoga Zavjeta razabiremo koliko je Bogu mila ova uzvišena krepost čistoće.

U povijesti našeg Otkupljenja jasno upoznajemo koliku prednost daje Svevišnji kreposti čistoće. Eto, za Majku svome Jedinorođenome Sinu na zemlji, odabrao je jednu čistu Djevicu. Sv. Augustin opaža: „Da nam pokaže Bog koliko On ljubi čistoću, došao je na svijet Spasitelj Krist Gospod iz prečistog krila jedne prečiste Djevice."

I zaručnik presvete Majke Božje, po promislu Božjem, morao je biti čisti djevac.

Među učenicima, koji je bio najdraži, najbliži Srcu božanskog Učitelja? Nije li to bio djevičanski mladić Ivan?

I kolikom će slavom zasjati u raju čiste duše! Tada će se nadasve očevidno pokazati, koliko su one Bogu mile. Ja otvaram knjigu Objavljenja sv. Ivana Apostola, zadnju knjigu Svetog Pisma, u kojoj je govor o svršetku svijeta i o dugom životu. I tu čitam (gl. 7):

„I vidio sam, i gle Jaganjac je stajao na gori Sionskoj i s njime sto četrdeset i četiri tisuće, koji su imali ime njegovo i ime Oca njegova napisano na čelima svojima... I pjevali su pjesmu novu pred prijestoljem... I nitko nije mogao da nauči pjesme osim onih četrdeset i četiri tisuće, koji su otkupljeni sa zemlje. Ovo su, koji se ne okaljaše,... jer su djevice; ovi idu za Jaganjcem kudgod on pođe. Ovi su kupljeni od ljudi prvenci Bogu i Jaganjcu!"

Ko da se ne zaljubi u svetu čistoću, ko da je ne čuva ko najdraži biser, ko oči u glavi, kad eto vidi koliko je ona Bogu mila i kako krasna budućnost čeka one, koji ovdje na svijetu čisto žive?

II.

Čistoću i ljudi uvelike cijene.

Pa i kod ljudi sviju vremena i sviju naroda, i onih najpokvarenijih, čistoća je bila vazda u velikoj cijeni.

Proučavanje kulturne povijesti čovječanstva daje nam u ovom pogledu zanimivih priloga. Poznato je kako je čudorednost kod nekih starih poganskih naroda bila na niskom stupnju. Pa ipak, i u najdubljem moralnom padu, nazrijeva se kako čovječanstvo i nehoteć odaje počast čistom životu.

a) Vrhovni svećenik starih Grka, hierofant nazvan, morao se odlikovati posebnom čistoćom života. Isto tako Pitija, u koje su tražili savjeta i preko koje su mislili da dobivaju odgovore od svojih bogova.

b) U poganskom i razvratnom Rimu, djevice Sibile bile su veoma čašćene. Sami carevi njima su iskazivali štovanje i njihove molbe uvaživali.

c) Koliko su Goti cijenili taj biser među krepostima, u isto vrijeme, dok su Rimljani u čudorednom pogledu bili najdublje pali, možemo vidjeti iz ove poredbe među oba naroda koju iznosi jedan stari rimski povjesničar: „Mi ljubimo nečistoću, a Goti je mrze; mi bježimo od nevinosti, a oni za njom čeznu; kod njih je raskalašenost zlodjelo, koje za sobom povlači kaznu, a kod nas je to stvar otmjenosti".

d) Krasno karakterizira čudorednu visinu Germana rimski povjesničar Tacit, u svome djelu: „Germania". „Kod naroda Germanâ živi žena u čistoći, koja je odasvud zaštićena. Nju ne zavode ni sramotne kazališne igre, ni jela, što podražuju na razbludu Tamo se ne oprašta onima, koji izgube nevinost prije stupanja u brak. Može biti i lijepa, i mlada, i bogata, pa ipak ženska, koja to učini, neće naći muža. Kod njih se niko ne smije grijehu, i niko ne naziva savremenim zavoditi i puštati, da te zavedu. Vrlo je rijedak u tom golemom narodu preljub, a kažnjavaju ga na licu mjesta. Takovoj ženi ošišaju kosu, pa je u nazočnosti njezina muža protjeraju iz kuće i bičuju kroz cijelo selo. Tamo su moćniji dobri običaji nego dobri zakoni. Ograničavati broj djece ili ubiti koje od kasnije djece smatra se među njima za zločin".

Vidite li, predragi, kako je i kod samih starih pogana krepost čistoće bila u visokoj cijeni. A zar da je mi kršćani ne cijenimo i ne gojimo?

III.

Čistoća je ideal svih plemenitih duša.

Lijepo se izražava lirski pjesnik Bacchyldes o čistoći: „Kaošto vješt slikar daje licu najsjajniji izraz, tako i čistoća daje vašem životu njegov najljepši čar."

A sv. Ciprijan kaže da je čistoća najljepši cvijet, koji je iznikao u bašti svete Crkve; ona je ukras ljepote, privlačivost milosti, najodabraniji dio stada Kristova.

Sv. Franjo Saleški ovako o njoj piše: „Čistoća je ljiljan među krepostima, ona čini čovjeka slična anđelima. Ništa nije lijepo što nije čisto. Čisto srce slično je bisernoj školjki, koja ne prima u se ni jednu kap vode, osim one koja s neba pada. Tako ni čisto srce u se ništa ne prima osim što je s neba."

Uzvišenost ove kreposti sastoji se napose u tom:

1 što ona čini čovjeka sličnim anđelu. Zar nije to nešta andeosko, pita sv. Grgur Nizenski, kad čovjek, koji je još u tijelu, ne živi po tijelu, nego se nad narav uzdiže?"

2 jer čistoća promiče zdravlje. Sv. Izidor kaže da je čistoća zdravlje tijela, a sv. Efrem, da je ona kao nebeska proljetna rosa, koja dušu orosi i koja na čitavo tijelo blagotvorno i okrepljujući djeluje.

Toga radi sv. čistoća bila je u svako doba, a još je i danas, ideal svih plemenitih duša. One su je željele posjedovati, one su bile spravne sve, pa i istu smrt pregoriti radije nego li nju izgubiti.

a) Don Sebastijan, mladi portugalski kralj, odlikovao se je najljepšim darovima duha i tijela. Ali još više od tih prolaznih prednosti uzdizala je njega plemenština njegove čiste duše. „Hrabrost, otmjenost, vjerski žar, čeznuće za besmrtnom slavom, sve je to grijalo njegovo srce". Kad su počeli pregovarati o tome, da mladi kralj stupi u brak, izjavio je on, da je njegova odluka, da ostane neoženjen. Među stvarima, za koje se je on svaki dan utiecao Bogu u molitvi, prvo je bilo, da ga Bog očuva čistim, a drugo, da ga napuni živom željom, da proširi svetu vjeru u svim zemljama svijeta. Krasna molitva iz usta jednoga kralja!

b) Divan primjer te lijepe kreposti vidimo na Pulheriji, sestri bizantinskog cara Teodozija II. Ona je živjela u samostanskoj povučenosti za molitvu i duhovni život, ali i za poslove države, koju je vodila jakom rukom. Iza smrti svoga brata zaručila se je s jednim plemenitim senatorom, ali je i dalje živjela u djevičanskoj čistoći.

c) U odlučnoj borbi za grad Rod god. 1522. voljela je jedna junačka Grkinja sama ubiti svoje lijepe kćeri, nego pustiti da budu obeščašćene. Ona je to učinila s riječima: „Sad, anđeli Božji, nećete biti okaljani od nečistih ruku!"

d) Nijedna bol, nijedna muka nije bila prevelika redovnicama u Coldinghamu, kad se je radilo o tom, da se zaštite od oskvrnuća od surovih Normana, koji su na najružniji način bjesnili po Engleskoj. Te herojske žene odrezale su sebi nos i usnice, samo da ne postanu žrtvom gadne strasti. S grozom uzmakli su Normani od njih, kad su ih takove vidjeli, ali su zato spalili i samostan i junačke duvne u njemu.

e) Jedna gospođa, koja se dugo godina bavila socijalnim narodom na periferiji istočnog Londona, pripovijeda o nekojim djevojkama tvorničkim radnicama, koje su usred sasvim podivljale okolice „ostale čiste kao Božji anđeli". Ona se služi izrazom: „in it but not of it"; usred svijeta, a opet ni dijelka od njega!

Draga moja braćo! Cijenite i vi ovu prekrasnu krepost!

Cijeni je u prvom redu ti, draga omladino muška i ženska, jer ona treba da bude vaš najljepši ures.

Cijenite ju i vi, muževi i žene, čuvajući se od svoga nedopuštenoga i protivna sakramentu ženidbe, da ženidba vaša, kako govori Apostol naroda (Žid. 13 4) bude časna i postelja ženidbena da bude neokaljana, jer bludnicima i preljubnicima sudiće Bog.

Cijenite ju i vi, udovci i udovice, živeći, kako vam govori sv. Pavao, osamljeno, ufajući se u Boga, ustrajući u molitvi, a izbjegavajući naslade. Jer, udovci i udovice, — riječi su istog sv. Apostola, — koji žive u nasladama, živi su umrli." (I Tim. 5 6).

Nedjelja 27 (posljednja) po Duhovima

Slijedi VI zapovijed: Četiri mutna izvora nečistoće

„Tada koji budu u Judeji, neka bježe u gore." Mt. 24 16

Božanski Učitelj unaprijed kaziva ondašnjem naraštaju strahote koje će ga zadesiti prigodom zauzeća Jerusalema. Predočuje im velike pogibelji, koje ih čekaju, pa ih opominje da se na vrijeme spase bijegom: „Tada koji budu u Judeji, neka bježe u gore."

I nama, predragi, dok smo na svijetu prijete mnoge pogibelji čistoći naše duše i drugoga nam spasa nema nego u bijegu. Koliko god je u drugim prilikama bijeg kukavičluk, u ovom pogledu je krepost. Jer, da se poslužim riječima Apostola naroda (II Kor. 4 7), „ovo blago (sv. čistoću) imamo u zemljanim posudama", koje se lako razbiju, pak se hoće mnogo opreza s naše strane.

Na svakom koraku susrećemo zasjede čistoći naše duše. I mnogi s neopreza upadaju danomice u takve zasjede. Svijet je pun otrovnih bakcila, koji se uvlače u pluća naše duše i truju je.

Ja vidim, napose, četiri mutna izvora, koja su legla tih otrovnih nečistih bakcila i hoću da vas na njih danas ozbiljno upozorim, kad vam evo po treći put govorim o šestoj zapovijedi Božjoj: „Ne sagriješi bludno." O kad bi današnji naraštaj izbjegavao ta legla nečistoće, kad ne bi pio iz tih mutnih izvora, koliko bi čišći bio naš naraštaj!

Ta četiri mutna izvora, nečistoće, jesu:

1 lijenost;

2 luksus;

3 Moderne predstave;

4 Moderni plesovi.

1 Lijenost.

Prvi mutni izvor nečistoće jest lijenost.

Sveto Pismo veli, da je lijenost majka mnogih grijeha i mnogoga zla. (Crkv. 33 28). A Sveti Oci je nazivlju baruštinom, u kojoj se leže svakovrsna gamad. O koliki su upali u grijeh nečistoće baš uslijed lijenosti!

Eno kralja Davida, junačkog inače i hrabrog kralja. Kad je počinio dvostruki strašni zločin: preljube i ubistva? Onda kad je jedno po podne dangubno lješkarao na terasi svoje kraljevske palače. Samo je nekoliko minuta ljenčario, i eto počini strašni prestupak šeste zapovijedi Božje. Što onda da bude od onih koji dane i noći provode u lijenosti?

Karlo Veliki jedan je od najslavnijih vladara svih vremena, no nije bio samo dobar vladar, već i uzoran otac. Znajući koliko zlo izvire iz lijenosti, nije trpio, da u njegovoj kući bilo ko lijenčari, pa ni carske kćeri. Njegove kćeri morale su sve kućne poslove obavljati, morale su prati, kuhati, šivati, presti itd. Nosio je samo ono rublje i ono odijelo, što su mu kćeri satkale, sašile i uredile. Tako je car primjerom svoje kuće učio, da raditi nije sramota, već da je svaki dužan raditi. — Mnoge bi se naše mlade djevojke mogle ugledati u ove carske kćeri! Koliko bi onda manje grijeha bilo!

2 Luksus

je drugi izvor nečistoće. Ko hoće da se odveć luksusno nosi, taj sigurno malo drži do čistoće. To vrijedi napose za ženski svijet. S pravom veli sv. Ciprijan: „Samo one djevojke, koje su izgubile svaki stid, i samo pokvarene žene, nastoje da se u što gizdavijim haljinama pokažu i da otkriju očima drugih linije svoga tijela. One osobe, koje puno drže do gizdavog odijela te malo drže do kreposti čistoće."

Sv. Pavao Apostol opominje kršćanske žene, „da se kite u pristojnom odijelu sa stidljivošću i čednošću, a ne pletenicama ni zlatom, ili biserom, ili skupocijenim haljinama; nego dobrim djelima kao što se pristoji ženama, koje ispovijedaju da su pobožne" (I Tim. 2 9).

A sv. Jeronim ovako je svjetovao majku Letu da odgaja svoju malu kćer:

„Nošnja i haljine nek je opominju, komu je obećana (t. j. Isukrstu). Pazi da joj ne probušiš ušiju, da ne mažeš bjelilom ni rumenilom obraza Isukrstu posvećenih, da joj ne tovariš na glavu dragoga kamenja, da joj ne činiš ridom kosu. Nek ona ima drugi biser, koji će poslije prodati, da za nj kupi najdragocjenije zrno bisera."

Zlatne riječi, koje bi i ter kako trebalo ponoviti u naše doba, kad pomama za luksusom kod ženskog svijeta zauzimlje toliko maha, te iz gradova prodire sve više i u naša sela.

Čitao sam u novinama, da se u našoj državi prošle godine potrošilo 300.000.000 (tri stotine milijona) dinara samo za tako zvane kozmetičke svrhe, to jest za pomade, pudere, kolonjske vode, parfime i druge tašte stvari za tobožnje poljepšanje tijela. Koliko je možda tu bilo i grešne svrhe, da se zavedu duše!

A tom ogromnom svotom koliko se moglo gladnih nasititi, koliko siromašnih, bijednih obitelji pomoći! Koliko se time mogla ublažiti ova nesnosna kriza! Ali dà, u pitanju je ono što je davni napasnik kazao prvim ljudima: „bićete bogovi, bićete ljepši", pa čovjek i danas kao i negda podliježe toj obmami. A u prvom redu podliježu moderne Eve.

3 Moderne predstave.

Moderne predstave komedije, tragedije, operete i njima slične, u bioskopima, kabaretima, raznim noćnim lokalima, pa i u kazalištima, pa i u društvenim dvoranama, čitaonicama itd. osim rijetkih iznimaka, veoma su pogibeljne za čistoću duše, veoma sablažnjive za oči i uši. Bezočne prikaze, nečedni kostimi, polugole ženske, pohotni baleti, besramne geste, sumnjive aluzije, neslani vicevi, mekoputna ljubakanja sjedinjuju se tu ujedno na propast nevinosti.

Ono što je u svoje doba kršćanski pjesnik Laktancije kazao za predstave svojeg doba, može se punim pravom kazati i o modernim predstavama: „Pozornice su leglo pokvarenosti. U komedijama prikazuje se oskvrnuće mladih djevojaka ili preljub udatih žena, i što je riječitiji pisac tih komedija to su te predstave privlačivije i dublje prodiru u srce gledalaca. U tragedijama prikazuju se očima gledalaca ubijstva i krvoprolića opakih kraljeva, samoubistva ludih zaljubljenika i drugi tragični zločini. A čemu one bestidne kretnje glumaca, ono njihovo mekoputno ženskaraško vladanje na pozornici, oni njihovi besramni položaji nego da u srcima gledalaca uzbude pohotu? Oni su u pravom smislu riječi učitelji strasti. Jer što da misle o čistoći mladi momci i djevojke, pa i postariji muževi i žene kad vide kako gledaoci uživaju u gledanju preljubnih, razvratnih scena i odobravaju ih? Time im se sa pozornice daje mig, što i oni mogu činiti. I vraćaju se kući, mladi i stari, uzbuđeni u putenosti."

Koliko utječu kazališne predstave na srce čovječje u zlom smislu, iskusio je na sebi veliki sv. Augustin, dok je još mladić bio, pak to sa žalošću i bolju ističe u svojim Ispovijestima (knj. 3, gl. 2): „Zanašahu me kazališni igrokazi, puni slika mojega jada i podražaja mojega ognja. Onda sam se u kazalištu radovao zaljubljenicima, kad su međusobno uživali u grijehu, makar da se to samo predstavljalo u igri. A kad su izgubili jedno drugo, ja sam se žalostio kao iz nekoga smilovanja. Uživao sam ipak u jednoj i drugoj situaciji. Koje čudo, da sam se zarazio sramotnom gubom, ja nesretna ovca, od Tvoga (Bože) stada zalutala."

O koliko se danas mladenačkih nevinih duša zarazi, poput mladog Augustina, sramotnom gubom gledajući besramne predstave na raznim pozorištima!

4 Moderni plesovi.

I moderni plesovi kužna su legla, gdje se zarazuju tolike duše mladih i starijih.

Ples, kao umjetnost skladnog i ritmičnog pokretaja nogu i tijela po zakonima muzike, nije po sebi nikakvo zlo Znamo da je, kao takav, ples bio kod pojedinih naroda dio vjerskih obreda. Tako i kod samog odabranog naroda. U Mojsijevim knjigama čitamo kako su izraelske žene, na čelu s Marijom sestrom Mojsijevom, igrale uz zvuk trublje i cimbala, i pjevale hvalu Bogu što je oslobodio narod izraelski od Egipćana. I za samog kralja Davida čitamo da je igrao iz sve duše pred Kovčegom Zavjeta, kad se ovaj prenosio na goru Sionsku. Ima i kod našeg naroda negdje običaj da se skladni plesovi vrše prigodom crkvenih svečanosti pred samom crkvom; kao n. pr. ples bokeljske mornarice na dan sv. Trifuna pred katedralom. Ti plesovi ne sadrže u sebi ništa zla.

Ali one moderne igre i plesovi, koji su se uobičajili u naše dane po mnogim našim mjestima, ne samo po gradovima nego i po selima, sa svojom neplemenitom svrhom, sa svojom podraživošću i razvratnošću, jesu grobari nevinosti, legla putenosti. Za sve one koji sudjeluju tim besramnim plesovima može se slobodno kazati ili da su u čudorednom pogledu već duboko pali ili su na putu da padnu. Sv. Naučitelj Efrem kaže: „Gdje se drži ples, tu davao slavu slavi." A sv. Karlo Boromejski poređuje ples jednom krugu, u čijoj je sredini sotona a naokolo njezini pristaše. Nečedni pogledi i šapati, razbludna muzika, mekoputno odijelo, zamamljivo poigravanje nogu, blještavi sjaj zemaljske ljepote, pritisak zadahtanog tijela uz tijelo, omamljivi napitci i sladokusna jela, stotine drugih podražaja, kako da ne uzbudi tijelo? Morao bi biti anđeo, koji bi tu ostao bešćutan i nevin.

Strahoviti učinak bestidnog plesa opisuje nam samo sv. Evanđelje (Mr. 6 17-29). Okrutni i preljubni kralj Irud slavio je svoj rođendan. I priredi na taj dan veliku večeru knezovima i vojvodama i prvacima Galilejskim. A po večeri uđe bestidna kći Irudove nezakonite žene, mlada i lijepa Saloma, i stade plesati. Njezin razbludni ples omili svima gostima, a kralja toliko omami da je plesačicu pozvao k sebi i kazao joj: „Išti od mene štogod hoćeš i daću ti. I zakle joj se: „Što god zaišteš, daću ti, pa bilo i pola kraljevstva moga." A ona izišavši reče materi svojoj: „Što da ištem?" A ona reče: „Glavu Ivana Krstitelja." I kralj poslavši krvnika zapovjedi da donese glavu Ivanovu na plitici. I odsiječe mu glavu u tamnici. I donese glavu njegovu na plitici i dade je djevojci, a djevojka dade materi svojoj.

„Što mislite pri ovom prizoru, vi kršćanske žene?", pita sv. biskup Ambroz. Vi vidite jednu djevojku gdje pleše, ali čiju djevojku? Kćer jedne preljubnice, jer samo ovoj vrsti ljudi pristaje ples. A oni, koji imaju imalo stida i vjerskog osjećaja, mo-

raju udahnjivati u srca svojih kćeri strah Božji skromnost i čednost, a ne ljubav k plesu."

Draga moja braćo! Višnji Gospod sa gore Sinajske zagrmio je svojim jakim glasom: „Ne sagriješi bludno!" Čuvajmo se, dakle ovog grdnog grijeha, gojimo svetu čistoću svak prema svome staležu i položaju, i u tu svrhu izbjegavajmo ova legla bludnosti, o kojima sam vam danas ukratko govorio.

Nedjelja I Adventa

VII zapovijed Božja: „Ne ukradi"

„Pogledajte i podignite glave svoje, jer se približuje otkupljenje vaše." L. 21 28

Danas je nedjelja prva Adventa iliti Došašća Gospodinova. Sa današnjim danom počinje nas sv. mati Crkva pripravljati na veliku svetkovinu Porodenja Gospoda i Spasitelja našega Isukrsta. Četiri su nedjelje odredene za tu pripravu, kao spomen na one četiri hiljade godina (a i više), u kojima je čovječanstvo očekivalo Spasitelja i svoje otkupljenje.

I ako je Spasitelj već došao, ravno pred 1934 godine, a s njime i opće otkupljenje čovječanstva, sveta Crkva ipak hoće da svake godine u ovo doba, pred slavni dan Božića, očekujemo dolazak Spasiteljev u našu dušu. Hoće da se na taj dolazak pripravljamo, da za njim čeznemo i tako blagih Božićnih dana preživimo u našoj duši svoje posebno otkupljenje. Zato nam sv. Crkva danas, na prvu nedjelju Adventa, dovikuje: „Pogledajte i podignite glave svoje, jer se približuje otkupljenje vaše."

Kakvo otkupljenje?

Otkupljenje od grijeha, oslobođenje od svakoga duševnoga zla.

Da to otkupljenje postignemo potrebno je da suzbijamo svoje strasti, da se čuvamo svakoga grijeha i da revno vršimo Božje zapovijedi.

O glavnim Božjim zapovijedima, — Deset zapovijedi Božjih, — koje su temelj i jezgra sviju drugih, ja sam vam, predraga braćo, eto čitavu ovu godinu dana svake nedjelje propovijedao, i nastojao vas potaknuti da ih vršite. Prikazao sam vam do sada šest prvih zapovijedi Božjih:

1. Ja sam Gospod Bog tvoj. Nemaj drugih bogova uz mene.
2. Ne izusti imena Gospoda Boga svoga uzalud.
3 Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji.

4. Poštuj oca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.
5. Ne ubij.
6 Ne sagriješi bludno.

Ovih adventskih nedjelja nastaviću s istim predmetom, tako važnim za svako doba, napose za naše doba, i govoriću vam o ostalim četirima zapovijedima, i to danas o sedmoj zapovijedi Božjoj: „Ne ukradi." Kazaću vam:

1 Je li potrebno u naše doba govoriti protiv krade;
2 kako se ne smije dirati u tuđe;
3 kako se mora vratiti tuđe stvari.

I.

Je li potrebno govoriti protiv krade.

Petom zapovijedi „Ne ubij" višnji Gospod hotio je zaštititi naš život. Šestom zapovijedi: „Ne sagriješi bludno", hotio je zaštititi naše ljudsko dostojanstvo. Ovom sedmom zapovijedi „Ne ukradi" hoće da zaštiti naše vlasništvo.

Svak ima pravo na svoje vlasništvo, na svoje imanje, na svoju kuću, na svoj novac, na svoja dobra i niko nema prava u to dirati. Ta pravna svijest tako je ukorijenjena u duši čovječjoj da nije bilo niti ima plemena ili naroda ili pojedinog čovjeka, koji o tom nije duboko uvjeren. Zato nijedna Božja zapovijed nije shvatljivija za čovjeka od ove sedme: „Ne ukradi."

Je li potrebno, dakle, o njoj govoriti, kad je i onako očevidna njena opravdanost? Treba li, napose, u naše doba govoriti proti kradi, kad postoje posebni paragrafi u svim zakonima svjetskim koji strogo kažnjavaju svaku kradu; kad su kradljivci, lopovi, razbojnici smatrani izmetom ljudskog društva?

O i ter kako je potrebno, baš u naše dane, podignuti svoj glas protiv krađe i žigosati lopove, jer ih, nažalost, baš u savremenom društvu, koje se toliko diči svojim poštenjem, ima odveć odveć puno.

Ne govorim o onim očitim razbojstvima i krađama, kojima su puni stupci dnevnih novina i o kojima se danomice raspravlja po sudskim dvoranama: to su tako očiti prestupci, od svakoga žigosani i od pravde kažnjavani, da ne treba trošiti riječi, da se pokaže njihova krivica.

Ali, predragi, u savremenom društvu ima puno i puno skrovitih, tajnih prestupaka sedme zapovijedi Božje. Ti prestupci sakriveni su pod krinkom poštenja, pa ih se na prvi mah ne vidi. Zato o njima malo ko vodi računa, i ako su velike krade, teški grijesi.

Hoćete li da vam otkrijem samo nekoje?
Tu je trgovac, koji krivom mjerom mjeri;
tu je prodavaoc, koji lošu robu za dobru daje;
tu je kupac, koji krivi novac podmeće;

tu je vinar, koji prodaje razvodnjeno vino;
tu je pekar, koji u brašno miješa svakojaki prašak;
tu je mljekar, koji u mlijeko vodu ulijeva;
tu je crevljar, koji mjesto dobre kože ko zna što podmeće;
tu je krojač, koji ustriške štofa za sebe ostavlja;
tu je drvodjelac, koji gnjilim daskama stolove napravlja;
tu je sluga ili sluškinja, koji gospodareve stvari razbija;
tu je gospodar, koji otkida od zaslužene plaće slugi ili radniku;
tu je bankir, koji je uloženi novac besavjesno i špekulacijama potrošio i onda banka bankrotirala;
tu je lihvar, koji traži prekomjerne kamate za pozajmljeni novac;
tu je onaj koji kupuje koju stvar zato što je jeftina i ako znade da je ukradena;
tu je onaj, koji neće da vrati duga, i ako može;
tu je onaj koji se bez prave potrebe zadužuje i ako znade da neće moći vratiti duga.
tu je onaj, koji podmeće požar svojoj kući, jer je osigurana.
I tako dalje i tako dalje.

Doduše, to su u nekim slučajevima mali prestupci sedme zapovijedi Božje, ali malo po malo pretvaraju se u velike. „Novčić po novčić pun tobovčić" toga nepravedno i nepošteno stečenog novca. Kroz nekoliko mjeseci, pa i kroz nekoliko sedmica nakupi se grdna hrpa.

O i ter kako je baš današnjem naraštaju potrebno doviknuti: „Ne ukradi!"

II.

Ne smije se dirati tuđe.

Važna je ovo zpovijed, od čijeg vršenja ovisi sigurnost imanja pojedinaca i društva. I teški je grijeh dirati u tuđe, niti može lupež imati prave trajne koristi od ukradene stvari. „Oteto prokleto" govori punim pravom naša narodna poslovica. „Lupeža čeka sramota" veli Sveto Pismo (Crkv. 5 17). Sv. Pavao kaže: „Ili ne znate da nepravedni neće baštiniti kraljevstva Božjega? Ne varajte se... ni lupeži ni razbojnici neće baštiniti kraljevstva nebeskoga." (Kor. 6 9).

Već na ovom svijetu ne rijetko stiže Božja kazna one, koji posežu za tudim dobrom.

U ono doba — tako čitam u Svetome Pismu (III Kr. 21) — Nabot Jezraheljnin imaše vinograd, koji bješe u Jezrahelu do dvora Ahaba kralja Samarijskoga. I reče kralj Ahab Nabotu govoreći: „Daj mi svoj vinograd da načinim sebi vrt za zelje, jer je blizu do kuće moje; a ja ću ti dati za nj bolji vinograd, ili, ako voliš, toliko u srebru, koliko vrijedi." A Nabot mu odgovori: „Neka mi bude Gospod milostiv, da ne dam tebi našljedstvo otaca svojih."

Tada kralj Ahab dođe kući zlovoljan i ljutit poradi riječi, koju mu reče Nabot Jezraheljin govoreći: „Ne dam ti našljedstva otaca svojih. I leže od žalosti na postelju svoju i jede hljeba.

Kad za to dozna Jezabela, žena njegova, reče mu: „Veliku li moć imaš, i krasno li vladaš kraljestvom Izraelskim. Ustani i jedi hljeba i budi veseo: Ja ću ti dati vinograd Nabota Jezraheljanina." I bezbožna kraljica potkupi ljude da svjedoče protiv siromašnog Nabota, da je hulio na Boga i na kralja. Zato ga izvedoše van grada pa ga zasuše kamenjem.

A kad ču kralj Ahab da je umro Nabot, usta i pođe u vinograt Nabota Jezraheljanina, da ga uzme. Ali mu izađe ususret prorok Gospodnji Ilija Terbićanin i u ime Božje reče mu: „Ovo veli Gospod: Ubio si, a još si i prisvojio. Na onome mjestu gdje psi lizahu krv Nabotovu, lizaće i tvoju krv. I psi će jesti Jezabelu na polju Jezrahelskom." I sve se tako dogodi.

Eto vidite, predragi! Ni sam kralj nema prava da dira u privatnu svojinu. Ona je nešto tako sveta, netaknuta, da sam Bog oštro kazni one, koji se usude da ju povrijede. Samo u iznimnim slučajevima, za opće dobro, smije zakonita vlast, uz primjerenu oštetu, dirati u privatnu svojinu.

III.

Ukradenu stvar treba povratiti.

Dok se svaki drugi grijeh oprašta samim pokajanjem i odlukom, da se neće više griješiti, grijeh krađe ne oprašta se samim time. Da ovaj grijeh bude oprošten treba povratiti ukradenu stvar, ili, ako je ona potrošena, nadoknaditi štetu. Bez toga nema oproštenja. Stvar ne povraćena grijeh ne oprošten. Dokle god je kod tebe ukrađena stvar, savjest ti ne može biti mirna.

U životu sv. Medarda čitamo o tom jednu zanimivu crtu. Je li to istiniti događaj ili samo pobožna legenda, svejedno je; srčika crtice u sebi je istinita.

Neki lopov, tako tu čitamo, ukrao je vola sv. Medardu. O vratu toga vola bilo je obješeno malo zvonce. Lopov je odagnao ukradenog vola svojoj kući. Ali, na veliku nepriliku lopova, ono zvonce privezano o vrat vola, neprestano je zvonilo. I onda kad se vo kretao i onda kad je mirovao. Lopov se pobojao da će to otkriti njegovu kradu, pak, da prestane zvoniti, napuni ga sijenom. Ali i tako, puno sijena, zvonce je neprestano zvonilo. Bijesan skinu ga lopov sa volovskog vrata i sakri u jednom sanduku. A zvonce, kao za inad i opet zvoni i zvoni. Lopov iskopa u svom vrtu duboku jamu i sav zdvojan zakopa u jamu zvonce. Čudnovato! I iz duboke jame odzvanjalo je ono zvono, kao da i nije zakopano u zemlji. Vidio je lopov što je u stvari i da je to glas Božji, koji mu kaže: „Vrati što je tuđe". Pun straha, uze vola i prije svanuća odvede ga natrag sv. Medardu. I odmah zvonce prestade da zvoni.

Draga moja braćo! Primjenite ovaj događaj ili ovu lijepu legendu na sebe! Ko god posjeduje koju tudu stvar, čuje u svojoj unutrnjosti svederno glas otajnog zvona njegove savjesti, koja mu kaže: „Dokle god ne povratiš ukradenu stvar, grijeh ti neće biti oprošten!"

Nedjelja II Adventa

VIII zapovijed Božja: „Ne reci lažna svjedočanstva"

„Eto ja šaljem Anđela svojega pred licem tvojim, koji će pripraviti put tvoj pred tobom." Mt. 11 10

Sveti Predteča Gospodnji Ivan Krstitelj, uistinu je bio pravi anđeo na zemlji. Ne samo zbog svog uzvišenog poziva, kao glasnik nebeskog Kralja, čiji je dolazak navijestio ondašnjemu naraštaju i pripravio njihova srca, da Ga dostojno prime, nego i sa svoj svetačkog života. Tako svetačkog, da je bio dostojan da ga sam Sin Božji javno pohvali, da ga proglasi većim od proroka; pače da o Njemu reče: „Niko roden od žene nije veći od Ivana Krstitelja."

Sveta Crkva, ove i nastajne nedjelje, predočuje nam uzvišenu ličnost ovog svetog čovjeka. S jedne strane da nas potsjeti, kako je sv. Krstitelj pripravljao ondašnji naraštaj na dolazak Spasiteljev, pa da se i mi pripravljamo da u duši svojoj dostojno duhovnim načinom primimo Spasitelja, na sveti dan Božića; a s druge strane, baš u tu svrhu, u svrhu što bolje priprave Božića, da se ugledamo u ovog velikog Pokornika, u ovog velikog Sveca, te uznastojimo nasljedovati njegove uzvišene kreposti. To će biti najbolja priprava dolasku Isusovu u našu dušu.

Od kreposti sv. Krstitelja istaknuću vam, predragi, danas samo jednu, u vezi baš sa osmom zapovijedi Božjom: istinoljubivost. Sv. Krstitelj svega svoga života govorio je samo istinu, i svjedočio je samo istinu. Nikada se nije ni jedna lažna riječ, još manje lažno svjedočanstvo čulo iz njegovih ustiju. Pa i onda kad mu se pružala zgodna prilika, da bude od svega naroda priznat za Mesiju, da bude u triumfu nošen u Jerusalem i tu slavom, čašću i bogastvom obasipan, on „prizna i ne zataja i prizna: Nijesam ja Krist." Sveti Krstitelj nije se plašio istinu kazati i pred preljubnim i okrutnim kraljem Irudom, i ako je predvidao da će radi te svoje istinoljubivosti stradati, kao što je uistinu i stradao.

Ovu lijepu krepost istinoljubivosti naložio nam je, predragi, i višnji Bog, kad je sa gore Sinajske u svojoj osmoj zapovijedi kazao: „Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga."

Tom zapovijedi nam se:
1 nalaže da vazda istinu govorimo;
2 zabranjuje nam se da lažemo;
3 napose strogo nam se zabranjuje da krivo svjedočimo.

I.

Dužni smo vazda istinu govoriti.

Najdragocijeniji dar, koji čovjeka uzdiže nad ostalim zemaljskim stvorovima, jest govor. Taj mu je dan da Boga slavi i da istinu objavljuje. Ali, nažalost, čovjek zloupotrebljuje svoj jezik, ovaj dragocijeni ud, ne rijetko na svoju propast i na propast svoga bližnjega, napose za to da oduzme svome bližnjemu čast i dobri glas. A „dobri glas bolji je nego zlatni pas" govori lijepo naša narodna poslovica. A mudri Salamun kaže: „Bolje je časno ime neg veliko bogastvo" (Priče Sal. 22 1) i „dobri glas vrijedi više od dobrog mirisa." (Prop. 7 1). Zato sam višnji Bog, pošto nam je sedmom zapovijedi zaštitio imanje, hoće ovom osmom zapovijedi da sačuva naš dobri glas i našu čast.

Jezik je malen ud, ali njegova djelatnost može biti ništa manje štetonosnom nego korisna. Ovu čudnovatu djelatnost jezika lijepo je prikazao već poganski pjesnik Esop u jednoj od svojih čuvenih priča:

Neki gospodar naredi svome slugi da mu nađe najbolje jelo, što uopće postoji, i da mu ga spravi za objed. Sluga mu pripravi jelo od jezika raznih životinja i ptica. Samo to i ništa drugo. — Gospodar na to naredi slugi da mu sada nabavi najlošije jelo. Sluga mu opet pripravi objed od samih jezika. — Kako to? zapitaće u čudu gospodar. Sluga mu odvrati: „Jezik je najbolje i najgore što postoji, jer on može najgore učiniti dobrim i najbolje učiniti zlim."

Sv. Jakov Apostol u svojoj poslanici (gl. 3) predočuje nam veoma lijepo moć jezika: „Ako ko u riječi ne pogriješi, onaj je savršen čovjek, koji može obuzdati i svoje tijelo. No ako konjima mećemo uzde u usta, da nam se oni pokoravaju, to sve tijelo njihove ravnamo. Gle i lađe, ako su i tolike, i silni ih vjetrovi gone, okreću se najmanjom krmicom, gdje hoće volja onoga koji upravlja.

A tako je jezik mali ud i smnogim se ponosi.

Gle! mala vatra koliku šumu sažeže. I jezik je vatra, svijet nepravde...

Njim blagosiljamo Boga i Oca i njim kunemo ljude koji su stvoreni na sliku Božju. Iz istih usta izlazi blagoslov i kletva. Ne valja, braćo moja, da ovo tako biva. Zar izvor iz istoga otvora toči slatko i gorko?"

Treba, dakle, da ovaj veliki dar Božji vazda dobro upotrebimo tako da: prvo, uvijek govorimo istinu; drugo, da štitimo čast i dobro ime našeg bližnjega. To je zahtjev božanske naredbe u osmoj zapovijedi Božjoj.

Prekrasna je pohvala, koju je božanski Učitelj izrekao za Natanaela zbog njegove iskrenosti i otvorenosti. Kad Isus vidje Natanaela, gdje dolazi k Njemu, reče o njemu: „Evo pravog Izraelca, u kome nema prevare." (Iv. 1 47). Isus hvali Natanaela a kao najveću njegovu odliku ističe iskrenost, pod kojom se razumijeva istinoljubivost. Jer gdje vlada iskrenost tu vlada istinoljubivost, a istina je sadržaj sviju kreposti.

Kad, dakle, božanski Učitelj, koji je sam put, istina i život toliko uzdiže krepost iskrenosti, to jest, istinoljubivost, svi mi Njegovi sljedbenici treba da prigrlimo tu krepost i vazda samo istinu govorimo. Sv. Pavao nas opominje: „Odbacite laž i govorite istinu svaki sa svojim bližnjim, jer smo udovi jedan drugoga." (Ef. 4 25).

II.

Ne smije se lagati.

Laž je odvratna u očima Božjim, a ni kod ljudi nije u časti.

Sveto Pismo kaže: „Mrske su Gospodu usne lažljivaca." (Pr. S. 12 22). I opet: „Laž je velika sramota za čovjeka." (Crkv. 20 26). — Psalmista veli da Bog mrzi sve koji rade zlo, i satire sve koji govore laž (Ps. 5 7). A sv. Ivan Evanđelista veli da je đavao lažljivac i otac laži" (Iv. 8 44). Naša narodna poslovica kaže: „U laži su kratke noge."

Laž je zloupotreba prekrasnog Božjeg dara, jezika. Lažju se napada samoga Boga, jer se laž protivi istini, a Bog je sama istina.

Jedan pobožni pisac, da dokaže koliko je laž odvratna Bogu govori slijedeće: Iz Evanđelja doznajemo da je Krist Gospod odabrao ljude svake vrsti. Od škrtaca i srebroljubitelja odabrao je jednog Zaheja i Mateja; od progonitelja Crkve jednog Savla; od bludnika jednu Magdalenu; od raspustenih žena jednu Samaritanku; od razbojnika i ubojica jednog Dicmu; od štovatelja krivih bogova stotnika pod križem na Golgoti. Ali od lažljivaca nije odabrao ni jednoga. Zašto to? Jer je Krist sama istina, i dosljedno tome laž je u očitoj suprotnosti s Njime. A đavao je otac laži, i koji lažu, sinovi su đavla."

Koliko je odvratna Bogu laž jasno se razabire iz one teške kazne, kojom je udario Ananiju i Safiru na početku kršćanstva, kako to čitamo u Djelima Apostolskim:

Čovjek neki po imenu Ananija sa Safirom, ženom svojom, prodade njivu. Tada su kršćani sav novac što su imali nosili pred noge Apostola, koji su dijelili svima kako je kome trebalo. A Ananija zadrži za sebe od novaca sa znanjem svoje žene i donesavši jedan dio, postavi Apostolima pred noge govoreći da je to sve. Tada reče Petar: „Ananija! Zašto je sotona napunio srce tvoje da slažeš Duhu Svetomu? Nisi slagao ljudima nego Bogu." Čuvši Ananija ove riječi, pade i izdahnu. A kad prođe oko tri ure, ude i njegova žena, ne znajući što se dogodilo. Tada joj

reče Petar: „Kaži mi, jeste li za toliko prodali njivu?" Ona reče: „Da, za toliko." A Petar će njojzi: „Zašto se dogovoriste da iskušate Duha Gospodnjega? Gle! noge onih koji zakopaše muža tvojega, pred vratima su, i izniječe i tebe." I Safira odmah pade pred nogama njegovim i izdahnu."

Eto samo za jednu laž, kako strašna kazna! Moj Bože! kad bi se danas tako kažnjavalo laž, koliko bi mrtvih danomice, svakog časa, padalo! Jer danas se laže i vara na sve strane, u malim i velikim stvarima.

III.

Krivo svjedočanstvo veliki je grijeh.

A što je žalosnije jest to, da se na laku ruku i krivo svjedoči, tako u privatnom razgovoru kao i na sudu pred raspetim Spasiteljem i pred upaljenim svijećama.

Naše novine donjele su prošle godine slijedeću vijest:

„Nakon trodnevne istrage uspjelo je redarstvu u Senti otkriti organiziranu bandu, koja je pribavljala za novac lažne svjedoke na mnogim velikim raspravama, pa su njeni članovi svaki dan čekali pred Gradskom kućom u Senti, gdje se nalazi sud, i kad je nekome trebao svjedok, oni bi svjedočili onako, kako je to stranka želila. Do sada je u vezi s time uhićeno 13 osoba, među kojima se nalaze i dva ovdašnja poznata advokata koji su optuženi, da su nagovarali na lažno svjedočanstvo. Očekuju se daljnja hapšenja."

Zbilja smo daleko došli! Negda su se ljudi teškom mukom zaklinjali i na pravedne iskaze; toliko je strahopočitanje vladalo pred Božanstvom; a danas se, evo, kriva svjedočanstva izriču za novce kao zanat. Što je od nas učinio materijalizam!

Dva starca, dva suca izraelska u Babilonu, dva opaka starca, o kojima reče Gospod: „Izide bezakonje iz Babilona od staraca, koje se držalo vladaocima puka, svjedočili su lažno pred svim narodom protiv nevine Suzane. Govorili su obojica jednoglasno da su je zatekli u grijehu s jednim mladićem. I već su vodili nevinu Suzanu izvan grada da je kamenuju. Ali se pojavi prorok Danijel i on raskrinka opake stare, i ispitavši napose jednoga napose drugoga uhvati ih u laži. I reče prvomu: „O ti koji si u opačini ostario, sad dodoše na vidjelo grijesi tvoji... Uprav si slagao na pogubu tvoju."... A drugomu: „Sjeme kananejsko a ne Judino, uprav si slagao i ti na pogubu svoju. Jer eto stoji Andeo Gospodnji s mačem, da te posiječe na pola i da vas pogubi." Tada povika sve mnoštvo iza glasa i proslaviše Boga koji spasava one, koji se u Njega uzdaju. I ustadoše na ona dva starca, jer Danijel po njihovim riječima dokaza da su krivo svjedočili i učiniše kao što oni bijahu zlo učinili proti iskrnjemu svojemu, i pogubiše ih." (Dan. 13).

Predragi! Imajmo vazda na pameti osmu zapovijed Božju: „Ne reci lažna svjedočanstva!"

Nedjelja III Adventa

IX zapovijed Božja: „Ne poželi tuđeg druga"

„Nijesam ja Krist." Iv. 1 20

Da je ko drugi bio na mjestu svetog Krstitelja lako bi se bio dao zavesti od neuredne želje da postane slavan. Ali sveti Krstitelj to je od sebe odlučno odbio. Štovatelji njegovi spravni su da ga priznadu Kristom, da mu iskažu najveće počasti, ali on ni da čuje o tome. „Nijesam ja Krist", ispovijeda on sa svom iskrenošću i odlučnosti. I kako tu neurednu želju za slavom, tako je i svaku drugu neurednu želju sv. Krstitelj odlučno odbijao od sebe.

Krasan primjer za sve nas. U našemu srcu, predragi, često se porode neuredne želje, napose protivne sv. čistoći. Mi treba da te želje odlučno od sebe odbijamo. Na to nas potiče deveta zapovijed Božja koja glasi: „Ne poželi tuđega druga."

U ovo sveto adventsko doba, kad se pripravljamo na dostojnu proslavu svetog Porođenja Isusova, neka bude naša tvrda odluka da ćemo iz svoga srca odlučno odbacivati svaku neurednu želju. Na taj način pripravičemo u svojem srcu, put Gospodu; učinićemo svoje srce čistim stanom te će se u njemu duhovnim načinom, putem svoje milosti, roditi božanski Spasitelj.

Da se većma potaknemo na odbacivanje neurednih želja, promotrimo danas:

1 kako su neuredne želje izvor sviju grijeha;

2 kako su žalosne posljedice popuštanja neurednim željama;

3 kako treba vazda odlučno suzbijati neuredne želje.

I.

Neuredne želje izvor su sviju grijeha.

Ništa se ne počini što se prije ne zaželi. To su jednodušno učili svi stari mudraci. To svakoga vlastito iskustvo uči. Jesmo li igda počinili koji grijeh, a da prije nismo zaželjeli i odlučili počiniti ga? Sv. Jakov Apostol kaže: „Svakoga kuša vlastita požuda, koja ga vuče i mami. Tada zatrudnjevši požuda rađa grijeh izvršen rađa smrt." (Jak. 1 14).

Glasoviti stari prirodoslovac Plinij govori o jednoj maloj morskoj ribi. Ta ima u sebi toliku silu da je kadra potopiti i najveće lađe, krcate dragocijenih stvari. Ona se prilijepi pri dno lađe i polako ga probuši, te tim lađu neminovno u propast dovede. Sv. Grgur Nazijanski govori da istu štetu, koju nanosi lađi ona mala ribica, nanosi našoj duši svaka neuredna želja: ona dovodi u propast i najkreposniju dušu, ako ju se odmah na početku ne suzbije.

Jedan stari pisac priča: Neki mladić uzjahao obijesna konja, ne zauzdavši ga. Bijesni konj nosio je mladića kroz gore i doline.

Na upit jednog prijatelja, kamo ide, mladić odgovori: „Kamo me konj odvede." I nije mogao drugamo ići, jer je jahao na neobuzdanu konju. Slično se događa svakome, koji ne obuzdava koju neurednu želju: on ide onamo kamo ga želja vuče.

To nam povijest svih prestupaka jasno dokazuje:

Kad je Eva ubrala od zabranjenog voća? Iza kako ga je vidjela te se u njoj porodila želja, da ga ubere i pojede.

Kad je Kain ubio svog brata Abela? Iza kako se u njegovom srcu porodila zavist i mržnja protiv rođenog brata.

Bestidna Putifarova žena u Egiptu zagledala se u čistog mladića Josipa i u njenom srcu porodila se neuredna želja, i tada je napastovala Josipa da s njome sagriješi.

Holoferne je ugledao lijepu udovicu Juditu, i probudi se u njem nečista želja i pozva ju k sebi. To je bio uzrok njegove propasti.

Dva nevaljala starca, suci izraelski u sužanjstvu babilonskom, bacili su oko na čistu Suzanu i izgarali su od želje, da s njome sagriješe, pa su i kušali da sagriješe, ali na svoju propast.

Tako bih vam mogao svu silu primjera iznijeti iz starih i novih vremena, koji dokazuju, kako sva zla, svi grijesi potiču od neurednih želja. A te neuredne želje same po sebi bude se u srcu svakog čovjeka. Sam sv. Pavao, apostol naroda, tuži se na to kad veli: „Vidim drugi zakon u udovima svojim, koji se opire zakonu uma mojega i zarobljava me pod zakon grijeha, koji je u udovima mojim. Ja nesretni čovjek! Ko će me izbaviti od ovoga smrtnoga tijela?" (Rim. 7 23). A veliki sv. Augustin plastično nam je opisao moć i razgranjenost tih neurednih želja u svojim nedostižnim Ispovijestima.

II.

Žalosne posljedice popuštanja neurednim željama.

Žalosne su i strahovite posljedice, ako se popušta neurednim željama.

Vojskovođa Teodor pozove jednoć sve svoje vojnike i zapovijedi im da pođu na zidine gradske. Vojnici se čudili zašto ih vojskovođa tamo zove, jer ratno vrijeme nije bilo, niti je bilo u blizini neprijatelja. Kad su bili sakupljeni na zidinama gradskim Teodor im prozbori: „Gledajte ovo malo šikarje, što raste među kamenjem ovih gradskih zidina. Ovo je vaš podmukli neprijatelj. Jer će ovo šikarje vremenom narasti, postaće velika stabla, njihove će se žile raširiti, uslijed toga će zidine popucati i kad navali neprijatelj biće mu lako zidine razvaliti i grad osvojiti. Zato je vaša dužnost da ovo šikarje čim prije odstranite." Tako isto i male neuredne požude kadre su počiniti grdne štete na našoj duši, kadre su je posvema uništiti, ako mi sami prije te želje ne ugušimo.

Sv. Pavao kaže da su mnogi Židovi izginuli u pustinji, jer su gojili zle želje i usljed toga počinjali teške grijehe protiv Boga. Pak sv. Apostol dodaje: „A to se dogodilo za izgled nama, da ne želimo zlo kao što su oni željeli." (Rim. 10 6).

Što je glavni uzrok otpadnika od vjere? Većinom neobuzdane požude. Te su upropastile jednog Lutera, jednog Filipa Hesenskoga, jednog Henrika Osmoga i mnoge druge.

Engleski kralj Henrik Osmi bio je posvema u vlasti zlih požuda; on im se nije nimalo protivio, pak je redom ubijao svoje žene, da može drugom živjeti, mnogo je časne ljude pogubio, izgubio je vjeru i čitavo englesko kraljestvo otcijepio od prave katoličke Crkve.

III.

Treba suzbijati neuredne želje.

Baš zato, predragi, treba da odlučno suzbijamo neuredne želje. Ne smijemo dopustiti da one s nama obvladaju, jer smo onda duševno propali.

1. Sv. Petar Apostol opominje nas: „Ljubezni! molim vas kao strance i putnike, da se uzdržite od tjelesnih želja, koje vojuju na dušu." (I Petr. 2 17). U ovoj opomeni prvaka apostolskoga sadržano je ukratko ono što Bog od nas traži devetom zapovijedi: „Ne poželi tuđeg druga."

Velika je i teška borba koju moramo izdržati protiv svojih neurednih nagnuća, ali je potrebno danomice da se borimo, inače smo izgubljeni.

U davno doba živio je u pustinji jedan mladi pustinjak, koji se svake večeri tužio na veliku izmorenost. Njegov opat upita ga za uzrok iste. — „Ah, moj oče, odgovori mladi redovnik, svakoga dana imam toliko posla, da ne bih mogao izdržati, da me ne bi krijepila milost Božja. Imam dva sokola, koje treba da pripitomim, dva zeca, koje treba da zadržim, dva lijena vola koje treba da na rad nagonim, jednog crva da nadvladam, jednog lava da svežem i jednog bolesnika da njegujem."

„To je luda tužba, prihvati opat, takvi posli ne nameću se nijednom čovjeku odjedamput."

Mladić nastavi: „Ipak, moj časni oče, kod mene je tako kako sam kazao. Dva sokola jesu moje oči, koje moram marljivo čuvati, da se ne zagledaju u štogod, što bi moglo škoditi mome spasenju. Dva zeca to su moje noge, koje moram suzdržati, da ne potrče za zlim dobitkom i da ne otidu putem grijeha. Dva vola, to su moje ruke, koje moram na rad uputiti; crv je moj jezik, koji moram svederno na uzdi držati .Lav je moje srce, s kojim se moram neprestano boriti. Bolesnik je moje vlastito tijelo, koje je sada toplo, sada hladno; sada gladno, sada žedno; sada zdravo, sada bolesno, ukratko uvijek se nalazi u takvom stanju da iziskiva mnogo pažnje i njege. To me sve mnogo umara."

S udivljenjem je slušao opat tumačenje mladog pustinjaka, pak će mu reći: „Dragi moj sinko! Kad bi svi naši redovnici, pače kad bi svi ljudi, tako radili i tako se borili, o koliko bi se bolje upotrebilo vrijeme po Božjoj volji, i koliko bi manje grijeha na svijetu bilo!"

2. Mi ne možemo, predragi, zapriječiti da nas salete neuredne želje, ali možemo zapriječiti da ne udu u naše srce i da se tu ne ukorijene.

a) Jedan mladić tužio se jednom starom pobožnom redovniku, da ga salijetaju nečiste misli i da se radi toga on puno uznemiruje i muči. Na njegovo umirenje razboriti redovnik mu odgovori: „Gledaj, sinko dragi! Ti ne možeš zapriječiti da ptice lete i kruže nad tvojom kućom, ali možeš lako zapriječiti da se one ne ugnijezde u tvojoj kući. Tako ti je i sa neurednim željama. Ti ne možeš zapriječiti da te one salijeću; i neka te to ništa ne uznemiruje, jer u tom nema nikakva grijeha. Grijeh je samo onda ako pristaneš na te neuredne želje i daš im pristupa u svoje srce."

b) Sveti Pavao Apostol bio je veliki svetac, sav živa vatra za Boga. Pa ipak osjećao je u svojim udima i vatru neurednih želja. „Dan mi je trn u tijelu, andeo sotonin, da me šiba — tako se jada sv. Apostol" (II Kor. 12 7). Zato je molio triput Gospoda, da ga oslobodi od tih napasti. A Gospod mu objavi: „Dosta ti je milost moja, jer se krepost u slabosti usavršuje." To znači da mu je Bog dao dovoljnu milost svoju, pomoću koje može nadvladati neuredne želje. I nama, predragi, Bog daje tu milost, možemo dakle Božjom pomoći, oduprijeti se svim svojim neurednim željama. Tako su se svi sveti ljudi odupirali.

Nedjelja IV Adventa

X zapovijed Božja: „Ne poželi nikakve stvari bližnjega svoga"

„I svako će tijelo vidjeti spasenje Božje." L. 3 6

Draga braćo!

Još nas samo malo dana dijeli od velikoga i slavnoga blagdana Porođenja Isusova, od Božića!

Kako je mio taj blagdan kršćanskome srcu! On je u buci i vrevi svakidašnjeg života kao neka zelena oaza, u kojoj se tako rado zaustavi umorni putnik. On je kao neki sigurni otok, nasred oceana, uz koji tako rado pristaju lađe u burnoj plovidbi. Atmosfera mira i zadovoljstva vlada u našim domovima ovih blagih dana, u zaboravu dnevnih briga, u slatkom društvu svojih milih

i dragih. To je zračak onog mira, što su ga anđeli navijestili prve božićne noći: „Mir ljudima dobre volje." To je kušanje onoga što je sveti Predteča kazao: „I svako će tijelo vidjeti spasenje Božje."

Ali da to spasenje u duši svojoj potpunoma osjetimo, a s njime i mir duše potrebno je, predragi, da u našoj duši ne bude ništa grešna, jer nema mira grešnicima, kazao je već Izaija prorok. U tu svrhu potrebno je vršiti svetu Božju volju, koju nam je On sam u svojim zapovijedima objavio, napose u svojim deset zapovijedima, proglašenim na gori Sinajskoj, a koje su temelj svima ostalima.

Ja sam vam o tim zapovijedima eto čitavu godinu dana svake nedjelje govorio; o nekim zapovijedima više o nekima manje, već prema važnosti pojedine zapovijedi za naše doba. Danas ću vam govoriti o posljednjoj — desetoj zapovijedi Božjoj: „Ne poželi nikakove stvari bližnjega svoga." U koliko se druge zapovijedi većma odnose na vanjsko djelovanje, ova, s onom predašnjom, devetom, odnosi se na samu unutrnjost našu, te hoće da nam ju uredi i tim nam pribavi toliko potrebiti mir duši. Promatranje, dakle, ove zapovijedi baš je zgodno u ovu zadnju nedjelju Adventa, pred sam Božić, blagdan mira.

Troje ćemo promatrati, što nam donosi mir duše:

1 kako možemo biti zadovoljni s onim što imamo;

2 kako ne smijemo ništa tuđega želiti;

3 kako ne smijemo biti priljepljeni za zemaljska dobra, nego treba da želimo nebeska.

I.

Moramo biti zadovoljni s onim što imamo.

„Ne poželi nikakve stvari bližnjega svoga, ni kuće, ni njive, ni sluge ni sluškinje, ni vola ni magarca ni išta što je njegovo." Te riječi izgovorio je višnji Gospod sa gore Sinajske usred ognja i oblaka i tame glasom velikim.

Odatle što nam Bog zabranjuje da samo i poželimo kakovu tuđu stvar, slijedi da moramo biti zadovoljni s onim što imamo i što na pošten način možemo steći. To je jasno izrazio sv. Pavao, kad je kazao: „Ne budite pohlepni, nego budite zadovoljni s onim što imate. Jer On reče: Neću te ostaviti niti ću te napustiti." (Žid. 13 5).

Moja draga braćo! Nije grijeh željeti i nastojati steći na pošten način što više novca. Novac je danas potrebit svakome, bez novca se ne da živjeti. Ali iznad novca, iznad bogastva, iznad svakog napretka, iznad svake karijere stoji duša, stoji savjest, stoji čast.

Važno je ovo naglasiti, predragi, baš u naše nezadovoljno doba, kad se svak tuži na svoje stanje, pak i oni, koji se nemaju

prava tužiti; kad mnogi nastoje da si i na nepošten način pribave tolike stvari, koje im baš i nisu potrebne, nego samo podražavaju sjetila.

a) Veliki grčki mudrac Sokrates, kad se jednom šetao atenskim trgom i vidio tu na prodaju svakovrsnih stvari, uskliknuo je: „O koliko od tih stvari ja ne trebujem!" Kad se prošećemo ulicama naših gradova, pa i sela, i pogledamo sve one hrpe naslaganih stvari u raznim dućanima, i kako svijet ulazi i kupuje, morali bismo uskliknuti slično Sokratu: „Koliko tu ima stvari, koje čovjeku nijesu potrebne! I koliko bi manje bilo tužbe na krizu, kad bi se manje kupovalo bezpotrebnih stvari! I koliko bi bilo više mira u našim kućama kad bi se muškarci, a još više ženske, sa manjim zadovoljili!

b) Glasoviti rimski vojskovođa Fabricij živio je na svom imanju, koje je sam obrađivao. On je imao priliku mnogo puta da se obogati, ali nije htio. Više puta je stajao na čelu pobjedonosnih rimskih armija, ali nikada od pobijeđenih nije htio ništa uzeti. Poslanstvu jednog talijanskog plemena, koje mu je donjelo na dar dragocijene darove, reče: „Ja sam dosta bogat, jer sam ograničio svoje prohtjeve i naučio se da malo toga potrebujem." — Kad ga je kralj Pir sažaljevao zbog njegova priprostog života, veliki Rimljanin je odgovorio: „Šta mi fali? Koliko god sam siromah, poštuju me i ljube moji sugrađani i ja obnašam prve časti u državi. Pa i kod moje kuće sam također sretan. Moj mali posjed daje mi potrebno, a za suvišnim ne vuče me želja. Kad nakon rada ogladnim, prija mi svako jeko. Moje odijelo nije najfinije, ali me čuva od zime. Što imam, to je dosta za moje potrebe. Ništa mi, dakle, ne fali.

Kako zastiđuje ovaj zadovoljni poganin iz starih vremena tolike nezadovoljne kršćane, još više kršćanke, našeg doba!

Drugo što slijedi iz desete zapovijedi Božje, što osigurava naš unutrnji mir, jest:

II.

Ne smijemo ništa tuđega želiti.

Kao što je Bog dao dvije zapovijedi protiv grijeha bludnosti, šestu, kojom se zabranjuje bludno djelo, i devetu kojom se zabranjuje nečista misao i želja, tako je Bog dao dvije zapovijedi i protiv grijeha nepravednosti ili krađe; sedmu, kojom se zabranjuje stvarno što ukrasti bližnjemu, i desetu kojom se zabranjuje i sama pomisao ili želja krađe. — Proti ovoj, dakle, zapovijedi griješe oni koji imaju volju i namjeru da nešto ukradu ili da u čemu prevare drugoga. Nadalje oni koji se vesele zlu bližnjega ili mu zavide na dobru, jer mu posao ide dobro itd. Proti svima onima, koji se ogriješe o ovu desetu zapovijed Božju, koji hlepe za tuđim, grmi sam Bog preko Izaije proroka: „Teško vama, koji sastavljate kuću s kućom i njivu na njivu nastavljate, sve dokle nema mjesta. Zar ćete sami ostati na zemlji?" (Iz. 5 8).

a) Jedan kineški oficir ulazeći na konju u Peking izgubi svoj novčanik. Nađe ga jedan siromašni kršćanski radnik i odmah potrči za oficirom te ga teškom mukom sustigne, kad je oficir već bio došao do svog stana. Oficir je doduše opazio da onaj siromah čovjek za njim trči, ali je mislio da je to koji dosadni prosjak, pak je za to brže jahao na svom konju. Kako li je bilo njegovo čuđenje i divljenje kad mu je onaj siromah čovjek pružio njegov izgubljeni novčanik, govoreći: „Vidio sam kako vam je ispao, pak sam ga uzeo i potrčao za vama da vam ga dadem!" Kineški oficir upita ga ko je i što je, na što mu onaj siromašak odvrati: „Ja sam kršćanin, a moja me vjera uči da ne smijem uzeti ni zadržati tuđe. Ko nešto nađe i za sebe zadrži, a znađe za vlasnika, taj griješi, jer je Bog kazao: „Ne poželi tuđe stvari." — Eto, tako su tankoćutne savjesti novoobraćeni kršćani u dalekim stranama poganskog Kitaja. O kad bi svi kršćani, svi ljudi bili tako tankoćutne savjesti i bojali se uzeti ili zadržati ili samo zaželjeti i najmanju stvarčicu svoga bližnjega!

III.

Ne smijemo biti priljepljeni za zemaljska dobra nego treba da želimo nebeska.

„Ne poželi nikakove tuđe stvari." Tako nam zapovijeda Bog u svojoj desetoj zapovijedi.

Sva zemaljska dobra, predragi, jesu za nas tuđa; ona ne pripadaju našoj duši, zato ih ne smijemo želiti. Naše želje moraju biti upravljene nebeskim dobrima, jer su to u pravom smislu riječi naša dobra, dobra na koja svi imamo pravo i koja svi moramo nastojati da postignemo, jer nam ona donose vječno spasenje. Ko želi vječna dobra on će postići spasenje; na njemu će se ispuniti riječi današnjeg svetog Evanđelja: „I svako će tijelo vidjeti spasenje Božje."

Tako su radili svi sveti i pobožni ljudi.

a) Sv. Ignacij Lojolski, utemeljitelj Družbe Isusove, posvema je odvratio svoje srce od zemaljskih dobara i naslada tako da je često uzdišući govorio: „O kako mi se grsti zemlja, kad nebo pogledam!"

b) Otac Baldasar Alvarez hodio je jednoć nekoliko dana duboko zamišljen. Kad su ga upitali što radi, odgovori: Hoću da pokušam tako živjeti kao da bih bio u Africi i da je moje srce slobodno od svakog stvora kao da uistinu živim posred pustinje."

c) Sv. Ivan Berhmans, ovaj sveti mladić, bio je tako otcijepljen od svake zemaljske stvari i požude za zemaljskim dobrima, da je o sebi mogao kazati: „Srce mi nije ovisno ni o kakovoj stvari, ništa nemam, što me na svijetu zanima."

d) Kada su čuvenom generalu Kastelnau, šest sati pred njegovu smrt, donjeli maršalsku palicu, kojom je bio za svoje zasluge odlikovan, reče on donosiocima: „To nešto vrijedi

na svijetu; ali ja putujem u jednu zemlju, gdje mi maršalska palica neće ništa pomoći, jer ona tu nema nikakve vrijednosti." — Tako treba da misli svaki kršćanin na pogled zemaljskih stvari, koje možda samo podražuju njegovu oholost i taštinu.

e) Don Ivan de Kastro, potkralj u portugijskoj Indiji, bio je na smrtnoj postelji, kad dođe vijest od portugiskog kralja, da je potvrđen u toj časti i službi još za tri godine. Kako je Don Ivan de Kastro bio veoma obljubljen u narodu, na glas te potvrde priredište velike svečanosti i predadoše mu bogate darove. Ali na smrt bolesni potkralj, gledajući te darove i slušajući pucanje topova njemu u čast, tugaljivo uzdahnu: „Kako je smiješan svijet! On mi iskazuje počasti i donosi darove, koji mi baš ništa ne vrijede, jer eto do malo časaka zaklopiću za uvijeke svoje oči!"

Draga moja braćo! Maleno Djetešce čije ćemo Porođenje do malo dana slaviti uzvišeni je Sin Božji. On je došao s neba na zemlju rodio se u siromaštvu i bijedi, On gospodar neba i zemlje, da nam pokaže kako zemaljska dobra nemaju nikakve vrijednosti. Vrijednost je u nebeskim dobrima, jer nam ona donose vječno spasenje. Zato ne smijemo biti priljepljeni za zemaljska dobra, osim onoliko koliko su nam potrebna za život. Ne smijemo hlepiti za blagom na zemlji, gdje moljac i rđa izgriza i gdje lupeži potkopavaju i kradu, nego treba da želimo i sabiramo sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni rđa ne izgriza i gdje lupeži ne potkopavaju i ne kradu.

Prigodom blagdana svetog Porođenja Isusova, koje ove sedmice slavimo, uzdignimo naše želje sa ove niske i kukavne zemlje u visoke i sjajne nebeske predjele. Otcijepljeni od ništetnih zemaljskih želja a zadahnuti nebeskim željama imaćemo mir u duši; mir, koji su anđeli navjestili svete Božićne noći. I postići ćemo vječno spasenje, spasenje o kojem govori današnje sv. Evanđelje: „I svako će tijelo vidjeti spasenje Božje."

Nedjelja među osminom Božića

Zaključna propovijed o Deset Zapovijedi Božjih

„Ovaj je postavljen na propast i na uskrsnuće mnogih." L. 2 34

S osobitom radosti srca slavimo ovih dana mile Božićne blagdane. Slavimo sveto Porođenje Onoga, koji je naš Spasitelj i Otkupitelj. On je zato došao s neba na zemlju, da nam donese spasenje.

Nažalost, za mnoge ljude Sin Božji uzalud je došao na svijet. Za mnoge ljude današnjeg naraštaja svijetli blagdan Isusova

Porođenja znači malo ili ništa; za njih je to samo jedan obični praznik, kad se malo bolje najedu i napiju. Kako je otrag hiljadu devetsto i trideset i četiri godine rođenje Isusovo za neke bilo na spasenje, kao na pr. za pobožne pastire i za istočne mudrace, za druge je opet bilo na propast, kao za oholog kralja Iruda i za tvrdokorne židovske poglavice, tako je isto i dandanas. Na dlaku se ispunja proročanstvo starca Šimuna, koje ste čuli u današnjem sv. Evanđelju: „Ovaj je postavljen na propast i na uskrsnuće mnogih." Na propast onih, koji u Njega ne vjeruju i po Njegovoj nauci ne žive; na uskrsnuće, to jest spasenje, onih, koji u Njega vjeruju i vrše Njegove zapovijedi.

Te zapovijedi sadržane su, u glavnom, u svetom Evanđelju, a nastavak su i nadopunak onih deset Zapovijedi Božjih, o kojima sam vam čitavu ovu godinu dana propovijedao, tumačio vam ih i poticao vas da ih vršite. I evo danas posljednji put, ove nedjelje u osmini svetog Porođenja Isusova, o njima ću vam govoriti, da vas još jednoć, pred jaslicama božanskog Djetešca, koje su najviša učiteljska katedra (stolica), potaknem da ih vazda i u svako doba i sve do zadnjeg daha života svoga točno obdržavate.

Dvoje ću vam u tu svrhu kazati:

1 Isus nije dokinuo nego dopunio Deset Zapovijedi Božjih;

2 Zato one imaju punu vrijednost za sva vremena.

I.

Isus nije dokinuo nego dopunio Deset Zapovijedi Božjih.

Sa dolaskom Isusovim prestao je Stari Zavjet, a počeo Novi. Ali nijesu prestale važiti sve naredbe Starog Zavjeta. Sv. Ćiril Aleksandrijski lijepo to tumači: „Krist je dokinuo Stari židovski Zavjet, ukoliko su običaji i uredbe Starog Zavjeta bile tip (slika) Novoga; On je zamijenio savršenom istinom ono što je bilo samo u zametku, i namjesto slike dao je stvarnost. Uradio je kao savršeni umjetnik. Ovaj najprije nacrta na platnu ili na tabli glavne temeljne poteze lika, koji hoće da naslika, a poslije uzme kist i boju pa te poteze usavršuje dok ne postane savršena slika. Time umjetnik ne uništava prve poteze, nego ih dopunjuje i usavršuje. Tako je isa uredbama Starog Zavjeta. Ondje su bili dani prvi potezi, a božanski Umjetnik, Krist Gospod, u Novom Zavjetu te je poteze nadopunio i usavršio novim potezima. Tako Novi Zavjet nije uništenje Starog Zavjeta, niti je Evanđelje dokinuće deset zapovijedi Božjih, nego samo dopunak, usavršenje istih.

Sam božanski Spasitelj to je jasno kazao.

„Nemojte misliti da sam došao da ukinem zakon ili proroke; nijesam došao da ukinem nego da po-

punim. Jer vam uistinu govorim: dok stoji nebo i zemlja, slovce jedno ili zarez neće nestati iz zakona dok se sve ne izvrši. Ko dakle ukine jednu od ovih najmanjih zapovijedi i nauči tako ljude, najmanji će se zvati u kraljevstvu nebeskom; a ko izvrši i nauči, taj će se velik zvati u kraljevstvu nebeskom." (Mt. 5 17).

Eto, vidite, predragi! Božanski učitelj Krist Gospod izrijekom naglasuje, da ne ukida stare zapovijedi nego ih samo dopunjuje novima. On hoće, On traži od nas, da te zapovijedi svi obdržajemo, a među tima na prvom su mjestu Deset Zapovijedi Božjih.

II.

Deset Zapovijedi Božjih imaju punu vrijednost za sva vremena.

U Arabiji strši još i danas ponosno nebu pod oblake visoka gora Sinaj. Mnogo je bura kraj nje prohujalo, mnogo se toga oko nje izmijenilo, mnogi su narodi u njezinoj blizini nestali s lica zemlje, a Sinaj gora stoji nepokolebiva i netaknuta i nepromijenljiva još i danas, nakon toliko tisuća godina.

Tako nepokolebive i netaknute i nepromijenljive stoje onih Deset Zapovijedi, koje je višnji Gospod proglasio sa vrhunca te gore, uz blijesak munje i grmljavinu gromova, uz potres zemlje i zvuk snažnih trubalja. One još i danas imaju punu vrijednost za svakoga čovjeka. One mu se ucijepljuju u srce već pri rođenju i s njime rastu do konca njegova života.

Čitao sam negdje jednu lijepu priču. Zanimivu priču. Pravu istočnu priču:

Visoko gore na jednoj gori izraslo je golemo stablo, nevidljivog i nedohitnog objama. Njegov vrh seže sve do nebesa a njegovih deset grana šire se sve do kraja zemlje: od sjevernog do južnoga pola i od istoka sunčanoga sve do zapada. Lišće toga desetero granatog stabla čarobnoga je izgleda, cvijet kao rumeni sjaj izlazećeg sunca, kao skrletna boja sunca na zapadu, a miris pojedinih cvjetova kao miris iz rajskog perivoja.

Svi ljudi širom svijeta rađaju se, žive i umiru pod krošnjama toga stabla. I njihov život u nekoj je čudnovatoj ovisnosti o tom čudnovatom stablu. Jer kako koje dijete dođe na svijet, padne, nevidom, s onih deset grana deset zrnca u srce tog djeteta; sa svake grane po jedno zrnce. To zrnce u djetinjem srcu kao da spava dok majka nad koljevkom svog miljenika pjeva uspavanku i dok blagi anđeo širi svoja krila nad nevinašcem. A kad se dijete probudi i prohoda, i počne se služiti svojim razumom, ona zrnca prokliju, propupčaju. Kad dijete prvi put pristupi k stolu Gospodnjemu pupci se rascvatu u prekrasno cvijeće; rumeno kao da je poštrapano rumenom Krvlju prečistog Jaganjca.

Mladić ide u svijet s tim cvijećem. A to cvijeće nekom

neodoljivom silom privlači ga k onom čudesnom stablu. Kao da mu govori: Popni se, penji se, visoko, visoko sve do vrha. Ne boj se trnja, na koji ćeš bezuvjetno naići pri tom penjanju; na vrhu te čekaju same ruže, slatke ruže, miomirisne ruže, čijim ćeš se ugodnim mirisom opajati na sve vijekove, jer ćeš se na vrhu naći u samome raju.

To je priča, a ovo je istina:

Ona visoka gora jest Sinaj; ono golemo stablo jest zakon Gospodnji, a onih deset grana jesu deset zapovijedi Božjih. Grane su raširene po svoj zemlji, jer deset zapovijedi Božjih obvezuju sve ljude na zemlji. Vrh onog stabla siže do neba; jer zapovijedi Božje došle su s neba i vode u nebo: ko ih vrši on biva spasen.

To je već Bog u Starom Zavjetu mnogo puta naglasio, a to je na svečani način opet naglasio božanski Spasitelj i vrhovni Učitelj.

Svršetak

Sviježe je proljetno jutro. Tamo daleko na istoku. Na vedrome nebeskome svodu zapalio se sav žar rumene zore. Iza njega pomalja se sjajno sunce. Zrake njegove obasjavaju nebo i zemlju, donose dah života, zdravlja i vedrine. Po ravnicama i brežuljcima rosna je trava, koja se blista u sunčanome sjaju. Jedan brežuljak — Tabghah — izdigao se u visinu od kojih 200 metara. Pod njegovim podankom izvire potok slatke vode i slijeva se gotovo nečujno u ubavo genezaretsko jezero. S daleka dopire šum modrog Jordana koji protiče kroz jezero i gubi se daleko dolje u kotlini Mrtvog mora.

Brežuljak Tabghah, — brdo Blaženstva — obrastao je divnim zelenilom, koje se prelijeva u čarobnim bojama sunčanih zraka. Čitava je priroda svečana i veličanstvena, i krasni pogled s brda diže čovjeku srce i dušu, zanosi ga u neku čudnu i tajinstvenu daljinu božanskih visina.

Tek što je sunce otskočilo, sva se priroda probudila. Ljudi hrle s istočnih strana Jordana, iz deset gradova, koji sklopiše međusobni savez, iz čitave židovske zemlje, dolaze čak iz primorskih gradova Tira i Sidona. Dolaze sinovi Izraelovi, a dolaze i pogani. Svi se kupe oko malog brda Tabghah. Dolaze zdravi i bolesni, stari i mladi, bogati i siromašni, učeni i neuki — gotovo svi. Tjera ih duševna i tjelesna bijeda. Čeznu za životom i zdravljem, uzdišu za nečim velikim i tajanstvenim. Tà, ko bi mogao prodrijeti u ljudsku dušu, shvatiti njezine težnje i osjećaje; ko bi mogao razumjeti njezin zanos za velikim i nedoglednim, ko bi mogao osjetiti svu njezinu bijedu, koja se lomi pod teretom grijeha!

Što se kupi taj nepregledni narod oko malog brda Tabghe u tako rano jutro?

Na njemu je prenoćio veliki Učitelj; blagi i dobri Spasitelj svijeta. Na njemu je podigao svoje prijestolje i sprema se evo, da objavi narodu ustav kraljevstva nebeskoga, da razvije kratki pregled svoga božanskoga nauka, da im jasno zacrta stazu koja vodi u život vječni — da im razvije kršćanski nazor o životu, riječ u jednu: da im dade svoje Evanđelje.

Isus je sjeo na kamen. Do Njegovih nogu spuste se apostoli, iza njih ostali narod. Učiteljevo lice puno je blagosti, ljubavi i miline. Sjajne oči odaju božansku mudrost i dobrotu i prodiru čovječju dušu. Valovita kosa spustila se preko vrata i ramena te se u žuto-smeđim zavojima prelijeva u sunčanome žaru. Bijela odjeća prikazuje samu nevinost i miris božanske čistoće. Blagi pogled i kret ruku odaje mu božansko veličanstvo. Lijeva ruka leži na prsima, desna okrenuta prema nebu, a blage oči gledaju iza naroda u daleku budućnost, gledaju nebrojene narode, koji će se hraniti Njegovom naukom dok bude svijeta.

U svečanom času otvara svoja božanska usta i razvija dosad nepoznatu i nečuvenu nauku:

„Blaženi siromasi duhom, jer je njihovo kraljevstvo nebesko."

Blaženi krotki, jer će posjedovati zemlju.

Blaženi čista srca, jer će oni Boga vidjeti i tako dalje.

Iznio je osnov nove nauke, temelj kršćanskoga života, proglasio je svoje sveto Evanđelje, koje ima važiti za sve i svakoga sve do svršetka svijeta.

Ali da ko ne bi pomislio, da je Evanđelje u protivnosti sa Starim Zavjetom, i da zapovijedi Starog Zavjeta, ne obvezuju više, božanski Učitelj izrijekom naglasuje, da On nije došao da dokine stari zakon, nego samo da ga dopuni. On nije proglasio da više ne važe deset zapovijedi Božjih, nego ih je novim zapovijedima upotpunio na usavršenje čovjeka. I On hoće, On zapovijeda, da svatko vrši ove stare zapovijedi svejedno kao i nove.

„Čuli ste kako je rečeno starima: Ne ubij; a ko ubije krivac će biti sudu. A ja govorim vama: svaki koji se srdi na brata svojega, krivac će biti sudu.

Čuli ste da je kazano: Ne čini preljube. A ja vam kažem da svaki koji promatra s požudom ženu, već je učinio s njome preljubu u srcu svojemu.

Opet čuli ste da je kazano starima: Ne kuni se krivo. A ja vama kažem: da se ne kunete nikako. (Mt. 5 i 6).

Eto tako, božanski Učitelj, proglasujući svoje Evanđelje, proglasuje i Deset Zapovijedi Božjih nalažući svakome za sva vremena, da ih vrši.

I blago onome koji ih vrši. On je, da se poslužim riječima božanskog Učitelja, kao razboriti čovjek, koji sagradi kuću svoju na stijeni. I zapljušti pljusak, i navali bujica, i dunuše vje-

trovi, i udariše na kuću onu, i ne pade, jer bijaše sagrađena na stijeni.

A jao svakome onome koji ne vrši zapovijedi Božje. On je, da se opet poslužim riječima božanskog Učitelja, i s njima završim, on je kao čovjek lud, koji sagradi kuću svoju na pijesku. I zapljušti pljusak, i navali bujica, i dunuše vjetrovi, i udariše na kuću onu, i pade, i sasvim se razvali.

Predragi! Molimo božanskog Spasitelja, čije sveto Porođenje slavimo, koji je došao s neba na zemlju za naše spasenje, molimo Ga neka nam udijeli milost da budemo revni izvršitelji zapovijedi Božjih i tim načinom postignemo vječno spasenje, slavu rajsku u sve vijeke vijekova. Amen.

NA DANE SVETACA

1 novembra

Na blagdan Svih Svetih

„Veselite se i radujte, jer je plaća vaša velika na nebesima." (Mat. 5 12)

1. Danas slavi sv. Crkva katolička, — a mi s njom, ako smo vjerni i dobri sinovi njezini, — blagdan Svih Svetih. — Taj su blagdan kršćani u istočnim krajevima svetkovali, kako nam povjest svjedoči, već u četvrtom stoljeću, ali ne na današnji dan, već na prvu nedjelju po Duhovima. — Kod nas na zapadu uvedena je ta svetkovina na početku sedmoga stoljeća. U Rimu se naime još u šestom stoljeću nalazio poganski hram, sagrađen malo prije rodenja Isusova, a posvećen svim bogovima, radi čega su ga zvali Pantheon. Jer je to bila krasna građevina, sačuvaše je kršćani. Godine 607. papa Bonifacije IV. dade taj Pantheon očistiti — i potom ga posveti na čast bl. Djevici Mariji i svim svetim mučenicima. Zabilježeno je, da je Bonifacije dao pokupiti ostanke svih svetih mučenika, što ih je bilo u Rimu po raznim grobnicama. Dvadeset osam kola svetih kostiju dovezli su u Pantheon, da se tako još bolje posveti ono mjesto. — To je dalo povoda, da se stala širiti svetkovina „Svih Svetih." Papa Grgur IV. naredio je god. 835 tu svetkovinu za cijelu crkvu katoličku, i to na dan 1. studenoga.

Pr. br! Svetkovine je Crkva naredila poimence zato, da se mi — u zemaljske stvari i brige zapleteni ljudi — bar ovda onda sjetimo svog pravog cilja, koji je vječnost i sreća u vječnosti — i da se spominjući tajna Božjih i svetaca u nama probudi želja za tom srećom. — Sv. Bernardo veli: „Na svetkovine svetih treba da se i radujemo, a ujedno i žalostimo; radujemo zato, što su sveti pred nama otišli u nebo i tamo nas zagovaraju, — a žalostiti nam se zato, što nama još nije dano, da za njima dodemo." — Dà, pr. br! upirući na današnju lijepu svetkovinu oči u nebo i promatrajući zborove svetih mora se u dobrom kršćanskom srcu probuditi neka sjeta, žalost, — jer se moramo bojati, hoćemo li i mi dospjeti onamo; ali s druge strane, kad se sjetimo, da ima na nebesima ljudi, koji su živjeli u sličnim prilikama i neprilikama, kao i mi što živimo, — koji se toga sjetimo,

onda se mora u našoj duši javiti nada, da će i nama poći za rukom prispjeti u to društvo svetih, u lijepo nebo! —

Pr. br! Činimo ono, što su sveci činili ovdje na zemlji: molimo, postimo, dijelimo milostinju, pa eto i nama otvorenih vrata nebeskih! — No, možda se koji od vas prepao, kad je čuo za molitvu, post, milostinju; reći će: e, to su teške stvari, — takovo što meni je gotovo nemoguće, — dakle ne će me ni u nebu biti! — Ne tako! — Pokazaću vam, da to nije tako teško; pokazaću vam, da i vi možete činiti, što su sveci Božji činili na zemlji, — da po tom svaki nas može u nebo! — Čujte!

2. Hoćemo li u nebo, moramo **poput svetaca moliti.** — Moliti znači, kako nas uči katekizam, „dići pamet i srce k Bogu" — pobožno misliti o Bogu i na Boga, — a ne znači samo: klečati sklapati ruke i prebirati usnicama. — Klečati, sklopiti ruke, moliti na glas — može čovjek, a ipak mogu za njega vrijediti riječi Svetoga Pisma: „Ovaj narod hvali me ustima, a srce njegovo daleko je od mene!" — Možeš poput sv. Jakova mlađega ili poput sv. Trasille toliko klečati, da ti se na koljenima načine žuljevi kao deva što ih ima; ali, ako ti srce, pamet nije kod Boga, malo će ti sve to vrijediti! — Možeš sklapati ruke, koliko hoćeš — ili poput starih kršćana, kako nam za njih pripovijeda Tertulijan, raskriliti ruke, da budeš sličan Spasitelju našem, koji je na križu raskriljenih ruku trpio i molio, — ako pri tom srce, pamet tvoja nije kod Boga, malo će ti hasniti! — Možeš poput sv. Martina biskupa moliti ustima, a pisano je za nj, da je na smrtnom krevetu, u zadnjim časovima, kad je već smrtna studen hvatala udove njegove, još uvijek molio mičući usnama — i ne prestao, dok mu smrt nije zatvorila usta, — možeš, velim, toliko moliti; ali, ako ti pri tom srce, pamet nije s Bogom, malo će ti hasniti! —

Ne znači moliti, dobro, pobožno moliti — upotrebljavati mnoge riječi. — Sv. opat Makarije, — kad ga upita neki, kako će moliti, odgovori mu: „Nije potrebno, da mnogo riječi trošiš; dosta je da ruke k nebu pružiš i vapiš: Gospodine, budi volja tvoja! Neka se vrši ono, što se tebi svida! — A kad ti napast dode, reci: Pomozi mi Gospodine! — Bog zna vrlo dobro, što trebamo!" — Pokornica Thais iz Aleksandrije molila je, zatvorena u usku sobicu, dugo vremena samo ovo: „Ti, koji si me stvorio, smiluj mi se!" —

Pr. br! Recite mi sada, ako moliti znači pobožno misliti na Boga, Boga zazivati, preporučati mu se, — a klečanje, sklapanje ruku itd. samo je vanjština molitve, — recite mi, da li se koji od nas može ispričavati, da ne može moliti? — Ako ne možeš baš poput sv. Antonija, pustinjaka, cijele noći provadati u molitvi, — a on bi se u jutro još tužio na sunce, što je već izašlo i odvraća mu pogled od mnogo ljepšega sunca, naime Boga; —

ako ne možeš poput sv. Kajetana i sv. Alfreda Vel., engleskog kralja. i mnogih drugih svetih, — 8 sati na dan klečati i moliti, — ako to i slično ne možeš, a zar ne možeš pri svom poslu, bilo da oreš, kopaš, siješ, kosiš — ili jelo spremaš, šiješ, predeš, rublje pereš itd., — zar ne možeš pobožno misliti na Boga, zazivati ga, preporučati mu se, — zar ne možeš moliti? — Ševa traži svoju hranu na polju među brazdama, — ali od časa do časa diže se visoko u zrak i cvrkuće, kliče, pjeva svoju pjesmicu, a po tom se opet spušta na zemlju. Jednako mora i čovjek marljivo raditi, svoje dužnosti vjerno izvršavati; ali od časa do časa treba da i srce svoje k nebu digne i pobožno se sjeti svoga Stvoritelja; — jer odozgo nam svaka jakost i blagoslov. — Sv. Notburga, sv. Zita, sv. Izidor, sv. Kristofor, sv. Krispin i mnogi drugi sveci Božji bili su ovdje na zemlji sluge, obrtnici — i nijesu dakako mogli ni smjeli dane i dane klečati, moliti krunice itd.; morali su raditi, — a ipak su molili i neprestano molili. — mi zar se možemo svojim poslovima ispričavati od molitve?

O, pr. br! mjesto onih strašnih pogrda, hula na Boga, Gosp. Isusa, bl. Djevicu, svete Božje, mjesto onih užasnih kletvi i psovki na sunce, nebo, oblake — i šta ja sve znam, — zar ne bi mnogo bolje bilo zazivati Boga, Isusa, bl. Djevicu, svece Božje?! — Recite mi, zar se ne bi za mnogoga među nama moglo reći, da mnogo i neprestano moli, kad bi mjesto onih — baš vražjih kletvi i psovaka, što ih rigaju njegova usta, svaki put samo pobožno pomislio na Boga i svete? — Da toliko moliš, koliko psuješ; da tako pobožno moliš, kako strašno i prostački kuneš i huliš, — svetim bi se približio, njima bi sličan bio, — na nebo bi mogao računati! — Ovako pak, dok ti je milije kleti, rugati se i sprdati od svete vjere i pobožnosti, ne možeš ni iz daleka računati ne samo na nebo i društvo svetih, već ni na blagoslov ovde na zemlji! — Žalili smo se n. pr. zbog leda, tuče ljetos; ali, pr. br!, zar za nemar naš u molitvi, pak za strašne kletve, koje možeš čuti od starog i mladog, muškog i ženskog, — da drugih grijeha i zloća ne spominjem, — ne zaslužismo, kako jedan među vama, (koji je toliko pametan, pa ne vjeruje, da popovi mogu tuču praviti!) reče, da i kamenje s neba ne padne?!

Pr. br! Sveci su Božji molili i mnogo su molili. To isto možemo i mi činiti, jer je lako pobožno misliti na Boga, svagdje i pri svakom poslu; a i moramo to činiti, ako hoćemo za svetima doći u nebo! —

3. No, i moliti samo — nije dosta! **Sveci su Božji i postili.** Pod postom ovdje ne razumijevam samo uzdržavanje od tjelesne hrane, poimence od mesa, nego uskraćivanje mnogoga, što je čovjeku ugodno, a inače i slobodno. Pod postom razumijevam ovdje i samozataju, samoodricanje, koje se sastoji u tom, da se čovjek odriče svoje volje, da je zataji, pa se podvrgne odredbi drugoga, — dakako u poštenim i slobodnim stvarima. Pod po-

stom ovdje razumijevam i poslušnost, pokornost starijima — bilo roditeljima, bilo drugim poglavarima. —

U svem tom ostavili su nam sveci Božji prekrasnih primjera. — Tertulijan nam pripovijeda za stare kršćane, da su mnogi od njih bili posve suhi od posta, jer su običavali u vrijeme korizme jesti istom u večer, kad bi se pokazale zvijezde, i to malo suhoga kruha sa soli i vodom. — Pustinjaci u Mezopotamiji i Siriji nijesu imali kuća i nijesu uzimali kuhane ili inače pripravljene hrane. Hranili se samo korjenjem i raznim travama. — Sv. Simon, zvan Stilites, 37 godina nije imao drugoga stana, već visoki stup, gdje je bio izvržen suncu i kiši i svakoj nepogodi vremena; a jeo je svakih sedam dana nešto leće. — Sv. pustinjak Palaemon kaza nekom mladiću, koji je došao k njemu u pustinju i htio mu biti učenik, ovo: Promisli, moj sinko, da jedem samo kruh i sol; ulja i vina se uzdržavam; polovicu noći provodim pjevajući psalme ili razmišljajući Sveto Pismo, a katkada probdijem i cijelu noć! — Sv. Klara nosila je pod svojim redovničkim odijelom pokorničku haljinu od svinjeće šćetine; a postila je uvijek o kruhu i vodi. Ponedjeljak, srijedu i petak ne bi uopće ništa jela. — Sv. Karlo Boromejski, kardinal i biskup u Milanu, postio bi svaki tjedan jedanput o kruhu i vodi. Odricao se uz to i najnevinije zabave, bičevao se, nosio pokornički pojas, iz svog stana odstranio je svaki sjaj i ures. Spavao bi samo po tri, četiri sata, i to na tvrdom podu, pokriven lakim pokrivačem. — O odricanju svoje volje gotovo nije potrebno da govorim; jer, koliko je bilo pravih redovnika i redovnica, toliko je skoro primjera poslušnosti i pokornosti, i to potpune!

Pr. br! Od nas kršćana katolika nitko ne zahtijeva, ni Bog, ni Crkva, da činimo takova djela pokore, samozataje; — da tako i toliko postimo, kako su to spomenuti i drugi sveci Božji činili. A i ovo, što sam propovijedao, nijesam pripovijedao s toga, da nukam na takove stvari, već zato, da vidite, što čovjek može s dobrom volojm, dakako uz milost Božju, — i da bi svaki nas mogao biti barem sličan svetima, kad bi u nas samo malo dobre volje bilo! — Ili možda mislite, da ne? —

Nekoć je Crkva, što se posta i uzdržavanja od ove-one hrane tiče, bila stroža, i zato se nama post ondašnjih mnogih svetih kršćana čini tako oštrim; a ipak ti sveci nijesu obično ništa oštrije postili, nego je crkveni propis bio. — Danas je Crkva u tim stvarima vrlo blaga; dužnost posta i nemrsa vrlo je olakšana. Ako vršiš ono, što Crkva danas nalaže, sličan si svetima, — jer poput njih vršiš zapovijed crkvenu. — Osim toga, pr. br! mi danas, slobodno je reći svi popreko oskudijevamo: držimo nemrs mnogiput, kad ga ne bi inače bili dužni držati; ne malo, pa ćemo poput starih pokornika morati hodati u odijelima od prostih vreća, a noge omatati u stare prnje mjesto cipele; znam, da mnogi otac i majka moraju sebi otkidati — samo, da sin-kći

može što bolje odjeven ići, itd. itd. — Kad bismo tu oskudicu mirno, za ljubav Božju, podnosili, — zar ne bismo bili slični svetima?

A što se samozataje tiče, što se tiče pokornosti, poslušnosti, — zar nemamo dosta prilike, da nasljedujemo svete? — Mnogiput nije ženi po volji, što muž odluči i načini — i obratno; mnogiput nije sinu, kćeri, mladem članu obitelji po volji, što roditelji, stariji zapovijedaju; mnogiput nam je teško i nesnosno ono, što prijatelj, susjed, znanac — ili drugi bližnji učini, bio on viši, stariji od nas ili ne bio; vrijedaju nas, psuju, ogovaraju ni krive ni dužne! Zatajimo li u takovim zgodama svoju volju i strpljivo, za ljubav mira i sloge; — podnesemo li nepravdu, — zar nijesmo slični svetima Božjim? — Ja ne ću reći, da je to svakomu i uvijek laka stvar. Jedan sveti otac lijepo kaže: lako je ostaviti i dati sve svoje, ali teško je dati sebe i svoju volju! — No, kad se nešto mora, onda se i dade učiniti! I naš narod lijepo kaže: što se mora, nije ni teško! —

Imamo dakle, pr. br! dosta prilike biti slični svetima, što se posta, samozataje tiče, a nije baš ni tako teško sličnim im biti, jer su prilike naše takove! — A ipak, kakovi smo?! — Znademo, da si mrmljanjem, prigovaranjem, svadom, svojeglavošću malo možemo pomoći, — pa uza sve to — čega su pune naše kuće?! — Mladi, djeca danas ne slušaju, ne poštuju svojih roditelja, — a gdje bi još koga drugoga poštivali!? — Mladi se ženitbeni parovi za kojekakove sitnice rastavljaju! Vode se neprijateljstva, parnice kod suda; osvećuje se jedan drugomu, — jer kraj svih briga i nevolja duh oholosti vlada svijetom! — A što da još o tome spominjem?! —

Ako smo kršćani katolici; ako danas iskreno štujemo svece Božje, odlučimo, da ćemo ih u buduće malo bolje nasljedovati u postu, samozataji, odricanju, čednosti, poniznosti!

4. Napokon, pr. br! hoćemo li za svetima u nebo, moramo poput njih **dijeliti milostinju.** —

Sv. Augustin veli: „Hoćeš li, da ti molitva dopre k Bogu, daj joj dva krila, a to su post i milostinja." — Jedan crkveni pisac kaže: Post bez milostinje jest svjetiljka bez ulja. —

Zato su i sveci Božji svi popreko dijelili milostinju. — Pod milostinjom pak ovdje opet valja razumjeti sva djela milosrđa, a ne samo darove u novcu, hrani, odijelu. — Sv. Serapion sastade dva siromaha, koji se u svojim prnjama gotovo smrzavahu. Pun smilovanja dade jednomu od njih svoju kabanicu, a drugomu svoj kaput, pa ode kući u samoj košulji. — Zar te razbojnici orobiše? — pitahu ga braća. — Ne, odgovori on; poslušao sam nauku Spasiteljevu: „Tko ima dvije haljine, neka jednu dade onomu, koji nijedne nema!" — Za sv. biskupa Exuperija se pripovijeda, da je toliko smilovanje osjećao za bližnjega, koji je gladovao ili inače u nevolji bio, te bi često i najpotrebnije

svoje stvari rasprodao — i sâm s veseljem trpio glad, samo da se siromasi nahrane. — Jednako se pripovijeda za sv. Medarda, da je kao dječak polazeći s blagom svoga oca na pašu, prvom siromahu, kojega bi sreo, dao svoj objed, pa cijeli dan gladovao. — Sv. Ignaciju Lojola, — dok je u Parizu bio na naukama, — ukrade jedan nevjerni prijatelj ono malo novaca, što ih je imao. Kad je Ignacije doznao, da je tat u drugom nekom gradu obolio i da je u najvećoj bijedi, pođe onamo, da mu pomogne i bolesna dvori. — A tko bi izbrojio sve one svete kršćane, koji su sav svoj imetak podijelili siromasima; koji su u raznim redovima i družbama posvetili se sasma dvorbi bolesnika, odgajanju djece, — u kratko ljubavi, milosrđu k bližnjemu!

P.. br! Možda nam prilike, u kojima mi pojedinci živimo, ne daju, da činimo takova djela milosrđa, kako ih činiše sveci Božji; ali opet možemo svecima Božjim biti slični, — mi maleni, slabi — barem u malom! Prilike i za to ima dosta. — Božanski Spasitelj veli, da i čaša vode, što je tko pruži bližnjemu u ime Njegovo, ne će ostati bez plaće. A koliko puta ljubazna riječ, savjet, opomena, dakako na pravom mjestu i u pravo vrijeme — bližnjemu našemu učini više dobra, nego srebro i zlato, što bi mu ga dali, kad bi ga imali! — Koliko puta možemo susjedu, znancu u maloj stvari pomoći, a da nama samima ne zadaje to nikakove teškoće. — I sva takova mala djela, ako ih s ljubavlju činimo, mnogo su vrijedna pred Bogom, — čine nas sličnima svetim! —

Samo je žalosno, pr. br! — što mi kraj mnogih prilika, koje nam se pružaju, da činimo milosrđe, i onda, kad nam je lako, — ne dijelimo milostinje, ne činimo milosrđa! — Par puta se sakupljalo ovo zadnjih godina za siromašnu djecu, — pa što se davalo, ako već nijesu školsku djecu, koja su preuzela na sebe dužnost sakupljanja milodara, — nemilosrdno otjerali s još kakovim uvredama! — Kupilo se za domovinsku, narodnu stvar, — a i za narod, za domovinu dati — znači činiti milosrđe! — pa što se davalo i koliko? — No dosta! —

Lako bismo nalikovali svetima i u djelima milosrđa, samo kad bi u nas malo dobre volje bilo! —

5. Pr. br! Evo sam vam pokazao, da možemo i mi slični svetima biti i da to nije baš tako teško. Samo htjeti treba! —

Danas i pojedinci i obitelji i cijelo ljudsko društvo nema pravoga mira, zadovoljstva, a ipak je to najveće blago na zemlji. — Sveci su Božji i u najvećim tegobama, u najtežim časovima bili puni mira, puni zadovoljstva. To je plod pobožne molitve, postojane samozataje, odricanja i dobrih djela milosrđa. — Hoćemo li i mi mira i zadovoljstva, već ovdje na zemlji, onda poput svetih molimo, postimo, dijelimo milostinju! — Dà, pr. br! slijedimo svece Božje, pa će mnogo bolje biti s nama svakim pojedinim, s našim obiteljima i s cijelim našim narodom; onda ćemo sretno provesti zemaljski život i zaslužiti, da nam Bož. Spasitelj izreče blaženu osudu: Veselite se i radujte, jer je plaća vaša velika na nebesima! Amen. —

Stjepan Kolander,
župnik u Kapeli.

2 novembra

Na dan mrtvih

„Smilujte mi se, smilujte, barem vi, prijatelji moji, jer me je dirnula ruka Gospodinova!" (Job. 19 21)

Zajednička dobra majka sv. Crkva pozivlje nas, braćo draga, da se na današnji dan sjetimo svih mrtvih, u prvom redu, naših milih i dragih koji su pošli s ovoga svijeta. Onaj tužni glas zvona, koji odliježe našim pustim poljima i bregovima, neodoljivom snagom danas prodire u naše rasplakane duše, i kano da hoće taj glas da barem jednom u godini upravimo sve naše misli, sve naše osjećaje, svu našu pozornost prema onima koji su tako željni naše pomoći. I eto na glas naših zvona skupismo se u ovaj sveti Božji hram, dođosmo na ovo sveto i milo mjesto gdje počivaju tjelesa tolikih nam ljubljenih bića. Ovo sveto mjesto, inače samotno, pusto i strašivo, danas nam je nekako milo i drago. Groblje je naše danas oživjelo. Kite se priprosti humci kao i sjajne grobnice. Kroz zimsku polutamu prodire svijetlo sa bezbroj voštanica, koje nekako tužno trepere na jutarnjem povjetarcu. Kroz sumornu tišinu čuje se jecaj i plač mnogih...

Današnji dan — dan je spomena naših pokojnih. Gradovi i sela danas su na groblju. Na žalost, moderna nevjera mnogo je iznakazila i ovaj sveti i uzvišeni osjećaj za naše pokojnike. Mnogi danas samo na to misle kako će grobove i nadgrobne spomenike svojih umrlih što bolje uresiti cvijećem i vijencima, dok za duše onih kojih tjelesa u tim grobovima čekaju uskrsnuće, oni ne vode brige. Ni jedan „Pokoj vječni" oni nemaju za svoje mrtve.

Dragi kršćani! Sveta Crkva dala nam je ovaj dan da se sjetimo svojih mrtvih. Ona nam ne zamjera što kitimo grobove svojih pokojnika, nego hoće, u prvom redu, da se danas mnogo i žarko molimo za one koje je dirnula pravedna ruka Božja.

Vjera nas sveta uči, da pred presveto Božje lice ne smije

ništa okaljano i grešno. Iako smo u čvrstoj nadi da naši mili pokojnici podoše s ovoga svijeta u milosti Božjoj, ipak nas je strah da je mnogi od njih, radi ljudskih slaboća i pomanjkanja, dospio u strašne muke čistilišta, eda se tu, kao zlato u vatri, očisti i uredi za pristup pred Božje lice.

Na današnji dan, kada osjećaj za naše pokojnike ispunja čitavu našu dušu, biće dobro da časkom zavirimo u ono strašno mjesto čistilišnih muka, eda nas taj pogled potakne da se uvijek, a osobito na današnji dan, sjećamo u svojim molitvama onih koji su nas ljubili i koje smo mi ljubili, onih koje ne samo danas, već neprestano, dok su u čistilištu, pružaju prema nama svoje umorne ruke i dižu svoje zaplakane oči vapijući: „Smilujte nam se, smilujte, barem vi, prijatelji naši!..."

I.

Patnje duša u čistilištu.

Sađimo časkom, braćo draga, u onu mračnu tamnicu u kojoj su zatvorene duše pravednika štono ih Božja pravda osudi da, radi svojih pomanjkanja, zadovolje, gdjeno imaju da u teškim mukama isplate Bogu svoj dug do posljednje pare. Zađimo duhom u ono strašno mjesto muka i promatrajno patnje osuđenih u čistilištu, patnje, po nauci svetih Otaca, gotovo jednake patnjama osuđenika u paklu.

Kršćanska duša koja je na posebnom sudu odmah poslije smrti na svoju vječnu sreću, zatečena u pirnoj odjeći, to jest, u posvećujućoj milosti, ali s presvetim i uzvišenim Božjim veličanstvom nije potpuno sredila svoje račune, odmah iza izdahnuća ulazi u ono strašno mjesto čistilišnih muka.

Kao što ptica, koja nam se izmakne iz ruke, poleti svom snagom u vis i jedino je zadrži na zemlji, ako je vezana; tako i naša duša poslije smrti svojom naravnom težom svom snagom poleti da će u krilo svoga Boga da se s Njime navijeke sjedini. No mala pomanjkanja i grijesi jesu kao verige koje je zadrže, ne dadu joj k Bogu, već je odvlače u čistilište. I, eto, dragi kršćeni, to odijeljenje od Boga, iako ne zauvijek, već za neko vrijeme, jest najteža muka za svaku vjernu dušu u čistilištu.

Osim muke lišenja nazočnosti i uživanja Boga u nebu, svaka duša u čistilištu podnosi strašne muke u onom ognju koji je Bog u svojoj srdžbi užgao da kazni grijeh. Jednako kao u paklu, onaj nemili oganj čistilišta muči sve moći osuđene duše u čistilištu, a osobito one moći kojima je čovjek vrijeđao svoga Gospodina dok je živio na ovome svijetu.

Posebnu muku dušama u čistilištu zadaje onaj nemilosrdni crv: grižnja savjesti. Svaki čovjek, već na smrtnoj postelji, počinje jasno uviđati kako su ništetna sva ona dobra, kako su

kukavni svi oni razlozi radi kojih je svoga Boga i najmanjim grijehom uvrijedio u svome životu. I to spoznanje svaku dušu još za života teško muči i grize. No kad duša utone u ono strašno more muka u čistilištu, onda sasvim jasno spozna i uvidi koliku je ludost počinila radi kakove sitnice, radi časovite naslade. Onda takova duša trpi neizmjerne muke grizodušja, jer se je, uza sva nadahnuća i milosti Božje, svojom krivnjom i nemarom osudila na tako strašne i dugotrajne muke.

Slika čistilišnih muka biće nam još jasnija i potpunija, ako svemu ovome dodamo i to da duše u čistilištu ne mogu same postići da im se niti za jedan časak skrate muke. Zaista, kad ovo sve promislimo i dobro uočimo, onda slobodno možemo ustvrditi da, iza pakla, nije ništa strašnije od čistilišnih muka.

Neki dobri kršćanin patio je od velike bolesti i molio Gospodina da ga oslobodi od nje. Jednom usnu čudan san. Učini mu se da vidi svoga anđela čuvara koji mu veli: „Tebi nema duga vijeka na zemlji, stoga izaberi: voliš li trpjeti tri godine na zemlji tu svoju bolest ili tri dana biti u čistilištu?" Promisli se i izabra tri dana čistilišnih muka. Potom mu se učini da je umr'o i osuđen tri dana u čistilište. Dok je trpio strašne muke, eto k njemu njegova anđela čuvara da ga tješi. Osuđenik ga stade koriti: „Ti si me uvjeravao da ću ovdje trpjeti samo tri dana, a već su prošla najmanje tri vijeka da sam u ovim strašnim mukama." Anđeo će mu na to: „Moj brate, ljuto se varaš. Tek je nekoliko časaka da si izdahnuo i ovamo stigao. Još je tvoje tijelo na zemlji toplo." Bolesnik se na to probudi i u ovom snu upozna opomenu Božju, da mu je bolje da svoje čistilište izvrši ovdje na zemlji negoli na drugom svijetu, pa ubuduće nije molio Boga da mu olakša muke, već je često ponavljao one znamenite riječi sv. Augustina: „Gospodine, ovdje prži, ovdje sijeci, ovdje mi ne praštaj, da mi oprostiš u vječnosti."

Draga moja braćo! Da su i naši mili pokojnici za života promišljali o strahovitim čistilišnim mukama, da su češće ponavljali ove riječi sv. Augustina, ne bi sada u onoj strašnoj tamnici kušali svu težinu ruke Gospodnje.

Koje li sreće za nas, dragi kršćani, da se mi možemo učiti na njihovoj koži, da nas strahote njihovih muka sačuvaju ne samo pakla, već i čistilišta. Mnoga su i raznovrsna sredstva da se sačuvamo od tih strašnih muka. Jedno od glavnih sredstava, po nauci svete Crkve, jest da nastojimo, dok smo u životu, da pomognemo onim trpećim dušama. Radi te skrbi za duše u čistilištu Bog će se nama smilovati na smrti, a i vjerne duše neće nam ostati dužne kad prispiju u lijepi raj, već će nastojati da mi ne dospijemo u one muke koje su one kušale. Zapamtimo, draga braćo, riječi Duha

Svetoga: „Sveta je i spasonosna misao moliti se za mrtve da im se grijesi oproste."

II.

Naša pomoć dušama u čistilištu.

Vjera nam sveta kaže, braćo draga, da za svakoga čovjeka poslije smrti ostaje samo pravda. Dionici smo milosrđa dok smo u životu. Sa smrću prestaje milosrđe. Radi toga sve one duše, o čijim smo mukama čas prije razmatrali, nemaju više prilike ni mogućnosti da sklone Božje milosrđe, eda bi im skratilo one strašne muke. „Non est tempus amplius — nema više vremena" — izrečena je nad njima neopoziva osuda. No zajednički Otac nebeski, u svojem neizmjernom milosrđu, ipak je našao načina da pomogne bijednim utamničenicima u čistilištu. Povjerio ih je našoj bratskoj skrbi. „Mandavit Deus unicuique nostrum de proximo suo." Vruće on želi da mi nastojimo na sve moguće načine, neka se tim patničkim dušama, njegovim dragim službenicama, skrate čistilišne muke, eda što prije panu u njegov očinski zagrljaj i postanu dionici vječne sreće u raju.

Svakoga kršćanina, člana vojujuće Kristove Crkve na zemlji, bratska ljubav steže da priteče u pomoć svetim dušama u čistilištu, članicama trpeće crkve Kristove, jer smo svi braća u Kristu, jer smo svi otkupljeni istom neprocjenjivom krvlju Sina Božjega, jer smo svi baštinici vječnoga blaženstva, jer smo svi vezani onim svetim vezom koji zovemo: općinstvo svetih.

Posebna je naša dužnost, mila braćo, dužnost ne samo ljubavi, već dužnost pravde da se Gospodinu vruće i neprekidno molimo, da se molimo iz dubine naše duše za duše onih s kojima smo na zemlji bili vezani vezom krvi i za one duše koje su nam za života učinili kakovo dobročinstvo. Tu, u prvom redu dolaze naši mili roditelji te ostali članovi naše obitelji i rodbine. Neka svaki od nas dobro promisli, pa će i sam uvidjeti, da su njegovi roditelji gotovo čitav svoj život samo na nj mislili, za nj radili, za nj sticali i namicali. Naši mili roditelji, za života, često su i svoju dušu ogriješili samo da nama bude dobro i da nam što više dobara ostave. Možda su upravo radi te prevelike skrbi za nas osuđeni na one teške i dugotrajne muke u čistilištu. Pa gdje je tako neharan sin, gdje tako nezahvalna kći koji bi smjeli zaboraviti one što, radi našega vremenitoga blagostanja, navukoše na se tolike nevolje? Ko se od nas smije oglušiti na vapaj naših milih roditelja, vapaj koji iz one tamne jame prodire do dna naše duše: „Dijete moje milo, smiluj mi se! Pogledaj na me!"

Ali ne samo ljubav i pravda, već i naša vlastita korist ima nas potaknuti da se neprestano sjećamo svetih duša u mukama čistilišta. Nauka je crkvenih naučitelja da Gospodin najobilnije nagraduje naše molitve i dobra djela prikazana za upokoj svetih duša u čistilištu. Ne bojmo se, braćo draga, da ćemo

mi izgubiti zasluge onih dobrih djela što ih prikažemo za one trpeće duše. Naprotiv, Bog će nam ih još obilnije nagraditi, u prvom redu, kada i mi budemo morali, radi svojih pomanjkanja, okusiti svu gorčinu čistilišnih muka. Ako je Gospodin izjavio da će biti nemilosrdan sud onome koji ne bude imao milosrđa prema svome bližnjemu; onda će, bez sumnje, biti suđen sa svim milosrđem onaj koji je imao smilovanja prema svome iskrnjemu. A zar mislite da će i one svete duše zaboraviti našega dobročinstva, kada jednom sretne stignu u lijepi raj? O, neće sigurno! Kolikogod duša mi izbavimo iz onih strašnih muka, toliko smo dobili moćnih zagovornika pred uzvišenim Božjim prijestoljem.

Stoga, mila braćo, ne samo danas, već uvijek i neprestano sjećajmo se pokojnika, osobito onih s kojima nas veže rodbinski i prijateljski vez. No sjećajmo se na taj način koji će njima biti od koristi, koji će im skratiti one teške muke, a koji će i nama biti za vječno spasenje.

To ćemo učiniti, ako se često, da svaki dan, vruće molimo dobrome Ocu na nebesima za njih; ako Majku milosrđa, presvetu Djevicu Mariju, i ostale svece molimo da se pred pravednim Sucem mole za one bijedne duše.

Posebno olakšanje i skraćenje muka dušama u čistilištu izmolićemo pobožnim slušanjem sv. mise i ako s naše strane doprinesemo da se što više svetih misa namijeni za pokojnike, jer nikakva molitva ni dobro djelo ne može pomoći onim dušama kao žrtva sv. mise. To je dobro znala sv. Monika, velika majka sv. Augustina. Kad je umirala, kako pripovijeda sam njezin sin sv. Augustin, nije se brinula kako će i gdje biti pokopana, već je žarko molila svoga sina da je ne zaboravi kod oltara i da češće za njezinu dušu prikaže Bogu žrtvu sv. mise.

U Svetom Pismu mnogo se preporučuje milostinja za postignuće oproštenja grijeha. Starac Tobija postigao je mnogo milosti od Gospodina radi svoga dobrog srca prema siromasima. I mi ćemo isprositi od Spasitelja mnogo pomoći i olakšanja onim svetim dušama, ako pomažemo siromahe i bijednike namijenjujući to naše dobro djelo na korist duša u čistilištu.

Glasovitom apostolu Beča sv. Klementu Hofbaueru jednom je došla neka ugledna gospođa i stade mu pripovijedati da joj se svake noći prikazuje njezin pokojni muž vas drščući od zime. Na to će joj svetac: „Obuci siromahe i to namijeni za dušu svoga muža." Gospoda posluša sveca. Nakon nekoliko vremena povrati se opet sv. Klementu i kaže mu da je vidjela opet svoga muža, ali ne više bijedna kao prije, već vesela i raskošno odjevena.

Evo, draga braćo, kako mi možemo svaki čas i na mnogobrojne načine priteći u pomoć onima koji su potrebni naše pomoći. Ako spomenemo još da nam je dobra majka sv. Crkva otvorila bogatu riznicu Isusovih zasluga i dobrih djela nebrojenih svetaca iz koje mi možemo svojim molitvama i dobrim djelima dijeliti

onim milim dušama u čistilištu, onda treba da danas na ovom svetom mjestu čvrsto odlučimo da ćemo upotrebiti sva sredstva, koja nam je Providnost stavila na raspolaganje, eda što više duša i što prije oslobodimo čistilišnih muka.

Konac

Braćo draga! Prije nego ostavimo ovo sveto mjesto, prije nego zamukne glas naših zvona, još jednom pogledajmo u onu strašnu tamnicu čistilišta da vidimo kako je danas tu nekako veselije, jer se češće otvaraju ona teška vrata te tamnice. Radi molitava milijuna vjernika i radi bezbroj svetih misa danas prikazanih za pokojnike silaze sveti anđeli u onu mračnu tamnicu te izvode mnoge sretne duše i vode ih u vječnu rajsku postojbinu.

No još će ih mnogo ostati u onim teškim mukama i poslije ovoga dana. Ostaće oni za koje se nema ko posebno moliti. Možda će ostati i duše naših milih i dragih, onih čija tjelesa ovdje oko nas čekaju uskrsnuće mrtvih. Stoga ne gubimo ovoga dragocjenog vremena u plaču i naricanju, u kićenju njihovih grobnica, jer to njihovim dušama ništa ne koristi, već dižimo ruke prema božanskom Spasitelju i zaklinjimo ga njegovom presvetom mukom i krvlju da što prije privine na svoje sveto srce sve vjerne duše iz čistilišta, a osobito duše braće, bližnjih i dobročinaca naših.

Pie Jesu Domine,
Dona eis requiem! Amen.

Fra Dominik Šulenta,
župnik u Stankovcima.

---

8 decembra

Na blagdan Bezgrešnog Začeća Bl. Dj. Marije

Kraljice bez grijeha začeta — moli za nas grešnike!

1. Godine 1854. proglasio je tadanji sv. otac papa, Pijo IX., nauku, koja uči, da je bl. Djevica Marija u prvom času svoga začeća sačuvana od svake ljage istočnoga grijeha, — dakako s obzirom na zasluge Gospodina i Spasitelja našega Isusa Krista, — ili kako katekizam kaže: „osobitom milošću Božjom", — od Boga objavljenom. Svaki kršćanin katolik mora tu nauku čvrsto i stalno

vjerovati, — kao i druge istine i tajne naše sv. vjere, — hoće li se spasiti. — U vjeri dobro poučen kršćanin znade, da nije tek sv. otac Pijo IX. iznesao tu nauku o bl. Dj. Mariji. — Već stari i najstariji crkveni oci i učitelji tako jasno naučaju, da je bl. Dj. Marija bila bez ikakovoga grijeha — i istočnoga i osobnoga, da možemo mirno ustvrditi: nauka i vjera o bezgrješnom začeću bl. Djevice Marije je baš tako stara kao i uopće nauka i crkva katolička. —

Proglašenju nauke o bezgrješnom začeću bl. Djevice Marije i samo je nebo, — tako reći, dalo pečat, potvrdu! — Po prilici tri godine kasnije od onoga dana kad je papa Pijo IX. proglasio tu nauku, prikazala se sama bl. Djevica u malenom gradu franceskog pirenejskog gorja, u Lurdu, priprostoj seljačkoj djevojčici, imenom Bernardici Subirú, — i upitana za svoje ime, odgovorila: „Ja sam bezgrješno Začeće." — Biće svakomu, koji čita kakav glasnik, poznato, da se je bl. Djevica 18 puta javila Bernardici, — koja je 13. lipnja 1925. proglašena blaženom, a 8. prosinca 1933. svetom. —

O šestom ukazanju pripovijeda očevidac, učeni liječnik, Dr. Dozú, koji je izdao knjigu „Lurdska spilja", ovo: „Kad sam ispustio Bernardičinu ruku, (taj je naime gospodin kao l i j e č n i k promatrao i ispitivao djevojčicu!) — „ustane ona i pođe nešto malo prema špilji. Opazim, da se njezino lice, koje je do sada nosilo izraz najvećeg blaženstva, najednom rastužilo: dvije su joj suze navrle na oči i pale na njezino lice. — Ova promjena njezinog izraza lica vrlo me začudila. — Čim je Bernardica svršila svoje molitve i čim je nestalo tajinstvenog viđenja, upitao sam je, što je doživjela za ovog dugog ukazanja. — Gospođa, odgovori Bernardica, dok me je za čas pustila s vida, gledala je nekud daleko iznad moje glave. Kad je malo zatim svrnula na me svoj pogled, zapitala sam je za uzrok, zašto se bila ražalostila, a ona mi reče: „Moli se za grešnike!" — Odmah sam se umirila, kad sam ugledala na njezinom licu izraz, koji je bio pun dobrote i vedrine. — Iza toga nje je nestalo."

O osmom prikazanju zabilježeno je ovo: „Poslije kratke molitve, kojom je Bernardica zazivala dolazak one neizrecive Ljepote, Bl. Djevica se njezinim očima prikaže. Iz držanja djevojčice moglo se zaključiti, da je stajala u razgovoru s Gospođom. Kad li se na jednom njezino lice rastuži i kao zastre koprenom žalosti. Njezine se oči ovlaže i obilje suza poplavi njezino lice. Malo zatim ona ustane i spusti se niz malu strminu, koja se nalazila pred špiljom, — kleknuvši na svakom koraku prigibala se i ljubila zemlju... Kad se Bernardica povratila u špilju, baci se još jednom na zemlju. Zatim ustane i gledajući prema Gospodi posve se uspravi, kao da joj je time htjela biti što bliže. Tako je nekoliko časaka slušala, zatim polazeći prema mnoštvu svijeta — (koji se tu s Bernardicom skupio) — jecajući od plača triputa

doviknu: Pokoru, pokoru, pokoru! — Očevidno ona je samo opetovala riječi, koje je slušala, — a sada ih po nalogu dojavila onoj skupštini naroda. Nije moguće opisati, kako su silno djelovale te riječi na sav sakupljeni narod. Svima su se pojavile suze na očima, jer su dobro razumjeli, da taj poziv na pokoru odgovara onom pozivu, od prijašnjeg šestog ukazanja, neka se mole za griješnike." —

2. Pr. br! „Moli se za griješnike!" — To je bio prvi nalog, što ga je Bernardica primila. — „Ovo je također najvažnije djelo od svega, što se u Lurdu zbilo. Svemu onomu, što se dogodilo bilo sa strane neba ili sa strane ljudi, glavna je svrha obraćenje griješnika." I doista! Tko bi mogao izbrojiti sve one duše, koje su se iskreno obratile bilo u Lurdu bilo drugdje radi čudesa, koja su se u Lurdu zbila — i još se zbivaju?! — Koliko se obratilo nevjernika, krivovjeraca, raskolnika! — Eto bl. Dj. Marija činom je potvrdila i neprestano potvrđuje jedan od zaziva u litanijama lauretanskim: „Utočište griješnika!"

Raditi — prema tome — na obraćenju griješnika znači odazvati se pozivu, vrućoj želji bl. Dj. Marije, — a to znači bez sumnje: zaslužiti njezinu sklonost! — Molimo dakle i danas — i uvijek za obraćenje griješnika. — Kadgod molimo „Zdravo Marijo!", posebnim žarom uzdahnimo one riječi te molitvice: „moli za nas griješnike sada i na čas smrti naše!"

Molimo za obraćenje griješnika; ali i radimo oko njihovog obraćenja! — Kako? — pitate. — O, ima svaki nas dosta prigode za to. — N. pr. čuješ psovača; možda je na žalost to tvoj domaći: možda muž, sin, — sluga, koji drugi ukućanin. Ukori ga odmah, ako držiš, da je to zgodno; a, ako ne možeš odmah, ono uzdahni: „Blagoslovljen budi Bog, blagoslovljeno Njegovo sveto ime" itd., pa poslije, kad se dotični primiri, ljubezno mu prigovori, pokaraj ga! — A ne bi li naša crkva nedjeljama i blagdanima bila punija, kad biste vi, koji sami ovamo dnevno dolazite, ovdje onde milo pozvali susjeda, susjedu, koji baš ne mare za polazak službe Božje: ajdemo u crkvu! — ili ih upitali: hoćeš li u crkvu, pričekati ću te, da podemo zajedno!? — Ili znadeš, da se u ovoj onoj tebi dobro poznatoj kući zametnula svađa među mužem i ženom — ili među roditeljima i djecom; ne bi li mogao, mogla na lijepi način zavađene pomiriti?! I ne bi li to sto — tisućuputa bolje bilo, nego osuđivati jednu ili drugu zavađenu stranku — i tako svadu, srčbu raspirivati?! — Ne bi li mnogo manje nečednih, besramnih šala i razgovora bilo, kad bi kršćanin, kršćanka takovom brbljavcu pokazali, da toga ne vole; kad bi mu naročito onda, kad što takovo brblja pred djecom i mladeži, spomenuli onu Gospodinovu, da će svaki nas i za pojedinu riječ račun polagati! — Ni štete, krađa, ni ogovora, laži, kleveta ne bi toliko bilo, kad bi kršćanin na doličan način i na zgodnom mjestu znao reći riječ i takova djela osudio! —

Eto, na takove i slične načine možemo raditi na obraćanju griješnika! Tako možemo zapriječiti mnogo grijeha. Sv. Marija Magdalena Pazzijska jednom je u djetinstvu cijelu noć gorko proplakala zato, što je po danu čula, gdje su se dva čovjeka ljuto svađala i psovala. Šesnaest godina kasnije Gospodin joj u viđenju pokaza divnu slavu, koju je onim suzama zavrijedila. Kolika će po tom biti plaća onomu, koji ne samo tuđe već učinjene grijehe oplakuje i za obraćenje griješnika moli, nego i nastoji iz ljubavi k Bogu grijeh i spriječiti? Ne će li si takov kršćanin, kršćanka sigurno ishoditi milost, da sama bl. Dj. Marija moli za nj u času smrti — i zagovara ga na sudu po smrti?

3. No možda će mnogi među nama poslije svega ovoga uzdahnuti: Dà, dà, lijepo je moliti za griješnike i obraćati ih; ali, na žalost, ja sâm sebi moram priznati, da sam griješnik, veliki griješnik, griješnica! — Dobro je, vrlo dobro, da to kršćanin spoznaje i priznaje! — I takov, takova neka ne klone! — Na putu je, da posluša bl. Dj. Mariju, koja je, kako smo čuli, rekla Bernardici: Pokoru, pokoru, pokoru — hoću, da činite! — A tko posluša taj poziv bl. Dj. Marije, sigurno je na putu spasenja, makar bio i najveći griješnik! — — —

Grijesima mora svakako da slijedi pokora. „Ako ne budete pokoru činili" — kazuje Gospodin Isus, — „svi ćete zajedno propasti!" — Dužni smo činiti pokoru radi svojih osobnih grijeha; ali dužni smo činiti pokoru i radi grijeha svojih bližnjih. Među nama ljudima postoji neka skupna odgovornost za dobro i za zlo — i mi smo na neki način dionici svih dobrih i zlih posljedica nekoga čina. Zato vidimo, da su sveci Božji oštru pokoru činili — ne samo za svoje neznatne pogrješke već i za grijehe drugih ljudi Nasljedovali su samoga Bož. Spasitelja, — a i bl. Dj. Mariju.

Zadovoljština, pokora je dio jezgre kršćanskoga života, veli jedan katolički pisac. — Ali na taj zakon pokore ljudi tako rado zaboravljaju — i može se reći, da nikad nije bio tako zaboravljen kao u današnjem vijeku zlobe, zloće, raspuštenosti. — Bezgrješno Začeće hoće da nas sjeti i toga, zato: pokoru, pokoru, pokoru činite!

A sv! — jer nitko ne može reći, da nije griješnik; nitko se dakle ne može ispričavati od pokore. — Mnogi se od nas plaši pokrore — i pita: kako ću je činiti? — Ni to nije tako teško, kako neki misle; i prilike za pravu — i tešku pokoru imamo svi preko dosta! — Ne treba da se bičujemo, da nosimo na tijelu lance sa sitnim iglicama itd., kako su to činili mnogi sveci Božji; već je dosta, da brige, teškoće svakdanjega života strpljivo, iz ljubavi k Bogu — i kao zadovoljštinu za svoje grijehe podnosimo! — Ova ona mala boljetica; ova ona neugodna riječ, što nam je dobaci koji naš ukućanin, bližnji, — sve to možemo učiniti

pokorom. — Sam nam dragi Spasitelj svjedoči, da je tako, kad je rekao one poznate riječi: „Tko hoće k meni da dođe, neka uzme križ svoj svaki dan i ide za menom!" — Velikoj većini kršćana ne bi bilo moguće ni uz najbolju volju činiti svaki dan izvanrednu pokoru, dakle ne bi mogli ispuniti poziv Gospodinov. Mora dakle, da se pod križem, koji Gospodin spominje, razumijevanju svakdanje teškoće; s njima dakle možemo činiti pokoru, — s njima ka Gospodinu doći!

Svakdanje teškoće strpljivo, iz ljubavi k Bogu — i kao zadovoljštinu za grijehe podnoseći odazvati ćemo se pozivu bl. Djevice Marije, bez grijeha začete: Pokoru, pokoru, pokoru činite! — ali s tim također zaslužiti njezin zagovor za života i na čas smrti!

4. Završimo ovo svoje razmatranje prema molitvi Crkve na današnju svetkovinu: zahvalom Bogu, koji je po bezgrješnom Začeću Djevice pripravio dostojan stan Sinu svojemu — i molimo Ga, da On, koji je Nju po zaslugama Sina svoga od svake ljage grijeha čistu sačuvao, — i nas po Njezinom zagovoru čiste — ili barem po ozbiljnoj pokori očišćene poslije ovoga života k sebi prim. u vječne stanove blaženih! Amen. —

Stj. Kolander, župnik.

PRIGODNI GOVORI

EUHARISTIJSKI GOVORI

za dane klečanja, za I. petak u mjesecu itd.

Po francuskom fra Karlo Nola

24. govor: U zagrljaju s Isusom

Često ćete puta čuti, da i uglednije osobe prigovaraju: Čemu česta sv. Pričest? I koji je primaju svaki dan, nisu ništa bolji od drugih!

Što vam se čini, je li to ispravno?

Apsolutno govoreći to je zgoljna i teška laž i očito nepravedan sud... ali s druge strane, ima tu nešto i istine.

Da vidimo!

Mi ne možemo da potpuno upoznamo sve učinke, koje u duši proizvodi česta ili svagdanja sveta Pričest.

Ima duša, koje, uza sve svoje slaboće i vanjske pogrješke, nalaze u sv. Pričesti jaku obranu proti strastima i tako im uspije sačuvati se od teških grijeha. A što bi od njih bilo, kada bi ostavili sv. Pričest!

Marçeau, zapovjednik nekoga broda pričešćivao se je često pače i svaki dan, kad je mogao; ali ipak je bio nešto nestrpljiv. Mornari su mu među sobom prigovarali, što će mu pričest, kad je ipak onako ljut. Čuo je on to i jednoga dana prizove ih k sebi pa im reče: „Ne smijete mi ništa predbacivati zbog moje pričesti i moje ljutine; jer, znajte, kada se ja ne bih često pričešćivao, ne bih se mogao suzdržati, a da ne bacim koga od vas u more, čim bi mi i malo što skrivio."

Mnogo puta pogreške kod takovih pobožnih duša izviru samo iz velike ljudske slaboće a nipošto iz zloće.

Budimo pravedni, pa ćemo vidjeti da se te sve pogrješke svode na malenkosti na kakove sitnice ili ženska mrmošenja. Sada isporedite to sa pogrješkama i tajnim zločama onih žena, koje se ne pričešćuju nikada, pa ćete opaziti golemu razliku. Doduše, mora se i to reći, da mnoge pobožne duše mogle bi i morale bi mnogo više koristi crpsti iz svetih pričesti te svojim izvanjskim ponašanjem dokazati i posvjedočiti svoju nutarnju krepost i duhovnu savršenost.

Zašto ipak nema toga u njima? Nije tome, dragi kršćani, kriva sveta pričest, jer je Isus svugdje i kod svakoga isti. Nego, tome su krive same takove pbbožne duše.

Neću ovdje da govorim o onima, koji se drznu primiti sv. Pričest sa smrtnim grijehom na duši, jer nam o takovima izričito sv. Pismo govori, da takovi blagujući Tijelo Kristovo blaguju svoju strašnu osudu i vječno proklestvo. (I Kor. 11 29).

Govorit ćemo samo o onima, kojima je doduše duša čista od smrtnoga grijeha, ali ipak bilo iz lakomislenosti, ili navike ili iz nemarnosti ne će da razmišljaju, koli uzvišeni i sveti čin obavljaju.

Priprava im za pričest nije dovoljna. Pravo pobožna duša zna, ako hoće da joj pričest bude spasonosnija i blagoslovljenija, da joj je potrebita i daljnja priprava, koja sastoji u tome da preko dana često upravlja k Isusu svoje misli i svoje osjećaje te uzdasima svoje ljubavi posveti Bogu sva svoja dnevna djela. Osim te ima i bliža priprava, koja često ne može da traje više od nekoliko časa, a služi nam da kroz to vrijeme uzbudimo u svojoj duši djela vjere, poniznosti, ljubavi i želje da se što prije sjedinimo s Isusom. Za to nisu potrebite izvanredno mudre molitve, pače ne traži se ni duga usmena molitva. Treba da se razgovaramo s Isusom, koji nas čeka na oltaru, pouzdano, priprostito i srdačno, kao što se dijete razgovara sa svojim ocem ili majkom.

S takovim osjećajima djeteta prema ocu ili majci — treba da i mi rastvorimo naše srce pri dolasku Isusovu u naše prsi i zagrlimo Ga svim žarom i zanosom svoje duše.

U nekome samostanu čč. sestara s. sakristanka pripravljala je hostije i punila njima piksidu, da to svećenik u sv. Misi posveti. Neko dijete iz zabavišta prokralo se do č. sestre i pita je, što je ono bijelo, okruglo, što drži u rukama? Časna odgovori, da je to hostija, u koju će sići Isus s neba. A onda će dijete: „Oh, časna, dajte da to poljubim, pa, kada Isus dođe, neka nađe tu moj poljubac!"

Evo, ovaku čežnju i ljubav morali bismo svi imati prema Isusu u hostiji.

Takovu su ljubav imali sveci. Takovu je ljubav imala na pr. sv. Roža iz Lime, koja je stupala na sv. Pričest, a izgarala je od ljubavi kao serafin, i od zanosa i radosti bila je kao izvan sebe. Kada bi je u času pričesti upitali, kako osjeća, ona nije znala ništa odgovoriti nego da osjeća takovu radost i veselje, kakovo se na zemlji ne može ni pojmiti, a kamo li osjetiti.

Sigurno tako uzvišenih osjećaja i duhovne radosti nije osjećao onaj za vrijeme sv. Filipa Nerija, koji je izišao iz crkve odmah čim je svetu Hostiju primio u se, pa sv. Filip bio prisiljen da pošalje dvoje djece sa svijećama da prate toga čovjeka i tako iskažu počast božanskome Spasitelju, koji se je još nalazio sakramentalno u prsima onoga nezahvalnika!

Tako nemarna i površna pričest sigurno da neće uroditi svojim božanskim rodom i plodom!

Ako želimo da uživamo kad jedemo kruh i da taj kruh dobro probavimo, treba ga dobro sažvakati. Isto moramo da učinimo i sa Euharistijskim Kruhom — to nam kažu iste Isusove riječi, — hoćemo li da nam Euharistijski Kruh dade život i prokliči u nama radost i veselje.

Poslije svete Pričesti, treba da smo sabrani u molitvi barem 1/4 sata, da Isusu zahvalimo. Treba da Mu tada iskažemo harnost naše duše na Njegovoj dobroti i ljubavi, da Mu obnovimo našu krsnu zakletvu vjere i ljubavi, jer po vjeri i ljubavi Isus se što intimnije sjedinjenje s nama, i naše duhovno ujedinjenje s Isusom biva plodnije i spasonosnije.

Treba da smo čvrsto uvjereni i da na to živo promišljamo da imamo Boga u svojim prsima...

U svojoj duši imamo Boga! Neizmjernu savršenost; onoga, koji sve može i koji sve zna, koji je sama dobrota, sama ljubav i sama sreća!

Možemo pitati u Njega, koji je baš i došao u naše srce da ga napuni svojim blagodatima, što nam je god potrebito za dušu i tijelo: možemo Mu iskazati svoje nevolje i bijede i pouzdano Mu otkriti sve naše napasti, sve naše bolesti, i postaviti u Njega sve naše pouzdanje, da će nam pomoći! Možemo ga moliti za sve one, koji su nam dragi i za sve žive i mrtve, za koje smo dužni moliti.

Dok su svete prilike Tijela Isusova u nama, Isus neprestano govori pobožnoj duši, i mi moramo da slušamo lijepe opomene, koje nam daje, dobre odluke, koje nam prišaptuje... Kako je milo tako se razgovarati s Isusom! Kako je spasonosno tako slušati Isusa!

Oh, kako vrijeme brzo leti u ovom božanskom razgovoru, i koliko će se blago Isusova blagoslova razliti po našoj duši, u našemu srcu za naše posvećenje!

Oh kako bi se tada lako umanjile naše bijede, kako bismo u napastima bili jači; kako bi nam dnevna dužnost bila svetija i velikodušnija; kako bismo bili bolji kršćani, ljubezljiviji u svojoj obitelji i srdačniji u svojoj zajednici.

Ovaj spasonosni upliv Euharistije shvatio je i razumio posve dobro glasoviti Osanam, kad je govorio: „Kad bi se i cijeli svijet odrekao Krista, ja u Pričesti nalazim toliku snagu uvjerenja, da se rugam sa nevjerstvom svega svijeta." Razumio je to i pisac Hemptienne, koji je ostavio napisano: „Koliko sam puta pristupio k oltaru sa srcem naduvenim, dušom izmorenom i tijelom istrošenim, a povratio sam se utješen i okrijepljen!"

Mora se priznati, da malo duša dobivaju od Euharistije ono, što je dobio Osanam ili Hemptienne, a to zato jer se njihova zahvala sastoji u površnom i nestrpljivom čitanju koje molitvene

knjižice, ili još samo u nekoliko Očenaša i Zdravih Marija, a da uopće ozbiljno nisu ni promislili, koga su u Pričesti primili.

Uzalud traži Isus od njih jednu iskrenu i srdačnu riječ — od srca k srcu, uzalud kuša da im u dušu ulije svoje nadahnuće; te su duše sve upijene u svoju vanjštinu i u usmene molitve — a duša njihova nije s Isusom niti čuje Njegova glasa.

Oh, kada bi njihove pričesti sličile pričesti jedne svete djevojčice, onda bi to sigurno bile dobre pričesti i rodile bi stostrukim plodom. Upita jednom ta djevojčica svoju majku: „Mogu li, mama, da za vrijeme pričesti molim bez molitvenika?" — A zašto me to pitaš? — priupita majka. — „Jerbo često sam rastrešena, kada čitam; inače nisam nikada rastrešena, kada se razgovaram sama sa dobrim Isusom; znaj, mama — kada se razgovaram s Isusom, meni je to isto kao da se razgovaram s tobom. Znam posve dobro, što hoću da rečem, i ne treba mi knjige." Ta je djevojčica imala živu vjeru — pa joj je molitva bila laka i ugodna — a pričest plodonosna.

Kakva treba onda da je Pričest, ako će da donese ploda i blagoslova duši!

Kakva će ploda da i donese Pričest dušama, koje lakoumno i rastrešeno pristupaju pred Svetohranište; koje više paze na nakit crkve i oltara nego li na svetu Hostiju; čije se misli zabavljaju ispraznostima, koje paze samo, tko je došao u crkvu i kako je obučen, a ne će da uzdignu svoju dušu, srce i pamet k Isusu, koji će do koji čas sići u njihove prsi?

Ima duša, koje se pričešćuju da budu i one u broju pobožnih i bogoljubnih ili da steku čast i poštovanje u svome društvu ili u svojoj župi. A to sve nije ništa nego zavidnost, takmičenje, ponositost, pače i ispraznost, a nipošto pričest i pobožnost.

Zlo ti ga je po one duše, koje se pričešćuju bez jednoga bitnoga uvjeta dobre pričesti: prave nakane.

Oh, Isuse, a Ti si ipak znao, koliko Ti bodljikavih trnja pripravljaju i pobožne duše, koje još kažu da su Tvoje!

Ti si znao, da će njihove besplodne pričesti biti oružje u rukama Tvojih neprijatelja proti samoj vjeri i proti uzvišenom daru Euharistije...

Ti si znao za sve to, a ipak si htio doći k nama i dati nam se za hranu...

O Isuse, evo ovoga časa, pred Tvojim Svetohraništem sa bolju u duši i srcu sjećamo se naših hladnih nemarnosti, naših mlakih i nehajnih pričesti, koje nam našom krivnjom nijesu donijele onaj neizmjerni plod, kojega si Ti nama obećao i namijenio za naše spasenje i posvećenje.

Oprosti nam, o Isuse, oprosti našu grješnu nemarnost i nezahvalnost prošlih naših pričesti; oprosti nam našu nesvjesnu lakoumnost, kojom smo pristupali k Tvojoj božanskoj Gozbi; oprosti pogriješke i svih onih, koji svojom mlakošću i nehajom još i danas uništavaju plod Tvoga božanskoga blaga: Euharistije!

25 govor: Dobra pričest: dobar život

Sv. Vinko Paulov reče jednom prigodom: „Tko se pričešćuje dobro, taj i sve drugo obavlja dobro!"

Ona žrtva i pregnuće, koje uložimo da se dobro pričestimo, bit će obilato nagrađeno, u koliko će nam svi drugi poslovi bolje ići.

Jedan sveučilišni profesor (Giulio Salvadori) govoraše: „Ono vrijeme što uložim u molitvu i sv. Pričest, osim što ima nebesku vrijednost, nije ni za ovaj svijet izgubljeno, jer sv. Pričest uči nas da ostalo vrijeme ne ulažemo u nepotrebne i suvišne stvari, i daje nam snagu da sve poslove obavljamo tačnije, bolje i savjesnije."

Ako Euharistijska vatra raspaljuje naša srca, svi naši činî bit će puni revnosti za spas duša; svako naše djelo bit će trajni hvalospjev Bogu za primljene milosti i trajna molitva za nove. Život naše duše postat će euharistijski, postat će posvećen jedino službi Božjoj.

To jedino imamo da tražimo u pričesti od Isusa: da naš život bude život Euharistije.

Ima kršćana, koji stotinu stvari traže od Isusa u Pričesti; a zaboravljaju pitati onu samo jednu potrebitu, koja sadrži sve druge: da živimo od Euharistije i živimo za Euharistiju!

U tome je tajna i ključ svetosti i savršenosti! Blago li bi ga nama bilo, kada bi naše pričesti urodile tim euharistijskim plodom.

Pitajmo i tražimo bez prestanka od Isusa tu milost. Nije moguće a da nas ne će uslišati: „Ako ostanete u meni, pitajte štogod htjednete, i dat će vam se: Si manseritis in me, quodcumque volueritis, petetis et fiet vobis." (Ev. Ivan. 15 7).

Upravo za to On je postao našim „kruhom svagdanjim", On je htio da u nama živi po sakramentalnoj pričesti i u vezu božanske ljubavi.

S toga razloga On nam naređuje: „Manete in dilectione mea: Ustrajte u mojoj ljubavi." (Ivan 15, 9). S istoga razloga bl. Don Bosko upirao je prstom u Svetohranište i preporučivao svojim učenicima: „Tu je sve!" To znači: ako se hranite Nebeskim Kruhom, ako Euharistijska krv teče vašim žilama, ako je vaša pamet napunjena euharistijskim mislima, onda imate sve, što može duša na ovome svijetu da ima, traži i uživa. Stoga je najpreča naša dužnost, kada imamo Isusa u svojim prsima, da Ga vruće i usrdno molimo za tu milost nad svim milostima: da živimo od Euharistije i živimo za Euharistiju!

Oh, tada će naše strasti, zamame svijeta i sotonske napasti moći da proti nama uzdižu drvlje i kamenje: bit će im ipak uzalud. Euharistijski Isus štitit će nas i braniti svojom ljubavlju. Neka sveta redovnica trpjela je jednom prigodom teške i nemile nečiste sotonske napasti. Napast je bila tako teška i jaka, da je

sotona u toj bijednoj duši bio osvojio svu pamet i sve osjećaje, ali jedino volja je bila čvrsta uz Isusa i nije na grijeh privoljela. Napokon je sotona posramljen ostavio napastovati tu svetu dušu i toga časa prikaza joj se Isus. Tuži mu se redovnica, kako ju je zapustio i pripustio na nju tolike napasti. „Ne, odgovara Isus — ja te nisam zapustio nego sam baš toga časa bio u tvojoj duši i gledao tvoju borbu." — A kako si mogao stati — pita ga svetica, u mojoj duši uz onake nečiste misli i osjećaje? — „A, je li ti bilo drago? — pita opet Isus. — Ne, dapače silno neugodno. — „Eto, ja sam baš i činio da ti to bude neugodno i da svladaš sotonsku napast; ja sam se tada nalazio u tvojoj duši — jer si me jutros primila u sv. Pričesti i pomogao sam ti pobijediti!"

Kad su tako blagoslovljeni i spasonosni oni časovi, kada je Euharistijski Isus u nama onda je potrebito da iskoristimo te časove i prikažemo Isusu sve svoje nevolje i potrebe. Treba toga časa uprijeti prstom i pokazati Isusu sve bolne i krvave rane naše duše, koje krvare od naše slabosti ili sotonske napasti; treba Mu pripomenuti sve one poslove, koje ćemo toga dana obaviti, da nas u njima očuva od grijeha i da nam ih blagoslovi; treba Mu predočiti i sve one prigode, u kojima ćemo se toga dana naći, kada će biti slavljena na kušnju i pogibelj naša krepost i nevinost, i već ujutro rano zamolimo Ga za obilatu milost i pomoć u tim prigodama, neka Njegovo presveto Tijelo ugasi u nama vatru strasti i grijeha, a ražari plamen svoje božanske ljubavi.

Duh Sveti opominje nas da ne bismo uzalud gubili vrijeme: „Particula boni doni non te praetereat: Nemoj da izgubiš ni jedan čas dragocjenoga dara." (Eccli. 14, 14). To se može vrlo zgodno aplicirati na ono vrijeme, dok je Euharistijski Isus još u našoj duši.

Svaki taj čas, koji bismo izgubili u rastrešenosti, u ispraznom razgovoru ili u bespotrebnoj znatiželjnosti, značio bi za nas jednu uskraćenu milost ili umanjenje gorljivosti, koja bi inače porasla u našoj duši, da nismo toga časa zaboravili, da je Isus u nama.

Ne biste vjerovali, da često puta o tim svetim časovima i milostima, koje bismo bili dobili, da smo ih dobro upotrebili, ovisi mir i naša sreća toga dana; ovisi, hoćemo li biti strpljivi u suprotivštinama, hoćemo li imati snage u napastima, hoćemo li znati i moći da zauzdamo i suzbijemo nagle i žestoke uzbune naše gospodujuće strasti i zle sklonosti.

Pazite i promislite dobro, što kaže sv. Augustin: „Timeo Dominum transeuntem: Bojim se Gospoda, koji prolazi." To hoće reći, bojim se da ne budem pripravan onoga časa, kada me pozove; da ne bih bio nepažljiv, kada mi bude govorio; da ne budem znao pitati i tražiti ono, što mi je potrebito, u času, kada On rastvori Svoje srce i raširi ruke da podijeli obilje svojih milosti!

Isus u Pričesti prolazi preko polja našega srca i kuca na najotajniju sobicu naše duše.

Treba da smo toga časa pripravni da Mu otvorimo — pripravni da odgovorimo na Njegove upite: moramo Ga sprovesti preko svih sobica naše duše i dati Mu da gospodari i zapovijeda s našim mislima, našim osjećajima, našim srcem i našom voljom.

I tada će i naša duša gorjeti istom vatrom kojom je gorjela i duša velikoga Chateaubrianda, kada se je prvi put pričestio: „Toga dana sve je u meni bilo Božje i za Boga. Realna prisutnost Euharistijske Žrtve bila mi je vrlo živa, i osjećao sam to, kao što sam osjećao da mi je moja majka uza me. Kada je sv. Hostija položena na moje usne, proželo me je neko divno božansko svijetlo. Drhtao sam od strahopočitanja. U sebi sam osjećao snagu mučenika. I toga časa bio sam pripravan da ispovijedim vjeru u Isusa Krista i da je zasvjedočim i u najvećim mukama, pa i samom smrću!"

To je uzor jedne dobre i plodonosne pričesti? Oh, kada bi i naše pričesti bile takove, kreposti i dobra djela tekla bi iz naše duše kao med iz saća. Našim dobrim djelima, našim krepostima, našim napretkom na putu savršenosti slavili bismo Oca Nebeskoga — Daritelja svih dobara, prema riječima Isusovim: „In hoc clarificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis: Time ćete proslaviti Moga Oca, ako donesete mnogo i obilato plodova." (Iv. 15 8).

I jedino tada, o kršćanske duše, koje se često hranite Euharistijskim Kruhom — sa vašim dobrim djelima, sa vašim cijelim kršćanskim životom pokazat ćete da ste uistinu bolje i savršenije od onih, koji su pobjegli od Euharistije ili vrlo rijetko sjedaju za Euharistijsku Trpezu. Na taj način vaš život bit će pun dobrih djela i rodit će svojim plodom, i vaš dobar primjer privest će Euharistiji još mnoge duše, koje će zajedno s vama svečano priznati i ispovjediti, da je ovaj preuzvišeni Sakramenat „spas duše i tijela, lijek proti svakoj duhovnoj bolesti, koji liječi naše opačine, suzbija strasti, rastjeruje i slabi napasti; po kojemu se u dušu ulijeva obilje milosti; koji čini da niče i raste krepost, vjera se jači, uhvanje se krijepi, a ljubav se raspaljuje i umnaža." (Naslj. Krista IV, 4. 2).

S ovako svetim raspoloženjem i ovako pobožnim nadahnućima i željama zamolimo Isusa, koji je ovdje na oltaru prisutan, da nam udijeli milost, da bismo Ga svaki dan primali u svoje srce i da se nikada ne bismo prazna i suha srca udaljili od Njega, nego neka raspali naše duše vatrom Svoje ljubavi, koja će vazda gorjeti i nikada se utrnuti; vatrom takove ljubavi, koja će rasvijetliti naše pameti i očistiti srca i pripraviti nas, da ga čistim srcem ljubimo na nebesima, za vijeke vijekova. Amen.

Svršetak Euharistijskih govora.

Kod blagoslova kapelice

1. Na svečani način blagosiva se danas kapelica, koju podigoše dragi naši N... Ona je znak njihove vjere u Boga! — Jer, ako je nije podigla vjera u Boga; ako kapelica ne bude ono, zašto je podignuta, — naime, da se u njoj vrši služba Bogu, Isusu, — čemu je podignuta? Čemu toliko žrtvi, briga, troškova?! Pametnoga razloga — osim vjere — ne može se navesti! —

Dakle i ona je, — kako ovđe lijepa stoji — dokaz vjere u Isusa, Sina Božjega, raspetoga i uskrsnuloga! —

No, pr. br! i vi sami dobro znate, što se danas o vjeri uopće drži, sudi, a često i govori ili piše. „Vjera je privatna stvar svakoga čovjeka" — vele oni, koje u srce bode, kad neko odrješito svoju vjeru ispovijeda i svjedoči za nju vanjskim načinom, kako to — recimo — učiniše N... svojom kapelicom i njezinim blagoslovom. — „Vjera je popovska izmišljotina" — „to je popovski kšeft" — reći će drugi. — I za ovu kapelicu rekao je neki (— ne znam, da li u šali; no, svaka šala pola istine! —), da N... grade popu „verkštat"! — Na taj prigovor, — da druge ne spominjem, jer bi predugo govorio, — odgovaram s velikim Rusom Tolstojem („Filozofija života" od A. Ušeničnika s. 77.—78.): „Vjera daje životu snagu i smisao. Zato čovječanstvo živi. Jer od kada je ono, otada je i vjera. Gdje ima života ljudskoga, tu ima i vjere... Vjera je životna snaga!" — A Tolstoju nitko valjda ne može reći, da je klerikalac!! — Osim toga u Bibliji, — a nju poštuju i nevjernici, — nigdje ne piše, da je Gospod Bog najprije stvorio popove, a onda Adama i Evu, — da popovi uzmognu vjeru izmisliti i kod Adama i Eve i njihovih potomaka praviti „kšeft", — nego nam Biblija svjedoči, da su Adam i Eva i djeca njihova kroz mnoga stoljeća vjerovali u Boga i žrtve mu prinosili; — dakle su sami bili svećenici — ili što je posve razumljivo, — oni su ovoga onoga između sebe izabrali i odredili, da vrši službu svećenika. — A što se baš kršćanstva tiče, — popovi ga nijesu izmislili, — već mu je početnik sâm Isus Krist. Tko će pak Gospodinu Isusu dobaciti, da je izmislio vjeru za kakav „kšeft", taj nije vjernik, nego svetogrdni hulitelj.

Ali, zašto spominjem sve to? — Zato, da svaki vas, a posebice: naši N... znadu, što će odgovoriti onomu, koji im možda štogod predbaci radi vjere, crkve, — a i ove njihove kapelice. — Ne treba ni koji od vas na prigovor kogagod bilo poniknuti nikom; kršćanin može ponosno, otvorena čela svakomu u lice pogledati! — Ako nam tko prigovara, ako nas tko prezire, ako na nas radi vjere napada, — ne čudimo se! Sin Božji, naš Spasitelj, rekao je apostolima, a i svim vjernim kršćanima: „Ako su mene progonili — i vas će progoniti! Nije učenik nad učitelja!" — I opet: „Izgonit će vas iz zbornica; pače dolazi čas, kad će svaki, koji vas ubije, misliti, da Bogu službu čini!" (Iv. 16 1). — Ne čudimo se dakle prigovorima! Ponosno ih odbijmo, — jer

uvjereni i posve sigurni, da je sv. vjera Isusova — i sve, što se na njoj osniva, Božjega porijetla! —

Navesti ću još dvoje, što će biti dobro, da si svi zapamtite.

2. a) Prava kultura, visoka izobrazba, nikako nije proti vjeri; štc više, može se mirno ustvrditi: kulturan čovjek biti će redovito i religiozan, to će reći: vjeri odan. — Pogledajmo stare narode i spomenike, koje su iza sebe ostavili!

Stari Egipćani bili su visoko kulturni. To nitko ne će poricati. U njih je bila vrlo razvijena književnost, filozofija, pjesništvo. Bili su na glasu zvjezdoznanci, matematičari i graditelji. I da nijesu Arapi, pristaše Muhamedove vjere, uništili veliku knjižnicu u Aleksandriji, — koja je u ona doba, kad još tisak nije bio izumljen, već se knjige rukom pisale, imala na stotine tisuća knjiga, — i još bi ih valjda bolje poznavali i cijenili njihovu kulturu. — Na glasu su egipatske piramide, grobnice njihovih kraljeva. I moderni se graditelji čude, kako je izveden taj ogromni posao — bez strojeva, posebice bez dizala za silne terete onog kamenja. Kako su ljudi kamenje, koje je na metercente, tone teško, dizali u visinu od trideset, četrdeset, pedeset metara i više! — Pa egipatski obelisci! — To su vam stupovi od jednog jedinca tog kamena po 15—20 i više metara visoki. Kako su ih dizali, postavljali? U Rimu, pred velebnom crkvom sv. Petra apostola stoji jedan od tih egipatskih obeliska visok 25 i 1/2 metra. U 16. stoljeću prenijeli su ga onamo s nekog drugog mjesta u Rimu, — u šesnaestom stoljeću, kad je graditeljstvo u Italiji bilo na visokom stepenu, — pa je bilo okapanja kod osavljanja toga obeliska! — Po svemu dakle, Egipćani su bili na visokom stupnju kulture. Pa kako je s vjerom u tom narodu? Toliko je spomenikâ, koji svjedoče za vjeru Egipćana; toliko ostataka njihovih hramova, da se mora priznati, e je taj narod — visoko kulturan, — i visoko cijenio vjeru u Boga — ili bolje, jer su prema našem kršćanskom mišljenju bili pogani, krivobošci, — u božanstva. —

U Indiji diče se kulturom od 500 godina i više — prije dolaska našeg Spasitelja na svijet; — pa i u Indiji ima najljepših graditeljskih spomenika, spomenika kulture, — u hramovima! — Tako i u neznabožačkoj Kini. — U Peru, u južnoj Americi, nalazi se ostataka kulture, za koje tvrde, da su stari i 30.000 godina, — što dakako izgleda malo nevjerojatno; — a među tim ostacima ima i hramova, dapače čudno: hramova križu! — Da spomenem još i stare Grke: najljepše umjetnine, kipovi od kamena ili kovine, nalazili se u njihovim prekrasnim hramovima.

Svi ovi i drugi visoko kulturni stari narodi cijenili su vjeru. — Dakle kultura, naobraženost nije nikako protivna vjeri. — Među vjerom i pravim znanjem, pravom kulturom, nije i ne može biti protuslovlja! — Svjedokom su nam toliki učenjaci, filozofi, liječnici, prirodoslovci, koji nijesu samo imenom bili kršćani,

već su to bili djelima i životom! — Samo „zla upotreba znanja reda bezvjerstvom" — veli znameniti franceski učenjak Rousseau.

b.) Dà, dà, zla upotreba znanja, kulture, vodi čovjeka do bezvjerstva. — Čovjek može biti u velike obrazovan, biti upućen u sve znanosti, poznati mnoge jezike, — u kratko: biti visoko kulturan, ali mu može manjkati plemenito srce! Takav čovjek kraj sve svoje kulture može biti silnik, može dapače prolijevati krv, — a kamo li ne činiti koješta drugo, što sv. naša vjera osuđuje. Svjedoči nam to povijest; svjedoče nam to na žalost i današnja vremena, — u koja se svijet diči tako visokom kulturom! —

„Anima humana naturaliter christiana" — duša je čovječja od naravi kršćanska, — rekao je jedan kršćanski mudrac iz prvih vjekova kršćanstva. Ja bih to za ovaj puta preveo ovako: Svaka plemenita duša, svako plemenito srce cijeni vjeru! — Dà, gdje je bilo plemenštine srca, tu je bilo i vjere, vjere u Boga i Božanstvo, tu je bilo i drugih krijeposti! — Ne ću vam za dokaz navadati velike muževe iz staroga zavjeta: Nou, Abrahama itd. Spominjem one, koji nijesu znali za objavu Božju i koji Sv. Pismo nijesu poznavali; to su n. pr. grčki mudraci: Sokrat, Plato, Aristotel, pa da ne nabrajam druge — u Rimljana: mudrac i veliki govornik Cicero. — Kad biste čitali njihove spise, divili biste se, kako ti ljudi misle i govore o Bogu, vjeri, religiji. „Premda Boga ne može vidjeti nijedna smrtna narav, ipak ga mi iz njegovih djela upoznajemo" — veli spomenuti Aristotel. — „Što nam može biti jasnije i očitije, kad pogledamo nebo i posmatramo njegove predmete, nego da postoji neko Božanstvo silne inteligencije, koje je sve to udesilo" — veli Cicero. I opet isti: „Da Bog opstoji, to je tako jasno, da ja sumnjam o zdravi razum onoga, koji to niječe." (De natura deorum.) —

Hoćete li svjedoke iz novijeg vremena? — Već prije spomenutom znamenitom mudracu ruskom, Tolstoju, ne može nitko zanijekati plemenitost srca; što više, mora mu se diviti. I ta plemenita duša tvrdi, da čovječanstvo živi od vjere! „Probudio sam se na život, kad sam spoznao Boga" — piše on. „Kad ja postojim, mislio sam, mora da ima i uzrok, što jesam; dakle i uzrok uzroka. A taj je prauzrok: Bog... Bez Boga ne može se živjeti!" — „Vratio sam se vjeri" — kaže na drugom mjestu, „jer bez nje nijesam našao ništa u životu, baš ništa osim propasti!" — Veliki Čeh Masaryk veli, — a nije on ni katolik! — za Gospodina Isusa, da je „njegov život i njegova nauka spasila čovječanstvo." — Dakle, da ne duljim, plemeniti ljudi cijene vjeru, priznaju joj uzvišenu vrijednost za čovječanstvo. —

Pravo kulturnom i plemenitom čovjeku vjera je stvar ne nepotrebna, već stvar uzvišene vrijednosti — tako, da ih ima ne svećenika-popova, već svjetovnjaka, ne samo kršćana, već i inovjeraca, koji kliču čovječanstvu: ili vjera — ili propast!

4. No, da završim! — Dragi naši N... mogu s ponosom gledati na svoje dovršeno djelo. Lijepa je njihova kapelica, — ali je i lijepi dokaz njihove vjere u Boga, — a i dokaz kulture i plemenitoga srca njihovoga! Jer su pak kršćani katolici — i takovi, te oni po svršenom svojem poslu u prvom redu zahvaljuju Svevišnjemu Gospodu Bogu, koji im je dao dobre volje, ustrajnosti, požrtvovnosti, da si ovaj domak Božji sagrade! — Zahvaljuju, — kao plemeniti ljudi, — svima, koji su ih u tom poslu podupirali i pomogli bilo na koji način: darovima, novcem, savjetom, radom. Zahvaljuju i svima vama, koji ste tu njihovu današnju slavu svojom prisutnošću počastili i tako radost njihovu povećali! —

Ja — najzad — kao župnik želim, da ovaj domak Božji, koji je molitvom Crkve, blagoslovom, reći bi dobio dušu, oživio, — živi uvijek u vašem selu, da bude srce srca vašega; želim, da gar revno pohađate ne samo onda kad se u njem bude vršila služba Božja, prinosila nekrvna žrtva, koju je Gosp. Isus naredio uoči svoje muke, — već da ga i inače posjećujete, osobito u časovima tuge, brige, raznih teškoća u životu! — Budete li tako činili, iskusiti ćete i uvjeriti se, da Bog nikomu dužan ne ostaje; da će vam ono, što ste za Njega, za Njegovu čast — u ovom domu žrtvovali, stostruko vratiti, naplatiti vam blagoslovom, srećom, mirom i zemaljskim, a i napokon vječnim! To će učiniti, — budite sigurni! — presv. Srce Spasitelja našega, a po zagovoru svoje i naše majke, Marije, i sv. hranitelja svoga Josipa. Amen. —

Stj. Kolander, župnik.

O kršćanskoj dobrotvornosti

U jubilejskoj svetoj godini naše su oči bile neprestano uprte na Krista raspetoga na križu. On je Spasitelj svijetu bio prije 1900 godina, On može jedini svijet spasiti danas, i On će jedini biti Spasitelj svijetu u budućnosti. Isus Krist je bio svijetu pravi Spasitelj prije 1900 godina jer je tada svojom odkupiteljskom smrću izvršio pomirenje neba sa zemljom i tako povratio ljudima sposobnost za ulazak u nebo. A Krist može biti Spasitelj svijetu i danas, jer nam je dao takve nauke, takve smjernice životne, da se po njima može urediti i vremeniti život ljudi na podlogi pravednosti i podnošljivosti.

Krist nam je dakle Spasitelj duša, ali i učitelj života i to jednako učitelj vječnoga kano i vremenitoga života.

Na ovome svijetu ima jedna velika nevolja, koja mnogo kvari harmoniju svijeta i ugodnost života, a to je siromaština. I Sveto nas Pismo samo uči ovako moliti: **Ni velikog bogatstva ni prevelike sirotinje nedaj nam Bože, samo ono**

što nam je za život potrebito to nam udijeli, Gospode! Siromaštinom mi smatramo neimanje zemaljskih dobara. Dobra ovoga svijeta su ograničena, a ljudi na svijetu ima mnogo, a uza to još ljudi i nijesu jednaki ni po svojoj vrednosti ni po sposobnostima, pa se zato nužno događa, da nemaju svi jednako mnogo zemaljskih dobara — jedni imadu više i tima mi kažemo da su bogatiji, a drugi imadu manje i te smatramo siromasima. Tako je po svijetu uvijek bilo i tako će biti i drugo što naučava, taj samo vara, a ako bi tko zbilja vjerovao, da je moguće u svijetu stvoriti stanje, da svi ljudi imadu jednako, da ne bude dakle ni bogatijih ni siromašnijih, taj vara samoga sebe, jer ne poznaje ljudske naravi ni ljudske prošlosti. I sam Isus je rekao: siromaha imat ćete uvijek među sobom.

Ali ako ova zemlja i ne može sve jednako bogatima učiniti može i mora svu djecu prehraniti, ovaj svijet mora prema onom što nas Sveto Pismo uči, pružiti svakom čovjeku ono što mu je nužno za život. A to može biti samo na dva načina: ili da na svijetu vlada rat svih proti svima t. j. da vlada sveopća otimačina i da svatko grabi gdje što dohvati ili da se ljudi bratski sporazume i međusobno pomažu. Ono prvo stvorilo bi pakao na ovom svijetu, zato je onom drugom, onom bratskom sporazumijevanju i međusobnom pomaganju putio i učio nas i Krist i temeljna smjernica, koju je Njegova vjera vazda davala ljudima za uređenje međusobnoga odnošaja na zemlji bila uvijek ona zapovijed ljubavi: ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe.

Danas želim razložiti kako svijet može iz današnje krize izaći po djelotvornoj kršćanskoj ljubavi, ili putem kršćanske dobrotvornosti. Učinit ću to zato jer danas još lebdi nad svijetom uvijek jednako opasnost grozne socijalne katastrofe.

Razložiti ću Vam dakle evo:

1.) Što je kršćanska dobrotvornost i prema kome smo dužni biti dobrotvorni;

2.) U kojem smjeru i u kolikoj mjeri se ta dobrotvornost mora očitovati.

I.

Dobrotvoran biti znači Boga radi svakom čovjeku dobro želiti i dobro činiti. Lijepo to nam tumači sv. Ambrozije kad kaže: Kršćanska dobrotvornost je sastavljena iz dva dijela: iz dobre nakane i darežljivosti. Ovo obadvoje spada skupa. Nije dosta da drugome samo dobro želimo, nego moramo mu i dobro činiti, kao što opet nije dosta ni to, da dobro samo činimo nego to naše djelo mora biti popraćeno i sa dobrom nakanom i potjecati iz dobre volje... Mi smo ljudi stvoreni na

sliku i priliku Božju. Pa kao što Bog svima svojim stvorovima jednako dobro želi i dobro čini, tako isto moramo činiti i mi ako hoćemo da sličnost s Bogom, koju je u nas stavio, sačuvamo. A posebice moramo dobro želiti i činiti baš ljudima, jer su nam oni svi po Bogu braća i sestre i za isti su cilj određeni kao i mi — za vječni život.

Da ne budemo nikada u dvojbi kome moramo dobro činiti učio nas je Krist izričito, da moramo dobro činiti svima ljudima pa što više i onima koji po ljudski sudeći to nebi zavrijedili, naime i svojim neprijateljima. I njima moramo dobro želiti i činiti, ako ne poradi njih samih a ono poradi Boga. „Jer ako ljubite one, koji Vas ljube, kakvu ćete plaću imati? Ne čine li to i carinici?" (Mt. 5 46). „Ako tko tebe kamenom, Ti njega kruhom" — govorio je Gospodin opet drugom zgodom.

U našem kršćanskom društvu dužan je svatko tko ima više dobara no što mu je neophodno potrebno za život davati u slučaju nužde onome tko nema ni onoliko koliko mu je nužno za život — dužan je davati svatko prema onoj Tobijinoj: „Sinko od imanja svojega dijeli milostinju. Nemoj odvraćati lica svojega od siromaha, tako će se naime dogoditi, da se neće odvratiti ni od tebe lice Gospodnje. Kako možeš, onako budi dobrotvoran. Ako ima u tebe mnogo dijeli obilno, akoli bude malo, nastoj i od siromaštva svojega rado pomagati. Jer svim tim spremaš sebi dobro blago za dane zle." (Tob. 4 7-10).

Onaj koji može davati nesmije se varati izgovorom, da je ovaj ili onaj siromah sam sebi kriv što često i biva da radi toga nitko nije dužan podupirati ga. Krist je dobro znao, da je to većinom samo zaključak grube sebičnosti, pa je zato i govorio: „Ne sudite, i neće vam se suditi; neodsuđujte i nećete biti odsuđeni; opraštajte i biti će vam oprošteno. Dajte, i dat će vam se, mjeru dobru nabijenu, stresenu, preobilatu dat će u naručje vaše, jer kakovom mjerom mjerite onakvom će se odmjeriti i vama." (Lk. 6 37 38).

Uopće u ispitivanju naše dužnosti da pomognemo drugima ljudima nesmijemo biti previše rigorozni, jer ćemo napokon na svakom čovjeku uvijek nešto naći čemu da prigovorimo. I crkveni nas oci opominju, da se toga čuvamo, jer možemo lako osuđujući tude pogriješke upasti i sami u pogriješku, da neizvršimo svoje dužnosti milosrdnosti prema bližnjemu pa da time sagriješimo pred nebeskim Ocem. Tako nam onaj sv. Ambrozije, koji nas doduše ozbiljno opominje, da netrebamo podupirati koje kakove skitnice i potukače i uopće one koji neće da rade, ipak lijepo svijetuje da neispitujemo baš uvijek strogo,

da li je baš ovaj ili onaj koji našu pomoć traži i vrijedan i dostojan te podpore. A sv. Ivan Zlatousti opet kratko kaže: čovjek treba da bude milosrdan a ne sudac. Jer ako bi uvijek na dlačicu htjeli ispitivati i istraživati da li smo dužni pomoći, onda se sigurno nebi našao više nitko kome bi mi morali pomoći, jer bez pogriješke nećemo naći nikoga. Nego kao što luka prima u sebe sve lađe bez obzira kakve su, tako neka bude i u bogata čovjeka otvorena ruka i blagodarno srce za sve koji su bijedni.

II.

Vjera nas dakle naša uči da po Božjoj odredbi svi koji mogu moraju biti dobrotvorni prema drugim ljudima pa i prema neprijateljima. U tom nema iznimke i od te dužnosti nema isprike. A naša dobrotvornost ima da se očituje eto u ovim djelima: gladna moramo nahraniti, žedna napojiti, gola odjenuti, putnika primiti, bolesna pohoditi, sužnja odkupiti i mrtva ukopati. Kad bi se svi ljudi ovih naputaka držali, bila bi sigurno u mnogom ublažena ona velika bijeda, koja danas u svijetu među ljudima vlada. Ali baš zato moramo barem mi katolici biti o tom na čistu što u tom pogledu od nas Bog traži. Mi moramo gladne nahraniti, svejedno bio taj tko je gladan veliki ili mali, bio dijete ili nemoćni starac, skrivio on to svoje stanje sam ili neskrivio, samo ako je ovaj čas gladan a nemože si pomoći, dužni smo ga nahraniti ako mi to možemo. Razumije se dakako, da nijesmo dužni nahraniti čovjeka lijena, koji bi iz kršćanske dobrotvornosti, htio praviti špekulaciju, jer sv. Pavao kaže: tko neradi, netreba ni da jede. Nijesmo dužni nahraniti možda kakvog ludoga škrticu, koji nebi iz gramzljivosti za novcem htio da utroši ni onoliko koliko mu treba za jelo. (Prosjaci sa velikim kapitalima!).

Međutim opet nesmijemo zaboraviti, da gladna nahraniti, žedna napojiti, gola odjenuti neznači samo komadić krušca pružiti bijedniku koji na naša vrata dođe ili pružiti čašu hladne vode putniku koji pokraj naše kuće prođe ili udijeliti koji komad ponošenog odijela prosjaku, koji nas zato zamoli, nego to znači i osnivati i svojski podupirati takove ustanove, u kojima će sve to moći naći svi oni koji su u istinu u nevolji, a do nas doći nemogu. Sveti je na primjer Izidor bio siromašni naplačar, pa kao tuđi sluga nije mogao imati toliko kapitala, da bi mogao podizati sirotišta i bolnice, crkve i skloništa, ali kako je ipak od svega srca želio pomagati drugim ljudima to je sam sa velikim trudom iskopao duboki zdenac, na kojem je kroz stoljeća i naraštaje hiljade i stotine hiljada ljudi našlo okrijepe od umora na putu ili pri teškom radu.

Danas imade po svijetu mnogo bijednika velikih i malih. Ima mnogo ljudi, koji bi htjeli raditi i zaslužiivati nasušni kruh sebi i svojim obiteljima, ali posla nemogu naći. Ima takvih mnogo po gradovima pa i po selima — a ipak ti ljudi sa svojom

djecom moraju jesti i moraju se bar najnužnije zaodjeti. Države su zato uvele t. zv. podpore neuposlenima, po mnogim gradovima pa i po većim selima uvedene su pučke kuhinje, gdje ovakovi nesretnici mogu dobiti ono što im je najnužnije za život. Pa eto i po najmanjim našim crkvama postavljene su posebne škrabice pod imenom: kruh sv. Antuna za podupiranje siromaha. Svuda mi tu možemo pomoći i moramo pomagati, jer će nam to biti uvjet za ulazak u vječni život. Na sudnjem danu govoriti će Krist: bio sam gladan i Vi ste me nahranili, bio sam žedan i Vi ste me napojili, bio sam gol i Vi ste me odjenuli, bio sam bolestan i Vi ste me pohodili, bio sam siromašni putnik, a Vi ste me pod krov primili...

Blago nama, ako se te riječi budu onda i nas ticale, a jao nama, ako nas se nebudu ticale, jer je jasno Gospod rekao: sve ono što ste siromasima i bijednima činili, meni ste učinili.

No u kolikoj mjeri smo mi dužni siromahe bilo izravno sami podupirati bilo pomagati ustanove, kojima je zadaća i svrha opskrbiti nevoljnike? U tom pitanju imamo jasan odgovor u živom primjeru sv. Martina. Sveti je Martin bio rimski vojnik. Uz druge oznake svoga vojničkog zvanja imao je i široki plašt, što su ga rimski konjanici nosili. S tim plaštem mogao se vojnik i do dvaputa omotati. Martin nije prosjaku poklonio ni konja na kojem je jahao, ni mač što ga je o bedru nosio, ni drugo odijelo bez kojeg kao vojnik nije mogao biti, već mu je poklonio polovinu plašta, jer je sam sa drugom polovinom još uvijek se mogao pristojno ogrnuti.

Evo nam dakle odgovora dokle mora da ide naša dobrotvornost. Niti mi moramo sve podijeliti što imamo, niti mi moramo sebe se podpuno odreći, a da drugome možemo dijeliti — sve su to istina junačka i nadasve krijeposna djela, ali to nijesu zahtijevi za ulazak u kraljevstvo Božije. Mi moramo dijeliti i davati od svoga suviška, a suvišak je ono što nam nije nužno za pristojan život prema odgoju, staležu i položaju našemu. Koliko je to, što nam treba za pristojan život, to se dakako neda odrediti ni brojem ni mjerom, tu odlučuje savjest i svijest, da ćemo jednom odgovarati Bogu za sav naš život pa i za upotrebu našega imanja. Stari naši crkveni učitelji ovako nas uče: svaki posjed, svako imanje je od Boga i momentani posjednik samo je uživalac i odgovorni upravitelj. Svaki posjednik ima pravo da od imanja za se upotrebi sve što mu je potrebno, no suviškom je dužan tako raspolagati, da to bude za druge ljude, za bližnjega sredstvo za proizvadanje životnih namirnica ili ako je tko privredno već nesposoban posjednik imanja mora mu u formi milostinje toliko pomoći da si može te životne namirnice nabaviti. Posjednik, kažu dalje crkveni oci, može doduše tako i neraditi može samo na pomnožanje svoga imanja gledati a bez

obzira na bližnjega, ali u takovom slučaju on krade od svoga bližnjega i postaje ubojica siromaha. Za ovakove onda posjednike vrijede Kristove riječi: jao Vama, jer kojom mjerom mjerite, onom će se i Vama mjeriti. Sveti Jakob ozbiljno govori: „Kakva je korist braćo moja, ako tko kaže, da ima vjeru, a djela nema? zar ga može vjera spasiti? ako brat ili sestra goli budu ili su bez svakidašnje hrane, a reće im koji od vas: idite s mirom, grijte se i nasitite se, a nedate im, što im je potrebito za tijelo, kakva korist?" (Jak. 2, 14-16).

Zato je lijepo naša narodna mudrost skupila svu našu obvezu dobrotvornosti pa i njene međe u kratkoj izreci: živi ali daj i drugome da živi....

III.

Kršćanska naša vjera donijela je na svijet dobrotvornost i zato je dobrotvornost bila od uvijek posebna karakteristika naše katoličke zajednice. Od onih prvih dana kada među kršćanima nije bilo prosjaka, jer su imućniji dobrovoljno jedan dio svoga imanja prodavali i predavali crkvenim poglavarima za podupiranje siromaha i nevoljnika sve do današnjih teških vremena pravi su se katolici uvijek odlikovali dobrotvornošću. Ta ljubav prama bližnjemu i želja da se dobro čini ljudima rodila je bolnice i sirotišta, rodila je one mnoge i mnoge bratovštine za pomaganje siromaha, rodila je i one mnoge redove milosrdnih sestara i redovnika, rodila je i sve one ustanove koje i u današnje vrijeme sjaju kao sjajne zvijezde u sred tolikih tamnih strana ljudske zajednice.

Razumimo i mi dobro Isusovu nauku i zapovijed o međusobnoj dobrotvornosti, pomažimo rado jedan drugoga, na lijepim primjerima svoje časne prošlosti oduševljavajmo se i učimo ako treba kadgod i teže žrtve za bližnjega pridonašati, jer onda će se i na nama ispuniti Gospodovo obećanje: blago milosrdnima, jer će i oni milosrđe postići.....

Ivan Berti,
župnik u Indiji.

O. Mauricij Gugić:

Trećoredske Konferencije

VIII konf.: O ogovaranju i klevetanju

U vezi sa 3 točkom Pravila

1. Sveti je Jerolim već u svoje vrijeme govorio, da ima malo kršćana koji ne govore zlo o iskrnjemu svomu, koji jezik svoj čuvaju da drugoga ne ogovaraju. Dapače, on veli; oni isti, koji

svim silama nastoje da se od ostalih grijeha i mana čuvaju, koji idu za tim da postanu s dana što savršeniji i kreposniji, ti isti ne mogu se uzdržati a da se jezikom svojim o drugoga ne zadiru, a da drugoga, njegov život, njegovo vladanje po ustima ne raznose i pretresaju. — Eto! ja govorim vama, braćo i sestre, koji ste stupili u Treći Red da budete mogli što bolje se zla čuvati a oko dobra nastojati. Ja moram priznati da se vi grijeha čuvate, da se malo po malo nastojite popraviti od prijašnjih svojih pomanjkanja. Ali mogu li ja sigurno kazati da vi čuvate svoj jezik, da vi u društvu ne krojite kadgod halje na ledima iskrnjega svoga, kako se običava kazati, da drugoga ogovarate? Mogao bih možda to tako držati i vjerovati ali me smućuju spomenute riječi sv. Jeronima te se moram osvjedočiti da se ni vi te pogreške ne čuvate. Tko pako o drugomu zlo govori, taj sigurno o njemu i zlo misli i sudi, jer govor nije nego očitovanje onoga što se ima u pameti i u srcu, onoga što se misli i sudi. Suditi i govoriti zlo o drugomu, to su dva grijeha protivna ljubavi, dva grijeha, veoma obična, obična i kod onih, koji su u ostalom dobri i kreposni, obična, to će te i sami biti sigurni, i kod istih trećoredaca. A kad je to tako ja ću vam u kratko baš o tim dvima manama štogod kazati.

2. Tko ljubi iskrnjega svoga taj o njemu zlo ne misli i zlo ne sudi. „Charitas non cogitat malum, veli sv. Pavao, ljubav na zlo ne misli," a tko zlo o drugomu ne misli taj i ne govori.

Pazite što kaže Isukrst: Nemojte drugoga suditi i vi sami ne ćete biti osuđeni. Inače onim istim sudom kojim budete drugoga sudili, biti ćete i vi isti osuđeni. Sv. Ivan Zlatoust kaže: kada ti misliš ili sudiš zlo o iskrnjemu ti osuđuješ ne njega nego samoga sebe i vječnog suca siliš da bude s tobom što oštriji i da što strože osudi i malene tvoje grijehe. Razlog zašto će Bog tako strogo postupati protiv onima, koji drugoga osuđuju stoji u tomu, što oni oduzimlju Bogu ono što Njega ide. On je Gospodar, svi moraju Njemu dati račun, On je sudac, on jedini poznaje naše misli, naše želje, naše srce, naše nakane. Onaj koji sudi on Bogu tu vlast vrhovnog suca oduzimlje i sebi prisvaja. Osim toga Bog će protiv tim sucima iskrnjega svoga biti oštar, jer oni na taj način krše zapovijed njegovu zapovijed da se ljubimo.

3. A što da kažem o ogovaranju: Evo što o tomu govori Duh Sveti. „Čovjek koji mrmoši i koji je dvoličnog jezika proklet je." Pa opet: „Čuvajte se mrmošanja, čuvajte jezik od ogovaranja, jer skroviti govori ne će biti bez kazne." A na drugom mjestu veli još Sv. Pismo: „Ogovaratelje Bog mrzi." Takovi ljudi, a ima ih mnogo takovih, pravi su farizeji. Gledajte kakovi su bili farizeji. Oni su opažali svako djelo Isusovo i Njegovih učenika, pa bi sve to naopako sudili i razglasivali, samo da Isusa pred pukom omraze, da ga malodobrim prikažu. Kad je ženu bolesnu čudom ozdravio u svetačni dan stali su govoriti da je

sagriješio pošto je to u dan Božji učinio; kad je nekomu oprostio grijehe i ozdravio ga, stali su govoriti, da opraštajući grijehe On psuje na Boga; kad su Njegovi učenici jeli bez da su ruke oprali, eto farizeja gdje kažu, da učenici Isusovi na taj način krše zakon. Kad je Isus općio sa grešnicima, da ih obrati, oni su odmah sudili da je i On grešan čovjek i da nije od Boga poslan; kad je Isus mnoga druga čudesa činio, koja nijesu mogli zanijekati, jer su bila očita, a oni što će na to? oni kažu da On ta čudesa čini pomoću Belzebuba, poglavice đavolskoga. Ne čini li vam se to ponašanje gadno i ružno? Pa dobro takovi su i oni koji opažaju svaki čin iskrnjega svoga, o njemu zlo sude i govore. Gledajte malko kako se i dandanas među kršćanima radi, a Bože daj, da to ne bude i među Trećoredcima. Ako je kogod ponizan, takovi će kazati da je licumjerac; ako je kogod veseo te se čedno i pošteno zabavlja, oni će kazati da je razuzdan; ako uvrede podnosi ustrpljivo, oni će kazati, da je kukavica i strašivica; ako je čovjek razborit, oprezan, kazat će da je furbast i šegav. Ako ona djevojka radije ide u crkvu na molitvu nego li na ples, reći će da je benasta; ako onaj na lijepi način popravi i opomene u shodno vrijeme iskrnjega koji u čemu pomanjkava, oni će odmah razglasiti, da je brbljavac, da se u drugoga pača, da se tiče u poslove tuđe, da zabada nos, kako se kaže, gdje ga ne ide. Ako vide da koja osoba nešto više moli, da kadgod posti, da vrši koje dobro djelo; e to čini, oni će odmah, to čini samo da se pokaže da je dobra i pobožna. Ako je kogod dobro viđen, reći će da je laskavac; ako tko ima dobara sudit će oni odmah da ih je nepošteno stekao; ako vide da je kogod u čemu nesretan oni će odmah pomisliti da mora biti grešnik pak da ga Bog pedepsava. Vide li da se muško i žensko, pa i pristojno, pa iz potrebe ili radi kojeg dobrog razloga razgovaraju, oni će posumnjati o poštenju jednoga i drugoga. Ako ona mati drži kod kuće svoje kćere, kazat će da je nepametna, jer da će tako svojim kćerama nauditi; da se neće udati; mladost valja da se veseli, ta i mi smo bili takovi. Ako ona mati radije nego da kune, kadgod dijete izćuška, a to je okrutna, nebogo dijete onako ga tući! Ako kogod, ko zna radi kakvog savjeta ili duševne potrebe stoji malo više na ispovjednici, oho! to mora imati štogod debeloga da ispovjedi, kad toliko stoji. Čudni li se pako razgovori vode prigodom vjenčanja ili zaruka; tu se sudi ovoga i onoga, rastresa se i Petra i Pavla. Ono nije za njega; tu nijesu roditelji zadovoljni; oni su se našli i sastali nastojanjem te i toga; on je takav, ona je takova i t. dalje. Bože moj, koga će takovi jezici poštediti, ko će biti miran pred njima, koga oni ne će suditi i prorešetati, tko takovim ljudima može ugoditi! Koliko se tu grijeha proti ljubavi ne učini! koliko se smutnja i nereda tako ne prouzrokuje! koliko se puta na taj način iskrnjega ne pcrni, ne digne mu se dobar glas, koji više vrijedi, kako poslovica kaže, nego li zlatan pas, na koliko se načina tako iskrnjemu ne naškodi!

4. A pa! a pa što se događa? Događa se da se takovi sudije iskrnjega svoga, takovi ogovaratelji i mrmošitelji o tome obično i ne ispovijedaju. Ali eto, braćo moja! Na svetoj ispovijedi u toj stvari, valjalo bi kazati koliko puta se je zlo o drugomu govorilo ili sudilo, i pred kolikim osobama se je to govorilo. Pak valja zlo, koje se je možda drugomu takovim govorenjem nanijelo, popraviti i to pred svim onima pred kojima se je zlo govorilo. Jer, ako grijeh nije prošten dok tude nije vraćeno tako ne će biti prošteno ako se drugomu ne povrati dobar glas.

5. Tko je prožet kršćanskom ljubavlju taj tjera iz svoje glave svaku misao zlu o iskrnjemu svomu, kao koju mu drago drugu napast, te se čuva i razgovora gdje se o drugomu zlo govori. Dobar, pravi kršćanin vidi li štogod ne dobroga kod svoga iskrnjega, ne će pomisliti odmah na zlo, ne će suditi da je to zlobom učinio; opravdati će ga i ispričati; kazati će n. pr. taj je to učinio, ali možda nehoteć, ili možda nije znao da to ne ide dobro, ili će reći: možda je on namjeravao za dobro. Ako pak dobar kršćanin baš vidi da je štogod u istinu zlo učinjeno reći će; eh jadan to je i to učinio; no sigurno morao je imati koju tešku prigodu, koju žestoku napast. Bog dragi neka mu pomogne da priznaje svoju krivnju, da se pokaje i popravi; kazati će također: ja se uzdam da će on već biti uvidio svoju pogrešku, biti će se pokajao i s Bogom izmirio, ili će kazati: Bog oslobodio svakoga od zla; ah a da sam ja bio ili bila u sličnim prigodama možda bih bio i gore uradio. Pa će takav kršćanin ako na taj način i sazna-de za štogod očito zloga o iskrnjemu svomu, gledati da to u njemu umre, da ne objesi to na veliko zvono netom dođe u društvo. Ako pako vidi da se onaj iskrnji nije popravio, pa da svojim vladanjem može i drugomu naškoditi, e pa dobro! dobar će ga kršćanin u četiri oka ljubezno nastojati opomenuti i tako će stvar poći u redu. Inače, tko je sklon da drugoga sudi, kako rekoh suditi će o njemu krivo i kad čini dobro, i kad se nema nikakova temelja o zlu, pak ono što se sudi u srcu to se i kaže vanka u društvu pak toliko zlo, mržnje i neprijateljstva. N. pr. Ona ženska regbi da ima na sebi bisage, pa da svoje pogreške drži u bisagi otrag e da ih ne vide a tuđe ispred sveder pred očima; opaža i sumnja o svemu i svačemu; s koga mu drago ludog razloga, posumnja da je ta i ta mogla to i to učiniti; u svojoj ludoj glavi stvar pretresa, eh čini joj se dà, da je to ona učinila; susrete se s kojom drugom dugoga jezika a kratke pameti kao i ona, stanu ti o svemu i svačemu bulazniti i brbljati, pak će ona prva; a znaš?! hm ona ti je ništa od žene, ja mislim da je ona to i to rekla to i to učinila, a druga će njoj: a i ja mislim, ona je kadra. Raskrste se te dvije brbljavke. Ona druga dođe u društvo pa će ne više sumnjam, ili „ja mislim" nego će ona sigurno kazati: čujete žene Božje, ta je to i to učinila i to je sigurno, čula sam već od drugih i stvar je gotova: sve se već prije večera zna po cijelom mjestu. Ako pako to dozna ona o kojoj se govori,

eto je da se brani: psuje se sa onom, ruži i pogrđuje onu, umiješaju se muževi, gotova smutnja. Recite mi sada da se slično ili tako ne događa? A ko je tomu kriv? Kako se do toga dođe? Recite mi molim vas je li to lijepo, je li to kršćanska ljubav i sloga. Pazite velim: Bog će to još strože suditi i kazniti, jer je On sam to kazao. Ta vidite da je to ružno i pred istim zdravim razumom.

6. Izbjegavajte stoga, braćo i sestre, tu ružnu pogrešku, ne družite se pače i ne slušajte one koji rado o drugomu govore. Nemojte kazati u društvu se svašta čuje i reče, čula sam od drugih, pa sam i ja drugima kazala. Ne, to ne valja, to je svejedno grešno; valja vidjeti jeli istina ono što drugi brblju. Možda drugi samo svoju sumnju bez temelja, ocituju; možda govore proti ovomu ili onomu iz mržnje ili iz nenavidnosti, ili barem iz lude brbljavosti, a ti ćeš to uzeti kao stvar stalnu i drugima pripovijedati? Je li to pametno. A pa i da bi bilo istina, ne nutka li vas ljubav k bližnjemu da to prikrijete, da to po selu ne raznosite?

Opetujem: ostavite se te mane, koja je toliko općenita i medu osobama, koje se ostalih grijeha čuvaju. Čuvajte se i toga. Biti ćete tako slobodni tolikih zlih posljedica za života, biti ćete mirniji a pak iza smrti Bog će vas milosrdnije suditi.

IX konf.: O zaklinjanju i ružnom govoru

U vezi sa 10 točkom Pravila

1. Danas ćemo proslijediti s tumačenjem Pravila, od onuda gdje smo ostali. Vi ćete se sjetiti da sam vam govorio u dva navrata o ljubavi prama iskrnjemu, sada ćemo dakle o onomu što u Pravilu slijedi. U desetoj točki drugog poglavlja govori Pravilo o zakletvi i zlim riječima. „Neka se ne zaklinju osim kad je prava potreba. Nek se čuvaju ružnih riječi i nevaljalih šala. Neka svake večeri ispitaju svoju savjest, pa ako su što sagriješili neka se zato pokaju i obećaju popraviti." Mi ćemo ispitivanje savjesti ostaviti za drugi put a danas ću vam govoriti o pogreškama što se jezikom čine osvrćući se osobito na zakletve i na nepristojne riječi. Stvar je od velike važnosti, slušajte dakle i nastojte se okoristiti.

2. Jezik, to maleno udo bez dvojbe je najdragocjeniji dar što nam je Stvoritelj kao ljudima dao. Jezikom govorimo, jezikom očitujemo osjećaje svoga srca. Jezikom općimo s Bogom i sa bližnjim. Jezik služi, da branimo svoja prava, da naučimo svoje dužnosti, da saopćimo svoje potrebe, da zatražimo pomoć. Bez jezika bili bismo kao mrtvi i blenasti stvorovi bez društva, bez znanja, bez općenja. — Isus je za svog života tolika čudesa učinio tolike bolesne ozdravio i to svemogućom svojom riječju. Nu tako na brzu ruku nijemoga nije ozdravio. Morali su Ga mnogi za to moliti, onda takovog bolesnika pozove na samo, metne mu

prsti u uho, zatim sa malo svoje sline dotakne se jezika njegova, pa podigne oči svoje k nebu, uzdahnu i jakim glasom zavapi: „Epheta" otvori se. I onda tek razriješe se veze jezika njegova te stane govoriti. To sve Isusu nije bilo potreba, jedna riječ bila je dosta, ali On je htio onaj jezik posvetiti sa slinom iz božanskih usta svojih. Na taj način bio je posvećen i naš jezik prije nego smo počeli govoriti, bio je tako posvećen na svetom krštenju.

3. Sada promislimo malo kako se ljudi, kako se mi sami služimo s tim neprocjenjivim darom Božjim, tim udom na krštenju posvećenim, tim udom koji nam je dan da Boga Stvoritelja svoga na osobiti način štujemo, i slavimo? Oh nesretne iskvarene naše naravi. Najviše puta čovjek taj dar Božji promijeni u oružje smrti. Svade, kletve, uvrede, laži i prevare te cijela poplava nepristojnih, gnjusnih i besramnih riječi i razgovora ishodi s jezika. — Svaki koji se tako svojim jezikom zlo služi pokazuje grdobu svoje duše, gnjiloću i smrad svoga srca, sam sebi oduzimlje poštenje i dobar glas. Ta, jezik govori ono što je na srcu, ono što je u duši, veli nam isto sv. Evandelje: „Ex abundantia cordis os loquitur." Van jezik, pokaži jezik, kaže liječnik bolesniku, i on prama tomu da li je jezik čist ili nečist upoznaje odmah da li je unutra sve u redu ili ne, da li je unutra čisto ili nečisto, zdravo ili bolesno. Stoga i mi kada vidimo da netko riga iz svog jezika ono što je nečisto možemo zaključiti da ima u prsima grešnu i nečistu dušu, grešno i nečisto srce, i tu nam se nije bojati da ćemo u takovom sudu pogriješiti ili da ćemo zlo suditi. Ne! jer onaj, koji što takova govori sam se svojom krivnjom za nepoštenu osobu očituje. Sigurno gdje je dima to će reći da ima i ognja, gdje se grešno govori i unutri je grešno. Bačva daje onakovo vino kakovo je u njoj. Ako jedan satnik kaže naopako ure ili ih naopako tuče, bez dvojbe ne može se kazati da je sve u nutra u redu, da nije ništa iskvarenoga. Ako iz jednoga suda nešto strašno smrdi, ne će nitko od nas kazati da je sud napunjen miomirisnim stvarima i mirodijama. Ako netko kašlje i izbacuje sukrvicu i gnjilež, ne će nitko kazati da ima zdrava pluća. Tako kad jedan grješno govori sam sebe izdaje i očituje da je grešan.

4. Ali ne samo da sam sebi škodi, u koliko se nepoštenim očituje to bi bilo još najmanje zlo. Kralj David prispodablja usta s takovim jezikom otvorenom grobu punomu raspadenih, smrdljivih tjelesa. Smrad takova groba više puta je prouzrokovao smrt onih koji su se približili. Tako prouzrokuje smrt i grešna usta. Ne može se, braćo moja, ni pojmiti, ni izdaleka pomisliti koliko nevina i čista srca upropasti i usmrti pakleni jezik koji grešno govori. Nijedna se stvar tako rado ne sluša, niti bolje nauči i zapamti, nego li nepristojne riječi, pripovijedanja bludna, i šale nečiste. To opetuju oni, koji su ih čuli, ide od ustiju do ustiju, množe se, šire se poplavljuju poput paklenog sjemena. Riječi imaju k tomu svoje značenje, misli se što to hoće

reći i eto u srcu neurednih ganuća, eto zlih misli eto grešnih želja, eto bezbroj grijeha. Sv. Jakov kaže da je opak jezik poput iskre koja prouzrokuje požar i uništuje sve, do čega dopre. Da, jezik opaki uništuje vjeru proti kojoj govori. Jezik opaki htio bi uništiti i Boga koga sotonski psuje; htio bi Ga zbaciti sa Njegova prijestolja. Uništuje stid i sramežljivost, uništuje čast i poštenje; uništuje nevinost, uništuje istinu, uništuje svaku krepost, i to u jedan čas, ta mnogobrojni mogu u jedan isti čas slušati opaki jezik te kod svih može svako dobro uništiti, može ih upropastiti duševno. Braćo moja, dan danas se kaže da se djeca radaju otvorenih očiju, a tako je na žalost! U sedmoj godini, još prije, nego li dođu do razuma već znadu tolike ne lijepe stvari. Kako to? Zao primjer i zao jezik u ta mlada srca zlo posiju. Jezik nepošteni u obitelji, u kući i na putu svemu je tomu kriv. A tko će biti odgovoran pred Bogom za to? Neka misle oni, koji se jezikom svojim zlo služe. Neka misle da će grijesi njihovi i iza smrti njihove množiti, kakono opako sjeme. Onaj n. pr. koji donese u koje mjesto prvi koju nepristojnu pripovijest, koju novu kletvu, ta će se u mjestu ukoreniti i širiti i iza njegove smrti, ali će proklestvo pasti na kosti njegove i u grobu ili bolje u paklu, gdje će biti strmoglavljen.

5. No ja govorim Trećoredcima, osobama koje nastoje čuvati se zla, koje žele Bogu svomu ugoditi, kreposno živiti i spasiti se što sigurnije. Znam da ovo što sam do sada rekao nije, braćo i sestre, rečeno za vas. Ipak vam i to može koristiti e da svoj jezik u svakoj prigodi držite na uzdi, da dobrim primjerom popravite, ako ste drugoga jezikom svojim na zlo naveli, navlastito nevinu koju dušu. Ovo što sam rekao može vam koristiti da u svojim obiteljima u svojim kućama zapriječite svako grešno govorenje. Može nam služiti i biti poticalom da bježimo od onih kojima su opaka usta, kojima je jezik zloban. Ono neka nam služi da djecu, da mlade bolje čuvamo e da se ne skitaju simo tamo gdje će svega i svačesa čuti, dobra malo, a zla koliko se god hoće.

6. Ipak slagao bih s ovoga svetog mjesta kad bih kazao da i trećoredci jezikom svojim nikada ne sagriješe. Sv. Jakov kaže, da onaj, koji jezikom ne sagriješi da je savršen, tko je pako savršen taj je svet. Ali ja ne mogu kazati da ste sveti, jer Duh Sveti kaže: „In multis offendimus omnes", svi u mnogočemu pomanjkavamo. — Pravilo u točki što sam u početku spomenuo zabranjuje da Trećoredci ne zaklinju osim u nuždi. Tu se govori o zakletvi ili prisegi na sudu. Kada sud obveže može se svatko zaklet pače mora, ako je stvar istinita. I tim se Boga hvali navlastito kad se na taj način otkrije i potvrdi istina, a pravednost brani. No to su stvari koje se rijetko događaju, a bolje bi, bilo da se ne događaju nikada. Jer kad se po sudovima ide, hoće reći da tu ima svade, mržnje, prepiranja i što ti ja znadem. Mislim da mi tu nije potreba govoriti kako bi veliki grijeh učinio onaj koji bi se na sudu krivo prisegao; to već svak znade. Pa mislim da se Trećoredci toga čuvaju. Hotio bih, da na temelju ove točke Pravila da se Trećoredci niti među sobom niti s drugima uopće ne budu gonili po sudovima, već nastane li koja razmirica da se sveder među sobom nagode; jer je to baš duh Trećega Reda. — Ali imade i drugih svagdanjih zakletava, koje mogu biti grešne i teško grešne i takove se zakletve čine i za svaku malu, pa lako da mnogo puta budu i krive. Poštenu čovjeku nije potreba zaklinjati se, tko se lako i za svaku zaklinje, već se može reći da laže i vara, pa da znade i sam da mu drugi neće vjerovati ako se ne zakune. Pravilo vam dakle nalaže da se i od tih zakletva čuvate i da kažete kako Isus uči jest, jest, ili nije, nije i dosta. —

7. Osim toga jezikom trećoredci najobičnije griješe kletvama. Znam da ne psujete ni Boga, ni Svece a niti išta onoga što je sveto; ali, braćo moja, ono neprestano: „Vrag te odnio, strijela te ubila, grom te ubio i sve one cijele litanije takove vrsti, priznat ćete i sami da su to vaša dosta obična pomanjkanja i to su pomanjkanja jezika vašega. Mladi će se od vas naučiti, oni će pače sto puta još gore. Ružno je, preružno čuti da vragu predaju svoju djecu, svoju braću i sestre, a možda i svoje roditelje osobe koje teže za kršćanskom savršenosti.

Kazat ćete mi, da to bez ikakove zlobe rečete, a da i ne mislite. No čujte: da jedan lupež doveden pred sud reče: Gospodine suče ja sam ukrao jer sam tako naučen pa uzmem kao nehoteć: bi li ga zato sudac pustio slobodna? Ne? već bi zaključio da je već i drugih puta krao kad je već stekao naviku, pa bi ga još teže kaznio. Tako i među vama oni koji su na to navikli to ih ne opravdava pače to ih još većim krivcima čini. Ako imate tu zlu naviku gledajte je se svom silom osloboditi.

Moglo bi se također dogoditi da se i koja nepristojna riječ čuje ili šala zbije i među trećoredcima. Takovi i takove će možda reći da je to za šalu. Ne, ne! braćo moja, toga ne smije biti. Ludak i grešnik za šalu griješe, veli Duh Sveti. Ti takove stvari za šalu govoriš dakle i ti za šalu griješ. A koliko zlo može i takova luda šala uzrokovati! Ti se dakle hoćeš zabavljati, šaliti, i smijati gomilajući grijehe na svoju dušu! Ti se želiš smijati nad propašću duša koje vrijede svu krv jednoga Boga čovjeka?

Zaključujem preporučujuć vam da jezik svoj čuvate od svega što je griješno, bilo to zakletva, kletva, laž ili neopštena riječ, pa da nastojite i druge od toga očuvati.

Bibliografija

Nova izdanja papinske knjižare Marietti

Casa Editrice Marietti, Via Legnano, 23. Torino (118)

Ugledna knjižara Marietti u Torinu, toliko zaslužna za bogoslovsku literaturu, izdala je u novije vrijeme slijedeća djela, koja preporučujemo našim cij. čitaocima:

Da Coronata (P. Matteo Conte, Lett. Capp.). Il Terzordine Francescano. Legislazione Canonica. In-8, 1933, pag. VIII—530 L. 15. —

Ovo nije obični priručnik o Trećem Redu sv. Franje nego potpuno djelo, koje nam iznosi veoma praktičnu gradu u novoj i privlačivoj formi. Auktor se toliko ne bavi ašetičkom stranom Trećeg Reda koliko kanonskom. U 500 stranica raspravlja auktor strogo znanstveno sve što se dotiče ovog Reda i sva sumnjiva pitanja riješava kao prokušani kanonista, koji je svu svoju učenjačku aktivnost posvetio proučavanju kanonskom pravu. Pri tom se služio najboljim raspravama o Trećem Redu, nesamo talijanskim i latinskim, nego i njemačkim, francuskim, engleskim. Nauka je predočena jasno i bistro. Djelo je potrebno svakome koji se zanima Trećim Redom, napose starešinama franjevačkog Reda i upraviteljima Trećeg Reda; a veoma je korisno i samim trećorecima, koji će po njemu upoznati što je Treći Red.

Persoglio (P. Luigi, S. J.). *Catechismo sulle quatro parti della Dottrina Cristiana* ovvero *Spiegazione della Dottrina Cristiana*. Ediz. II diligentemente riveduta e corretta, secondo il Codice di Diritto Canonico dal Padre Angelo M. Taversa, S. J.; 3 vol. in-8.

Vol. I. *Credo — Pater noster — Ave Maria — Gloria Patri*. 1930, pagine VIII—450.

Vol. II. *Decalogo — Comandamenti della Chiesa*. 1933, pagine IV—480.

Vol. III. *Sacramenti*. 1934, pag. IV—354. I 3 volumi L. 40. —

Kad je izišlo prvo izdanje ovog Katekizma, kritika se o njemu veoma pohvalno izrazila. Tako je ugledni časopis „Civiltà Catolica" (1906) pisao: „Svaki će čitatelj duhovno uživati prelistavajući ove stranice .Ovdje se riječima priprostim, običnim, bez tražene elegancije, bez luksusa znanstvenog aparata, ali snažnim, jasnim, uredenim, bogatim anegdotama; poredbama; primjerima, iznosi tumačenje kršćanskog nauka. Zato ovako tumačenje snažno djeluje na narod i od velike je koristi također i za najprostije vjernike."

Isto se može kazati i ob ovom drugom izdanju. Već sama ta činjenica da je I. izdanje, premda u velikoj nakladi, bilo tako brzo raspačano, te se osjećala potreba II. izdanja, svjedoči za izvrsnost djela. Nadamo se da će ovo II. izdanje lijepog djela P. Persoglia, u nečemu poboljšano, učiniti puno dobra, još i više nego I. izdanje, koje je bilo tako rado primljeno.

P. Marianus de Lama O. S. A.: S. Augustini doctrina de Gratia et Praedestinatione. 1934. pag. 144. L. 8.

Glavni predmet ove učene rasprave jest znamenita nauka velikog crkvenog Naučitelja sv. Augustina o Milosti i Preodredenju. Pored toga ovdje je govor i o naravi grijeha, napose istočnog; o bitnosti stvorene volje, o izvoru moralnog zla i o spasonosnim plodovima Kristova otkupljenja. Kako se vidi, sve duboka stara pitanja, a vrijedna da se i u naše doba o njima raspravlja.

P. Seraphinus a Loiano O. M. Cap.: Institutiones Theologiae Moralis. Vol. I Theologia Fundamentalis. 1934, pag. 492. L. it. 20.

Pisac je u ovom djelu sabrao i nadopunio predavanja P. Gabriela de Verceno, kapucina, o Moralci. Ozbiljno na znanstvenoj podlozi, u skladu s novim kodeksom, a opet jasno i pregledno, pertrakktira temeljne istine moralne teologije: De actibus humanis, de norma moralitatis, de ethica humanorum entitate, de legibus, posebno „de lege civili"; koliko civilni zakon obvezuje, de conscientia, de peccatis. Pisac je imao u vidu, napose, ispovjednike, te je zato nastojao biti što praktičniji i onda kad raspravlja o najsubtilnijim pitanjima.

Podmirili „Riječ Božju"

za g. 1932

Budva: Mišura Don Anto. — *Steelton:* Petričak Irenej.

za g. 1933

Budva: Mišura Don Anto. — *Bihać:* Briševac o. Dane. — *Gala:* Žup. Ured.

za g. 1934

Bačko Gradište: Lemajer Bela. — *Banjol:* Matejčić Božidar. — *Barbat:* Hlača Don Dragutin. — *Baška:* Vlakančić Dinko. — *Bihać:* Briševac o. Dane. — *Bošnjaci:* Galović Marijan.

Djakovo: preuzv. g. Akšamović Dr. Antun, biskup.

Gakovo: Perčić Josip. — *Glavotok:* Hržić o. Lovro. — *Gor. Bogićevci:* Malica Franjo. — *Gor. Humac:* Žup. Ured. — *Granešina:* Forko Franjo.

Kać: Stajić Đorde. — *Kaniža:* Rogor Ivan. — *Komiža:* Braičin Don Juraj. - - *Košljun:* Mijolin o. Brnard. — *Miholjec:* Čapek Ivan.

Ljubač: Crljenko Don Jozo. — *Ljubljana:* Maračić Ivo.

Nikinci: Ovčarić Eduard. — *Novi Marof:* Lesnić Stjepan.

Otok: Glavaš o. Petar. — *Püspökszentérsebet:* Marovics Franjo. — *Rasline:* Madirazza Don Ante.

Sombor: Karmelitanski Samostan. — *Split:* Ostojić Dr. Ivan. — *Starčevo:* Žup. Ured. — *Subotica:* Kleiner Petar. — *Sušak:* Bubanj Martin. — *Svirće:* Žup. Ured.

za I pol. 1934

Gor. Vakuf: Kulier o. Jerko.

Izašlo je novo (šesnaesto) djelo našeg urednika O. P. Vlašića pod naslovom

Naši Uzori:

U ovom djelu, koje opseže 483 stranice velike osmine nalazi se preko stotinu potpuno obrađenih propovijedi na dane Svetaca. O poznatijim Svecima imadu po tri ili dvije propovijedi, o manje poznatim po jednu. Pored toga na kraju knjige nalaze se opće propovijedi na dane Apostola, Mučenika, Ispovjednika Biskupa i ne Biskupa, sv. Djevica i ne Djevica, Sveca čije se moći štuju i sv. Zaštitnika mjesta. Propovijedi su sabrane iz četiriju godišta „Riječi Božje“ i ujedno izdane.

Naručuju se kod pisca u Beogradu (Jov. Ristića 20 ili u knjižarama. Cijena broš. din. 40, uvez. din. 65.

Kod Nakladne knjižare „JADRAN“ u Dubrovniku, može se još nabaviti slijedeća djela VLAŠIĆA O. PETRA

1. EVANĐELISTAR t. j. Epistole i Evanđelja preko sve godine. Dubrovnik 1921.
   Uvezan u poluplatno, u polukožu, i cijelu kožu
   Ovaj Evanđelistar odobren je od svih naših biskupa za službu Božju.

2. PSALMI DAVIDOVI prevedeni i protumačeni na temelju hebrejskog teksta osobitim obzirom na Aleks. i Vulg. prijevod 4. sveska. Dubrovnik 1924 i 1925
   Ovo djelo gotovo svi naši biskupi toplo su preporučili vlč. svećenstvu i dopustili, da se za župske urede nabavi iz crkvene blagajne.

3. OBREDI VELIKE SEDMICE, Dubrovnik 1921. Tvrdo broširano i uvezano, — Jutrenji i večernji obredi.

4. HRVATSKI BOGOSLUŽBENIK, Dubrovnik 1923—Večernje, Jutarnje preko godine u nedjelje i blagdane, Popodnevne pobožnosti,
   Vezan u poluplatno i u polukožu.

5. BOŽIĆNI OFICIJ s DEVETNICOM, Dubrovnik 1921

6. OFICIJ ZA MRTVE S OBREDOM SPROVODA, Dubrovnik 1921.

7. MALI OFICIJ BL. DJ. M. lat. i hrvatski Dubrovnik 1924. — II. izd. g. 1929.

Kod našeg Uredništva mogu se dobiti tri dosada izašla ciklusa

„PROPOVIJEDI PO SV. PISMU“

VLAŠIĆA O. PETRA.

I. ciklus: ŽIVOT LJUDSKI, II. izdanje. Ovdje su obrađene dužnosti svake dobi ljudskoga života, rasvijetljene mnogim primjerima iz Sv. Pisma.

II. ciklus: U ZEMLJI OTAJSTVA. Dvadeset i pet govora za sve blagdane Gospodnje preko godine.

III. ciklus: ČUDESA ISUSOVA U PROŠLOSTI I SADAŠNJOSTI U ovom ciklusu obrađena su sva čudesa, koja se čitaju u nedjeljnim Evanđeljima preko cijele godine, na broju 16. Pored jedne potpuno obrađene propovijedi o svakom čudu dodata su i po dva nacrta za propovijedi.

Svaki ciklus stoji broširan Din. 20. uvezan Din. 35.

Isto tako može se dobiti: HRVATI U RUMUNJSKOJ, povjesno-putopisne crtice. Napisao O. Vlašić. Sa slikama. Cijena 10 Din.

Isto tako može se kod našeg Uredništva u Beogradu dobiti novo djelo (petnaesto) O. P. Vlašića:

VJERUJEM

Katehetsko-apologetske propovijedi za sve nedjelje i blagdane u godini. — Sa mnogim primjerima iz Svetog Pisma, iz života Svetaca, iz crkvene i svjetske povjesti i iz savremenog života. Sva kritika katolička i pravoslavna veoma se pohvalno izrazila ob ovom djelu, koje ima 283 str. ovećeg formata, a stoji samo 25 din. broš., ili 40 din. uvez.

Odgovorni Urednik i predstavnik izdavača: *O. A. Marušić* — Šibenik — Fr. A. Kačića 97 Tiskara *„Kačić“* Šibenik *(O. B. Buljević)*.